

ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΗ ΗΧΩ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ...

74 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

Διαβάστε στην
ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΗ ΗΧΩ

Σελ. 5

Γερμανικές αποζημιώσεις

Σελ. 6

Ελληνογερμανική συνάντηση νέων
στα Καλάβρυτα

Σελ. 7-9

Εκδήλωση για το Καλαβρυτινό
Ολοκαύτωμα στο Δήμο Αμαρουσίου

Σελ. 10

ΑΘΛΟΝ ΠΟΙΗΣΕΩΣ «Γ. Κουτσοχέρας»
& Συναυλία Χρήστου Λεοντή

Σελ. 11

Το νέο Δ. Σ. της Ένωσης Θυμάτων
Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος

Σελ. 12

Θυρανοίξια του Ι. Ν. Αγ. Χαράλαμπος
του Σπύρου Σαμαρτζόπουλου

Σελ. 12

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καλαβρυτών
στους πληγέντες της Μάνδρας

Σελ. 13

Εγκαίνια Εκκλησιαστικού Μουσείου
στο Αίγιο

Σελ. 13

5ος Πανελλήνιος διαγωνισμός
Σκακιστικού Σκίτσου

Σελ. 15

Υποδοχή Ολυμπιακής Φλόγας
στα Καλάβρυτα

Σελ. 15

Ημερίδα της Ένωσης Ελλήνων
Λογοτεχνών για τον Γ. Κουτσοχέρα

10ος ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΗ ΗΧΩ

Οι εκδηλώσεις απότισης φόρου τιμής και μνήμης στους Καλαβρυτινούς Μάρτυρες, θύματα της ναζιστικής θηριωδίας, ξεκίνησαν, όπως κάθε χρόνο, με τις επιμνημόσυνες δεήσεις στη Ζαχλωρού, το Σκεπαστό, την Κερπινή, τους Ρωγούς, την Ι.Μ. του Μεγάλου Σπηλαιού, το Βραχνί, τον Πριόλιθο, για να κορυφωθούν στα Καλάβρυτα στις 12 και 13 Δεκεμβρίου 2017.

Στο επίσημο πρόγραμμα εκδηλώσεων του Δήμου Καλαβρυτών περιλαμβάνονταν η εκδήλωση μνήμης και τιμής στα θύματα του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος από την Ένωση Καλαβρυτινών Αθηνών και το Σύλλογο Πελοποννησίων Αμαρουσίου, υπό την αιγίδα των Δήμων Καλαβρυτών και Αμαρουσίου (Δημαρχείο Αμαρουσίου, Κυριακή 3.12.2017) και το καθιερωμένο Τρισάγιο που τελείται από την Ένωσή μας στην «Πλατεία Ολοκαυτώματος Καλαβρυτών» στο Νέο Κόσμο (Κυριακή, 10.12.2017).

Όλες οι εκδηλώσεις που πραγματοποιή-

θηκαν ήταν επιτυχημένες, καθώς χαρακτηρίστηκαν από τη μεγάλη συμμετοχή του κόσμου αλλά, κυρίως, από το κλίμα συγκίνησης, σεβασμού, διατήρησης άσβε-

στης της ιστορικής μνήμης και διατήρησης του διαχρονικού μηνύματος που εκπέμπεται από τα Καλάβρυτα για καταδίκη του φασισμού, του ναζισμού και κάθε μορφής ολοκληρωτισμού.

Ανήμερα της τραγικής επετείου κορυφώθηκαν οι εκδηλώσεις Μνήμης και Τιμής των Καλαβρυτινών Ηρώων που εκτελέστηκαν από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής.

Στον Καθεδρικό Ιερό Μητροπολιτικό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Καλαβρυτών, μετά τον Όρθρο και τη Θεία Λειτουργία, εψάλη επιμνημόσυνη δέηση, χοροστατούντος του Μητροπολίτη μας κ. Αμβροσίου.

Πρόντες ήταν ο Δήμαρχος Καλαβρυτών κ. Γεώργιος Λαζουράς και εκπρόσωποι της πολιτικής ηγεσίας. Την Κυβέρνηση εκπροσώπησε ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Σκουρλήτης, την Αξιωματική αντιπολίτευση ο κ. Κικίλιας, την Ένωση Κεντρώων

συνέχεια στη σελ. 3

ΤΡΙΣΑΓΙΟ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ

Την Κυριακή 10 Δεκεμβρίου, η Ένωση Καλαβρυτινών Αθηνών πραγματοποίησε το καθιερωμένο ετήσιο Τρισάγιο υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των εκτελεσθέντων συμπατριωτών μας κατά τη 13η Δεκεμβρίου 1943 από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής, στα πλαίσια των εκδηλώσεων μνήμης για τα 74 χρόνια από το ολοκαύτωμα των Καλαβρυτών.

Ιδιαίτερα σημαντική και συγκινητική ήταν η παρουσία των συμπατριωτών μας και φίλων της Ένωσής μας.

Μετά από σύντομο χαιρετισμό του προέδρου της Ένωσής μας κ. Σωτήρη Τσενέ, ο αντιπρόεδρος κ. Ευθύμιος Βαζαίας μίλησε με θέμα: «13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1943 - ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ»:

«Τρία τέταρτα του αιώνα έχουν κιόλας περάσει από το Καλαβρυτινό Ολοκαύτωμα! Εβδομήντα τέσσερα ολόκληρα χρόνια! Χρονικό διάστημα μικρό για να επουλώσει τα τραύματα μιας προσχεδιασμένης φρίκης, σ' αυτούς που την έζησαν, εκεί και τότε, σαν μικρά παιδιά. Χρονικό διάστημα όμως αρκετά μεγάλο, ώστε το νόημα της θυσίας να εγγράφεται πια στο εθνικό υποσυνείδητο, πέρα από τα προσωπικά βιώματα των πρωταγωνιστών.

Υπάρχουν άνθρωποι εδώ, ανάμεσά μας, που έχουν ζήσει τη φρίκη εκείνης της ημέρας, που ο θάνατος πέρασε από δίπλα τους, που βίωσαν την τραγική απώλεια του παππού, του πατέρα,

συνέχεια στη σελ. 11

ΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ ΜΑΣ Ο ΠΙΟ ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

Με το δεξί μπήκε η νέα χρονιά για τα...εντελώς ορεινά (και καθόλου πεδινά!!!) Καλάβρυτα, καθώς, καθ' όλη τη διάρκεια της εορταστικής περιόδου, **αποτέλεσαν πόλο έλξης για δεκάδες χιλιάδες επισκέπτες (πάνω από 50.000!!!) οι οποίοι κατέκλυσαν την πόλη και το χιονοδρομικό μας κέντρο.** Πολυάριθμα ειδοσιογραφικά αφιερώματα ανέδειξαν τα πανέμορφα χιονισμένα Καλάβρυτα

σε πρωταγωνιστή του εσωτερικού τουρισμού: το χιονοδρομικό μας κέντρο στα καλύτερά του, με χιόνι πάνω από ένα μέτρο και όλες τις πίστες σε λειτουργία, γρηγορότερη πρόσβαση μέσα από ένα άνετο και πιο ασφαλές οδικό δίκτυο, υψηλή πληρότητα, εκλεκτά τοπικά προϊόντα, γαστρονομικές απολαύσεις, μια ισχυρή τονωτική ένεση στην τοπική οικονομία... Πάντα τέτοια!!!

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Προσκαλούμε όλα τα μέλη μας στην
ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
την Κυριακή 4 Φεβρουαρίου 2018 και σε περίπτωση μη απαρτίας,
(που σίγουρα δεν θα είναι κριτική) την επόμενη
Κυριακή, 11 Φεβρουαρίου 2018 και ώρα 11:00
στο ξενοδοχείο Divani Caravel (Λεωφ. Βασ. Αλεξάνδρου 2, Αθήνα).
Θα απολυτοποιήσει η Κοπή της Πρωτοχρονιάτικης Πίτας μας.

Σας ευχόμαστε ολόκληρα Χρόνια Πολλά,
Καλή κι Ευλογημένη Χρονιά,
γεμάτη Υγεία, Αγάπη και Πρόοδο.

Ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Δ.Σ.
της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθηνών

- Πες μας τη γνώμη σου -

Πες μας... τι σ' ενοχλεί στην πόλη μας και νομίζεις ότι θα μπορούσε ν' αλλάξει, τι θα ήθελες να γίνει ακόμη για να βελτιωθούν τα πράγματα.

Πες μας... η ανταπόκριση στα αιτήματά σου, όταν απευθύνεσαι στους φορείς της πόλης, είναι αυτή που περιμένεις ή χρειάζεται να γίνουν κάποια επιπλέον βήματα για να βελτιωθεί η υπάρχουσα κατάσταση;

Πες μας... ό,τι άλλο εσύ βλέπεις που πρέπει να γίνει θέμα συζήτησης με τους αρμοδίους και με χαρά θα δημοσιεύσουμε και τις αρνητικές κρίσεις, πιστεύοντας ότι η καλοπροαίρετη κριτική αποτελεί στοιχείο προόδου και εξέλιξης.

Η στήλη αυτή αγαπητέ συμπατριώτη είναι αποκλειστικά δική σου. Στο χώρο αυτό θα δημοσιεύεται η δική σου φωνή για τα ζητήματα που απασχολούν τη γειτονιά σου και την πόλη μας με στόχο να ενημερώνονται ευθέως οι υπεύθυνοι σε επίπεδο Περιφέρειας, Δημοτικής Αρχής και Τοπικών Υπηρεσιών.

Προτάσεις, Απόψεις, Παρατηρήσεις είναι η κατάλληλη συνταγή για την ανάδειξη των προβλημάτων και την ενεργοποίηση των αρμοδίων για την αντιμετώπισή τους.

Η ευαισθητοποίησή μας προς την κατεύθυνση αυτή είναι υποχρέωση όλων μας.

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ

Οι τελευταίοι 3 μήνες του έτους σημάδεύτηκαν από την απώλεια πολλών αγαπημένων και εκλεκτών συμπατριωτών, βυθίζοντας στη θλίψη την Καλαβρυτινή κοινωνία.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθηνών εκφράζουν τα ειλικρινή συλλυπητήριά τους στις οικογένειες των εκλιπόντων για την απώλειά τους. Ο Θεός να τους αναπαύσει.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΡΟΥΜΗΣ

Πριν λίγες μέρες «έφυγε», στις μακρινές πολιτείες της Αμερικής, που ζούσε εδώ και πολλές δεκαετίες, ο συμπατριώτης μας Νίκος Μπαρούμης. Τη θλιβερή είδηση του θανάτου του μου μετέφερε ο Πάνος Τσαπάρης, ο οποίος το 2009 είχε, με ιδιαίτερη ευαισθησία και εμπνεόμενος ο ίδιος τους τίτλους των ενοτήτων της αφήγησης, δημοσιεύσει στη Φωνή μια δική μου διήγηση με τον τίτλο «Μια επίσκεψη στον Νίκο τον Μπαρούμη: ένα ταξίδι στα Καλάβρυτα των παιδικών μας χρόνων».

Είχα γράψει το αφήγημα αυτό με αφορμή μια επίσκεψή μου στον Νίκο, το 2007, επίσκεψη που 'χα από χρόνια σχεδιάσει κι εκτέλεσα από αγάπη και βαθειά εκτίμηση σ' έναν άνθρωπο, ο οποίος ενσάρκωνε για μένα και νομίζω και για όλους της γενιάς μου τον ηρωισμό και συνάμα την τραγωδία της αγαπημένης μας, καταρρημαγμένης από τη λαίλαπα του Ναζισμού, πολιτειούσας.

Τον αποχαιρετώ, ιδίως εκ μέρους των φίλων του, Γιώργου Κατσικαντά, Γιώργου Τζιρίτη, Αντρέα Τσάμη, Γιώργου Χρυσανθοκόπουλου (Ντελίσια), Τάκη Νικολάου (Φαναρά), Γιώργου Παπαδημητρίου, Γιώργου Φουφρή, Γιάννη Μπίρμπα, Σωτήρη Τσενέ (ο οποίος και με ώθησε στην πρωτοβουλία αυτή), Πάνου Τσαπάρη, Κώστα Παπαχρηστόπουλου (Γούτου), και των πολλών φίλων, ανακαλώντας στη μνήμη κάποιες σκηνές από τη συνάντησή εκείνη...

Αγαπημένε μας Φίλε, Νίκο,

Όταν κίναγα κείνο το ζεστό υγρό μεσημέρι του Ιουνίου του 2007 από τα Νότια του Σικάγου για το West Allis, τη μικρή πολιτεία του Milwaukee, όπου είχες από πολλή χρόνια στήσει το μαγαζάκι σου, επιδιωρώνοντας τα ρούχα του εργατικού πληθυσμού της περιοχής, για να σε συναντήσω, δε φανταζόμουν, ότι η συνάντησή μας εκείνη θα 'τανε κι η τελευταία...

Είχα να σε δω από τη δεκαετία του '70. Τελευταία φορά είχαμε συναντηθεί στα Καλάβρυτα, έξω από το περίπτερο

του «Κουτσομήχαλου». Χρόνια μετά, σε κάποιο ταξίδι στο Σικάγο, οι συνονήλικοί σου Καλαβρυτινοί-Σικάγιώτες φίλοι, ο Αντρέας ο Τσάμης κι ο Γιάννης ο Μπίρμπας, μεγαλωμένοι μαζί σου στα ερείπια της πόλης μας, μ' είχαν ενημερώσει, πως ζούσες κοντά τους, κάπου 150 μίλια βορειότερα από τον Αντρέα τον Τσάμη, στην Πολιτεία του Milwaukee.

Σου 'χα τηλεφωνήσει κι είχα από την άλλη άκρη του ακουστικού ακούσει την ίδια βαθειά φωνή, που θυμόμουν, να μου λέει συγκινημένη:

«...Χαίρομαι, που με πήρες Δημητράκη... Να ξέρεις, από τα Καλάβρυτα θυμάμαι πάντα, εκτός από τη μάνα μου, και τη δική σου μάνα, την Παπαγιάννη, που μου 'λεγε διαρκώς: «Νίκο, παιδί μου, εσύ πρέπει να σπουδάσεις, για να μην σ' εκμεταλλεύεται κανείς με το πρόβλημα που έχεις στα πόδια σου...». Όταν πας στα Καλάβρυτα, φίλησέ μου τη μητέρα σου και πες της ότι τη θυμάμαι πάντα. Κι αν έχεις χρόνο, πέρασε κι απ' τη μάνα μου να τη δεις...».

Από τότε σου τηλεφωνούσα κάθε φορά που βρισκόμουν στην Αμερική και τα λέγαμε... Ήθελα όμως να σε συναντήσω μια φορά, να τα πούμε κι από κοντά. Την επιθυμία μου αυτή ενίσχυε η άρνησή σου να επισκεφτείς, δεκαετίες από τότε που έφυγες, τα Καλάβρυτα, όταν, δε, σε ρωτούσα σχετικά και σου 'λεγα, πως ο φίλος σου, ο Κώστας ο Παπός, έρχεται κάθε χρόνο από την Καλιφόρνια, μου απαντούσες, κάπως αόριστα «...Ποιός με θυμάται τώρα εμένα...».

Και να λοιπόν πώς βρέθηκα, εκείνο

συνέχεια στη σελ. 14

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΑΦΑΛΙΑΣ

Χοροστατούντος του Ηγουμένου της Αγίας Λαύρας π. Ευσεβίου, παρουσία ιερέων και πλήθους κόσμου, στην ασφυκτικά γεμάτη κεντρική εκκλησία "Κοίμησης της Θεοτόκου" Καλαβρυτών, η Καλαβρυτινή κοινωνία αποχαιρέτησε ένα πανάξιο τέκνο της: τον Παναγιώτη Δαφαλία.

Έζησε με πολύ σθένος και υπηρέτησε την κοινωνία από διάφορες θέσεις. Ευτύχησε να κάνει μια εξαιρετική οικογένεια και να δει παιδιά και εγγόνια.

Συνέδραμε στην τουριστική εξέλιξη της περιοχής, αφού πρώτα σπούδασε και ταξίδεψε σε πολλά μέρη.

Στην περιοχή μας, με την καλοσύνη και τις γνώσεις του, ήταν σημείο αναφοράς και παράδειγμα προς μίμηση.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Μαρτυρικής Καλαβρυτινής Γης που τον σκεπάζει.

Νικόλαος Παζής

ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΑΣ

Λόγια λίγα, στερνά, για τον άδικο χαμό του...

Οι Άγγελοι δεν υπάρχουν μόνο στους θεϊκούς ουρανούς...

Υπάρχουν και γύρω μας...

Ο Θεός αυτούς τους Αγγέλους δεν τους αφήνει για πολύ στη γη...

Τους καλεί κοντά του...

Στην παραδεισένια του απλωσιά, στο γαλήνιο, ανθοστόλιστο, αιώνιο λιβάδι, όπου δεν υπάρχει «...λύπη και στεναγμός...».

Μεταξύ αυτών των αγγέλων από σήμερα κι εσύ αγαπητέ μας Γιώργο, μετά από τη θεϊκή πρόσκληση, σε ένα «γλυκό» πηγαϊμό, με μια «ανακουφισμένη» διά-

θεση, με την καλοσύνη, την πραότητα, την αγάπη... τις αρετές τ' ανθρώπου... που σε μορφοσκόληζαν, όσο μαζί μας ήσουν!...

Καλό ας είναι το διάβα σου στους δρόμους του Ουρανού, στη διάβαση της Αιωνιότητας, στου Παράδεισου τα Αλώνια, τα Ολάνθισα!!!

Θεόδωρος Γ. Θανάπουλος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δελτίο Τύπου Δ.Μ.Κ.Ο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Δημοτικού Μουσείου Καλαβρυτινών Ολοκαυτώματος εκφράζει τη βαθιά του θλίψη για την απώλεια του Δημητρίου Κανελλόπουλου, Δασοπόνου- Ιστορικού Ερευνητή του Ολοκαυτώματος των Καλαβρυτών.

Ο Δημήτρης Κανελλόπουλος υπήρξε ένας συνεπής και βαθύς ερευνητής της ιστορίας του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος. Με αυταπάρνηση - δεν φείσθηκε κόπων και θυσιών -, αφιέρωσε ολόκληρη τη ζωή του στην ιστορική αυτή έρευνα, καρπός της οποίας υπήρξε η δημιουργία μιας μεγάλης και αξιόλογης συλλογής (με τον άτυπο τίτλο Ι.Α.Κ.), μέρος της οποίας ο εκλιπών γενναιόδωρα δώρισε στο Υπουργείο Πολιτισμού, με τη δέσμευση και την υποχρέωση του τελευταίου να την παραχωρήσει στο Δ.Μ.Κ.Ο. Ήδη η συλλογή βρίσκεται στο Μουσείο, έχει

ψηφιοποιηθεί και είναι προσβάσιμη για κάθε ενδιαφερόμενο ερευνητή.

Ο Δημήτρης Κανελλόπουλος υπήρξε μέλος της Επιστημονικής Ομάδας του Υπουργείου Πολιτισμού και συνέειφερε σημαντικά στην ίδρυση και οργάνωση του Δημοτικού Μουσείου Καλαβρυτινών Ολοκαυτώματος.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Δ.Μ.Κ.Ο. τιμά το έργο και τη μνήμη του και εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια στους οικείους του.

Ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Δ.Μ.Κ.Ο.

ΑΡΤΟΚΛΑΣΙΑ ΑΓΙΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθηνών σας ενημερώνει ότι την **Κυριακή, 18 Μαρτίου 2018 και ώρα 9:30 π.μ.** θα πραγματοποιηθεί η καθιερωμένη Θεία Λειτουργία και Αρτοκλασία για την εορτή του Αγίου Αλεξίου, Πολιούχου Καλαβρυτών και Προστάτη της Ένωσής μας, στον **Άγιο Γεώργιο Καρύτση**.

Ο Λογαριασμός για την ενίσχυση της Εφημερίδας μας και της Ένωσής μας είναι:

155/296074-57

της Εθνικής Τράπεζας (Ένωση Καλαβρυτινών Αθηνών).

Παρακαλούμε στην έγγραφη απόδειξη της Τράπεζας να αναγράφετε απαραίτητα το ονοματεπώνυμό σας.

Για καθημερινή επικοινωνία με την Ένωση Καλαβρυτινών Αθηνών επικοινωνήστε στα: Τηλ.: 210 3839346, Fax: 210 3839875, E-mail: kalavrytiniix@gmail.com

Περιμένουμε τα σχόλιά σας, τις υποδείξεις σας, το υλικό που θα θέλατε να δημοσιευθεί, καθώς και ό,τι άλλο θα μπορούσε να συνδράμει θετικά στην εφημερίδα της Ένωσής μας.

Ιδιοκτησία: Ένωση Καλαβρυτινών Αθηνών
Θεμιστοκλέους 1, 5ος όροφος
Τ.Κ. 10677
Τηλ.: 2103839346,
Fax: 2103839875
Εκδότης: Σωτήρης Ιωάν. Τσενές
Διευθυντής: Μαρία Καρύδη
Επιμέλεια Έκδοσης: Παναγιώτης Γ. Χάμψας
Τυπογραφείο: Δεκάλογος Ε.Π.Ε.
Αγαθίου 3, Τηλ.: 2106460338

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Η Ένωσή μας αντλεί τη δύναμή της και την περαιτέρω ανάπτυξή της από τα μέλη της και την αγάπη όλων μας για τα Καλάβρυτα. Ευελπιστώντας στην ενίσχυση και τη στήριξη της Ένωσής μας, καθιερώνουμε στην εφημερίδα μας **τιμητική στήλη προσφορών**.

Στη στήλη αυτή θα ανακοινώνονται οι παντός είδους προσφορές που θα γίνονται από τα Μέλη και τους φίλους της Ένωσής μας. Περιμένουμε την ευγενική ανταπόκρισή σας για την υποβοήθηση του έργου μας και την εκπλήρωση των σκοπών της Ένωσής μας.

Σας ευχαριστούμε θερμά!

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Βασίλειος Θανάπουλος 20€ απόδ. 667
Ηλίας Ρεκουινιάτης 50€ απόδ. 669
Βασίλειος Δημητρίου 30€ απόδ. 670

Αναστάσιος Ζωϊτόπουλος 10€ απόδ. 671
Σόλων Παπαδιαμαντόπουλος 50€ απόδ. 672
Βίβιαν Σταθούλια-Στεφάνου 50€ απόδ. 673
Βάσω Κών-Γούτου 30€ απόδ. 674
Φάνης Κλώνης 20€ απόδ. 675
Μαρία Ανδρικοπούλου 10€ απόδ. 676
Βάσω Μηλιτσόπουλου 10€ απόδ. 677
Πάνος Παπαδημητρίου 100€ απόδ. 678

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Άνω Δημοπούλου εις μνήμην εκτελεσθέντος την 13/12/43 πατρός της Παναγιώτου 20€ απόδ. 666

Μαίρη Ζους εις μνήμην Σωτήρη Χαμακιώτη 50€ απόδ. 668

Παρακαλούμε όσοι καταθέτουν χρηματικό ποσό σε τράπεζα να αναγράφουν ακριβώς τα στοιχεία τους για την αποστολή της απόδειξης.

συνέχεια από τη σελ. 3

των άλλων» - αποσπάσματα του οποίου δημοσίευσε η εφημερίδα «Die Welt», στις 16-11-2017 - ισχυρίζεται - σχετικά με τη δίκαιη και συμβατικά αναγνωρισμένη απαίτηση του οφειλόμενου κατοχικού δανείου - ούτε λίγο, ούτε πολύ, ότι η Ελλάδα, είναι εκείνη, που χρωστά στη Γερμανία και όχι το αντίστροφο, όταν, ακόμη και ο Χίτλερ, είχε αναγνωρίσει την οφειλή του αναγκαστικού κατοχικού δανείου και, μάλιστα, είχε καταβάλει και τρεις δόσεις του.

Ασφαλώς, το θέμα της διεκδίκησης των οφειλόμενων, απαράγραπτων αποζημιώσεων είναι ένα σύνθετο θέμα, με διεθνείς διαστάσεις και οι αξιώσεις μας είναι νομικά ενεργές και δικαστικά επιδιώξιμες, όπως τονίζει, στις συνεχείς επισκέψεις του στους μαρτυρικούς τόπους, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, κ. Προκόπιος Παυλιόπουλος.

Ο Δήμος Καλαβρύτων και το Δίκτυο Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδος, συνεχίζουμε, δυναμικά, αδιαπραγμάτευτα και ασυμβίβαστα, τον αγώνα για την πλήρη εξόφληση των οφειλόμενων αποζημιώσεων. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας και τις ευχαριστίες μας προς τον Πρωθυπουργό, την Κυβέρνηση και τη Βουλή των Ελλήνων, που έκριναν το θέμα στις πραγματικές του διαστάσεις, ως εθνικό, δηλαδή, θέμα και, μέσα από τις πολύμηνες εργασίες της Διακομματικής Επιτροπής της Βουλής για τη Διεκδίκηση των Γερμανικών Οφειλών, που συστάθηκε και κατέληξε, ήδη, από τον Ιούλιο του 2016 και σε πολυσέλιδη έκθεση.

Η τεκμηριωμένη, αυτή, έκθεση πρέπει να συζητηθεί στην Ολομέλεια και, κυρίως, πρέπει να αρχίσουν να υλοποιούνται οι προτεινόμενες ενέργειες που η Έκθεση αυτή προτείνει, με πρώτη τη θέση του θέματος σε διακρατικό - διπλωματικό επίπεδο, με ρηματική διακοίνωση, στη Γερμανική πλευρά.

Διατηρούμε τη βεβαιότητα ότι όταν συντρέξουν οι κατάλληλες συνθήκες, η διπλωματική κίνηση, αυτή, της κυβέρνησης, την οποία απαιτούμε και στηρίζουμε, θα καταστεί εφικτή.

74 χρόνια μετά το Ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων και μετά από τις κοσμογονικές αλλαγές που συντελέστηκαν και εξελίσσονται στον πλανήτη μας, Έλληνες, Γερμανοί και πολλοί άλλοι λαοί, προχωρούμε μαζί, ως μέλη της ίδιας Ένωσης, για τη δημιουργία ενός κοινού, Ευρωπαϊκού μέλλοντος.

Μαζί, ως λαοί και με άλλους ευρωπαϊκούς λαούς, με αγώνες, έχουμε την ευκαιρία να διαμορφώσουμε για την Ευρώπη, ένα μέλλον Ειρήνης, δημοκρατίας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ένα μέλλον προόδου και ανάπτυξης. Στην Ευρώπη που δημιουργούμε, δεν έχουν και δε θα έχουν, πια, θέ-

ση, οι φρικαλεότητες και οι καταστροφές. Συστατικό στοιχείο και όρος επιβίωσης αυτής της Ένωσης είναι η αλληλεγγύη, η αλληλεγγύη μεταξύ των λαών καθώς και η κοινωνική συνοχή τους.

Αυτό ισχύει περισσότερο για χώρες όπως η Γερμανία, τόσο λόγω του μεγέθους, της θέσης της και των ωφελημάτων που αποκομίζει από την Ένωση, όσο και γιατί οφείλει στη Χώρα μας, από τις καταστροφές που της προξένησε στον πόλεμο.

Αγωνιζόμαστε, για να μην επιβεβαιωθούν, οι ισχυρισμοί δοκίμων και σοβάρων, συγγραφέων, πολιτικών και οικονομολόγων, που λένε πως ό,τι δεν κατάφερε με τον πόλεμο η Γερμανία, επιχειρεί να το καταφέρει, σήμερα, με την οικονομική και πολιτική ισχύ που διαθέτει και ότι χρησιμοποιεί την κρίση χρέους για την άσκηση μιας καθαρά εθνικής πολιτικής, που δεν είναι άλλη από μια νέα, συνειδητή και σχεδιασμένη απόπειρα γερμανοποίησης της Ευρώπης. Έτσι, η προτροπή, που διαβάζουμε, στο σύγγραμμά του «Δόκτωρ Φασούτσους», αλλά και σε διαλέξεις του, του μεγάλου και βραβευμένου με Νόμπελ Λογοτεχνίας Γερμανού αντιναζιστή συγγραφέα, Τόμας Μαν, αποκτά, σήμερα παρά ποτέ, τη μεγαλύτερη αξία της, **να επιδιώκουμε, να ζητούμε, αλλά και να αγωνιστούμε, μέσα στην Ευρώπη, για μια Ευρωπαϊκή Γερμανία και όχι για μια Γερμανική Ευρώπη.**

Εμείς και, ιδιαίτερα οι νέοι μας, έχουμε χρέος, αλλά και συμφέρον, να είμαστε αντίθετοι σε κάθε μορφή μίσους, μισαλλοδοξίας, καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, βαρβαρότητας και πολέμου.

Μόνο σε μια Ευρώπη και σ' έναν κόσμο, όπου δεν κυριαρχούν, η βία, το μίσος και οι διαχωρισμοί, μπορούν οι νέοι μας να αναπτύξουν, πλήρως, τα χαρίσματά τους, τις ικανότητες και τις γνώσεις τους και να βελτιώσουν το βιοτικό τους επίπεδο.

Τα σημερινά Καλάβρυτα - αναστημένα από τις στάχτες της καταστροφής - βαδί-

ζουν στο δρόμο της προόδου και της ανάπτυξης, επιδιώκοντας την ευημερία των συμπολιτών μας και ιδίως των νέων μας.

Με το καθιερωμένο και επί 73 συνεχή χρόνια τελούμενο, σαν σήμερα, μνημόσυνο, τις, συναφείς προς τούτο, μνημονικές εκδηλώσεις και τον ανανεωμένο, εξωστρεφή, επίκαιρο, σύγχρονο και «ζωντανό» χαρακτήρα που έχουμε προσδώσει, τα τελευταία χρόνια, στις εκδηλώσεις μνήμης μας αυτές, επιδιώκουμε και στοχεύουμε να διατηρήσουμε τη μνήμη του Ολοκαυτώματος της πόλης μας, να την αναδείξουμε και να την μεταλαμπαδεύσουμε στις επόμενες, τις νεότερες γενιές.

Και τούτο, γιατί πιστεύουμε, ακράδαντα, ότι αν ένας λαός θέλει να καλυτερέψει το παρόν και να δημιουργήσει στοιχεία ενός ακόμη καλύτερου μέλλοντος, πρέπει να γνωρίσει και να συμβουλευτεί το παρελθόν.

Όχι να το εξορίσει. Όχι να το απομυθοποιήσει. Όχι να το εξωραΐσει.

Ακόμα κι αν όλα τα άσχημα γεγονότα του σήμερα, δε μοιάζουν και δεν οφείλονται σε εκείνα του παρελθόντος, υπάρχει πάντα ο κίνδυνος να επαναληφθούν οι σκοτεινές πλευρές του.

Αυτό συμβαίνει, επειδή δημιουργούνται από ανθρώπους, που, πάντοτε, ωθούνται και θα ωθούνται από τα ίδια πάθη και τις ίδιες φιλοδοξίες και έτσι, αναγκαστικά, επιφέρουν τα ίδια φρικιαστικά αποτελέσματα.

Ο δικός μας αγώνας σήμερα είναι να διατηρήσουμε τη Μνήμη ως εφαλτήριο και ως αναλημπόντα φάρμακο, για τους σύγχρονους αγώνες, για την αντιμετώπιση της πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης που μαστίζει τη χώρα μας, για την υπεράσπιση της εθνικής ακεραιότητας και αξιοπρέπειας, για καλύτερη παιδεία, για καλύτερο περιβάλλον, για μια καινούργια κοινωνική συνείδηση, συνείδηση αλληλεγγύης, για τη δημιουργία μιας πατρίδας, όπου όλοι και ιδιαίτερα οι νέοι θα μπορούν να ζουν με το όνειρο μιας καλύτερης ζωής.

Στο πλαίσιο αυτό, εντάσσεται και η πρόταση που σήμερα μπορώ να ανακοινώσω και θα υλοποιηθεί, μέσα στο επόμενο έτος, της καθιέρωσης και απονομής, από το επόμενο έτος 2018 και εφεξής, κατ' έτος, από τον ιστορικό και μαρτυρικό Δήμο Καλαβρύτων, του τιμητικού τίτλου, (που πρώτοι καθιερώσαμε), του Πρεσβευτή της Μνήμης του Ολοκαυτώματος των Καλαβρύτων, σε προσωπικότητες της πνευματικής, κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής και του δημόσιου βίου της χώρας μας και διεθνώς, με ξεχωριστή προσφορά, στον αγώνα για τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης, ώστε, μέσα από το λόγο τους, το έργο τους, τη διακεκριμένη επιρροή που ασκούν, την ξεχωριστή προβολή που διαθέτουν, να προεβούν, να διατηρούν και να αναδεικνύουν τη μνήμη του Ολοκαυτώματος Καλαβρύτων και να αποτελούν πρεσβευτικά και προεβήματα πρότυπα διάδοσης και μεταλαμπαδεύσης της μνήμης στους νέους μας.

Κυρίες και Κύριοι συγγενείς των θυμάτων, Αγωνιούμε και αγωνιζόμαστε να είμαστε συνεπείς στη μεγάλη αυτή υπόθεση της Μνήμης.

Οι δικί σας άνθρωποι, το μεγάλο κομμάτι της ζωής σας που χάθηκε, οι νεκροί μας, είναι εδώ, παρόντες σ' αυτή την πόλη που κοιτάζει με αισιοδοξία το αύριο, είναι παντού, όπου αδικημένος και αδικούμενος στον κόσμο.

Ελάχιστο χρέος μας προς αυτούς, να τους τιμούμε και να τους θυμόμαστε πάντα και να βιώνουμε το συγκλονιστικό μήνυμά της θυσίας τους.

Ένα μήνυμα διαχρονικό, ζωντανό και πάντα επίκαιρο.

Ένα μήνυμα που αναδύεται, από το Λόφο του Καπῆ, όπου κείτονται οι νεκροί μας.

Ένα μήνυμα που λάμπει και φωτίζει την πόλη μας, την Πατρίδα μας, την Ευρώπη, τον κόσμο ολόκληρο.

Ένα μήνυμα που ακούστηκε, δυνατά, και χθες το βράδυ, στην εξαιρετική συναυλία του Χρήστου Λεοντή και στον πανελλήνιο μαθητικό διαγωνισμό ΑΘΛΟΝ ΠΟΙΗΣΕΩΣ προς τιμήν του αείμνηστου ποιητή των Καλαβρύτων, Γιάννη Κουτσόχαρα.

Ποτέ πια, άλλα Καλάβρυτα. Ειρήνη. Ποτέ πια ναζισμός, φασισμός και κάθε μορφής ολοκληρωτισμός.

Βαθιά πίστη στο ελεύθερο και δημοκρατικό μας πολίτευμα.

Φιλία, συνεργασία και συναδέλφωση των λαών.

Διαρκής αγώνας, για την πρόοδο, την ανάπτυξη και την ευημερία του τόπου μας».

Μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας και του Μνημοσύνου, ακολούθησε η πομπή προς τον Τόπο της Θυσίας, όπου έγινε επιμνημόσυνη δέηση, προσκλητήριο νεκρών και η καθιερωμένη κατάθεση στεφάνων από τις πολιτικές και στρατιωτικές αρχές.

ΤΡΙΣΑΓΙΟ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΘΥΣΙΑΣ

Όπως κάθε χρόνο, το απόγευμα της 12ης Δεκεμβρίου, οι απόγονοι των θυμάτων ανέβηκαν ευλαβικά προς το λόφο του Καπῆ για να τελέσουν το μνημόσυνο για την ανάπαυση των ψυχών των δικών τους, με το ήπιο και ουσιαστικό τρόπο που εκείνοι έχουν επιλέξει και απαλύνει τις καρδιές τους. Είναι συγκινητικό για τους νεότερους

να παρακολουθούν τα τότε παιδιά, που έχασαν με αυτό τον τραγικό τρόπο τους πατεράδες και τα αδέρφια τους, που βίωσαν την απόλυτη φρίκη κι επιβίωσαν από αυτή με θαυμαστή αξιοπρέπεια, να ενώνουν τις τρεμάμενες φωνές τους ψάλλοντας για την ανάπαυση των ψυχών των αδικωμένων... Μυσταγωγία...

3ος ΔΡΟΜΟΣ ΘΥΣΙΑΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Με μεγάλη επιτυχία, καθώς οι συμμετοχές ξεπέρασαν τις 800, διεξήχθη ο 3ος Δρόμος Θυσίας στη μνήμη των θυμάτων του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος που συνδιοργανώθηκε από το Δήμο Καλαβρύτων και το Ανώτατο Συμβούλιο Αθλητισμού Ενόπλων Δυνάμεων του ΥΠΕΘΑ. Οι δρομείς διένυσαν μία απόσταση συνολικά 10 χιλιομέτρων, με εκκίνηση από το Σταθμό του Οδοντωτού μέχρι

τη διασταύρωση προς Βραχνί και Σούβαρο και επιστροφή στο σημείο εκκίνησης. Μετά την απονομή των βραβείων στους δρομείς που διακρίθηκαν, απονεμήθηκε τιμητική πλακέτα στο γνωστό υπερμαραθονοδρόμο Γιάννη Κούρο, τον αενάως κινούμενο «σύγχρονο Φειδιππίδη», που έχει χάρισει στην πατρίδα μας μεγάλες διακρίσεις και αποτελεί, με το σθένος και το ήθος του, υπόδειγμα αθλητή και ανθρώπου.

Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού
Ολοκαυτώματος
Συγγρού 1-5, 250 01 Καλαβρύτα. Τηλ. & Fax: 26920 23646
E-mail: info@dmkg.gr/www.dmkg.gr

Municipal Museum of the Kalavryta Holocaust,
1-5 Sygrou St., GR 250 01, Kalavryta - Greece

Ανοιχτό Τρίτη-Κυριακή
Open Tuesday-Sunday

Ωρες/Hours: 09:00-16:00

Κλειστό Δευτέρα
Closed Monday

Αίσθηση έκανε η ομιλία που εκφώνησε ο **πρώην πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών (ΔΣΑ), διακεκριμένος ποινικολόγος, κ. Βασίλης Αλεξανδρός, με θέμα τις Γερμανικές αποζημιώσεις**, στα πλαίσια της εκδήλωσης στη μνήμη του αντιστασιακού και δικηγόρου, τ. Προέδρου του ΔΣΑ, **Ευάγγελου Μαχαίρα** στις **13 Νοεμβρίου 2017** στα γραφεία του ΔΣΑ. Στην πολύ επιτυχημένη εκδήλωση, που συνδιοργάνωσαν το **Εθνικό Συμβούλιο Διεκδίκησης των Οφειλών της Γερμανίας προς την Ελλάδα** και ο **ΔΣΑ** και συμμετείχαν αξιόλογοι ομιλητές - γνώστες του αντικείμενου, παρευρέθηκαν ο Πρόεδρος της Ένωσης Θυμάτων Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, κ. **Χαρίλαος Ερμειδής** και ο Αντιπρόεδρος της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθηνών, κ. **Ευθύμιος Βαζαλής**.

Ο κ. Αλεξανδρός έκανε μία αναδρομή στους κύριους σταθμούς της δικαστικής περιπέτειας της διεκδίκησης των αποζημιώσεων από τους συγγενείς - απογόνους των θυμάτων:

«Το βάρος της δικαστικής διεκδίκησης των γερμανικών αποζημιώσεων για λογαριασμό των θυμάτων ανέλαβε η τριανδρία των ηρωικών δικηγόρων: του **Γιάννη Σταμούλη**, του τιμώμενου **Βαγγέλη Μαχαίρα**, και του **Γ. Α. Μαγκάκη**. Με την υπ' αριθ. **137/1997 απόφαση του Ποδημελούς Πρωτοδικείου Λιβαδειάς** έγινε δεκτή η από 27.11.1995 αγωγή των κατοίκων του Διστόμου, κατά του Γερμανικού Δημοσίου, για την αναγνώριση της υποχρέωσης του ως άνω Δημοσίου να καταβάλει στους αιτούντες χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από τη θανάτωση οικείων τους από όργανα του Γερμανικού Κράτους κατά την περίοδο της Γερμανικής κατοχής.

Κατά της ανωτέρω αποφάσεως το Γερμανικό Δημόσιο άσκησε αίτηση αναίρεσης, η οποία απερρίφθη με την ιστορική υπ' αριθ. **11/2000 απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου**. Το κρίσιμο νομικό ζήτημα ήταν η ετεροδικία ή κυριαρχική ασυλία των αλληλοδοτών κρατών, δηλαδή η μη υπαγωγή τους στη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων του forum.

Το Ακυρωτικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι υφίσταται γενική πρακτική των κρατών της διεθνούς κοινότητας που γίνεται δεκτή ως δίκαιο, δηλαδή η διαμόρφωση διεθνούς εθίμου που αποτελεί, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος, αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού δικαίου με αυξημένη τυπική ισχύ, κατά το οποίο τα εγκώρια δικαστήρια, κατ' εξαίρεση από την αρχή της ετεροδικίας, έχουν διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάζουν αγωγές αποζημιώσεων (στην οποία περιλαμβάνεται και η χρηματική ικανοποίηση) για αδικοπραξίες που τελέστηκαν σε βάρος προσώπων και της περιουσίας αυτών σε έδαφος του forum από όργανα αλληλοδοπού κράτους που ήταν παρόντα στο ίδιο έδαφος κατά το χρόνο τέλεξης των αδικοπραξιών τούτων και αν ακόμη πρόκειται για πράξεις κυριαρχικής εξουσίας (acta jure imperii).

Η αμετάκλητη απόφαση όμως έμειλε να μείνει ανεκτέλεστη. Προσέκρουσε στο δικονομικό κανόνα της απαιτούμενης άδειας του Υπουργού Δικαιοσύνης για την εκτέλεση σε βάρος αλληλοδοπού Δημοσίου. Όπως σχολίασε ο **Γ. Α. Μαγκάκης, «η Δικαιοσύνη αποφάνθηκε και εκπλήρωσε το καθήκον της, τόσο με την απόφαση του Πρωτοδικείου της Λιβαδειάς, που δίκαιωσε τις αγωγές των κατοίκων του Διστόμου, όσο και με την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου της χώρας, του Αρείου Πάγου. Η κυβέρνηση όμως, μέχρι τώρα, «επιμελώς αδράνησε».** Ήρθε η ώρα «επιμελίστατα να δραστηριοποιηθεί».

Παρά το γεγονός ότι το εριστικό νομικό ζήτημα φαινόταν να έχει κλείσει, ο Αρειός Πάγος μετέβαλε γνώμη και με την υπ' αριθ. **131/2001 απόφαση του Α' Πολιτικού Τμήματος** παρέπεμψε προς επίλυση στο ΑΕΔ το ζήτημα του χαρακτηρισμού ως γενικών παραδεγμένου κανόνα του διεθνούς δικαίου, την εξαί-

ρεση από την ετεροδικία για αδικήματα που τελέστηκαν, ως πράξεις κυριαρχίας, στο έδαφος του κράτους του forum από δράστη ευρισκόμενο στο έδαφος αυτό, καθώς και το περαιτέρω ζήτημα αν η εξαίρεση αυτή καλύπτει, σύμφωνα με διεθνές έθιμο, αξιώσεις αποζημιώσεων από αδικήματα, που πηγάζουν μεν από καταστάσεις ενόπλιων συγκρούσεων, πλήττουν όμως άτομα περιορισμένου κύκλου και συγκεκριμένου τόπου, που δεν έχουν σχέση με τις ένοπλες συρράξεις και δεν μετέχουν στις πολεμικές επιχειρήσεις.

Το ΑΕΔ απάντησε αρνητικά ως προς το δικονομικό ζήτημα. Έκρινε ότι στο παρόν στάδιο εξέλιξης του διεθνούς δικαίου δεν έχει σχηματισθεί γενικός παραδεγμένος κανόνας του δικαίου αυτού, που να επιτρέπει, κατ' εξαίρεση από την αρχή της ετεροδικίας, να εναχθεί παραδεκτός ένα Κράτος ενώπιον δικαστηρίου άλλου Κράτους για αποζημίωση από κάθε είδους αδικοπραξία που έλαβε χώρα στο έδαφος του forum και στην οποία εμπλεκόταν με οποιονδήποτε τρόπο ένοπλες δυνάμεις του εναγομένου Κράτους, είτε σε καιρό πολέμου είτε σε καιρό ειρήνης. Αντιθέτως, προκύπτει ότι το αλληλοδοπού Κράτος εξακολουθεί να απολαύει του προνομίου της ετεροδικίας, όταν ενάγεται για πράξεις, οι οποίες έλαβαν χώρα στο έδαφος του forum και στις οποίες είχαν κατά οποιονδήποτε τρόπο εμπλοκή οι ένοπλες δυνάμεις του, χωρίς να γίνεται διάκριση αν οι πράξεις αυτές παραβιάζουν το jus cogens ή αν οι ένοπλες δυνάμεις ενεπλάκησαν ή όχι σε σύρραξη με άλλα ένοπλα τμήματα.

Άφησε όμως ανοικτό το ζήτημα της ουσιαστικής ευθύνης. Προσέθεσε ότι η **αναγνώριση του προνομίου της ετεροδικίας υπέρ αλληλοδοπού Κράτους εναγομένου για αδικήματα οποιασδήποτε φύσεως που έχουν διαπραχθεί από τις ένοπλες δυνάμεις του στο έδαφος ξένου Κράτους, δε σημαίνει ότι αίρεται η διεθνής ευθύνη του για αποζημίωση, αν συντρέχει νόμιμη περίπτωση.** Η ευθύνη αυτή παραμένει, είναι δε, διάφορο το ζήτημα αν το σχετικό δικαίωμα θα ασκηθεί από το Κράτος του οποίου πολίτες είναι οι ζημιωθέντες ή ευθέως από τους ίδιους, αν η άσκηση του δικαιώματος θα επιχειρηθεί δικαστικά ή μέσω διεθνούς συμφωνίας και αν, σε περίπτωση προσφυγής σε δικαστήριο, αυτή θα επιχειρηθεί στο δικαστήριο της Χώρας όπου διεπράχθη το αδίκημα με παραιτήση στην περίπτωση αυτή του εναγομένου Κράτους από το προνόμιο της ετεροδικίας, ή σε δικαστήριο του εναγομένου Κράτους ή σε άλλο ειδικό δικαστήριο.

Περαιτέρω, η άρνηση του Υπουργού Δικαιοσύνης να δώσει την απαιτούμενη άδεια για αναγκαστική εκτέλεση ή για λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά του γερμανικού Δημοσίου στο ελληνικό έδαφος κρίθηκε από το ΣτΕ ως κυβερνητική πράξη, ανεπίδεκτη ακυρωτικού ελέγχου. Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι πράξεις, με τις οποίες ενεργείται στάθμιση των επιπτώσεων στις διεθνείς σχέσεις της Χώρας από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής εξουσίας και, ως εκ τούτου, έχουν το χαρακτήρα κυβερνητικής πράξεως, εκφεύγουν δε του ακυρωτικού ελέγχου του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τούτο διότι με τις πράξεις αυτές αντιμετωπίζονται, από τα ανώτατα όργανα του Κράτους, πολιτικές φύσεως ζητήματα, αναγόμενα στη διαχείριση προβλημάτων υψίστης σημασίας για τη Χώρα. Επομένως, από τη φύση τους οι πράξεις αυτές δεν μπορούν να υπάγονται στον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας, διότι άλλως ο έλεγχος αυτός θα υπεισέρχονταν ανεπίτρεπτα σε πεδίο αμιγώς πολιτικών εκτιμήσεων, που εκφεύγει από το πεδίο του ασκούμενου από το Συμβούλιο Επικρατείας ακυρωτικού ελέγχου (ΣτΕ 3669/2006).

Ομοίως, το ΕΔΔΑ, με την απόφαση της **12.12.2002 «Καλογεροπούλου κ.λπ. κατά Ελλάδας και Γερμανίας»** απεφάνθη

ότι ο περιορισμός του δικαιώματος στην εκτέλεση των αποφάσεων επεδίωκε θεμιτό σκοπό, δηλαδή την προώθηση της προσήνεας και των καλών σχέσεων μεταξύ των κρατών για χάρη του σεβασμού της εθνικής κυριαρχίας, ενώ εξ άλλου δεν ήταν δυσανάλογος, επειδή τα περιοριστικά μέτρα ελήφθησαν από ένα συμβαλλόμενο στην ΕΣΔΑ κράτος και αντανάκλουν γενικούς παραδεγμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου στο ζήτημα της ασυλίας των κρατών.

Κατά συνέπεια, η άρνηση του Έλληνα Υπουργού Δικαιοσύνης, να δώσει στους προσφεύγοντες την άδεια να προχωρήσουν στην κατάσχεση συγκεκριμένων Γερμανικών περιουσιακών στοιχείων που βρίσκονταν στην Ελλάδα, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί αδικαιολόγητος περιορισμός στο δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο.

Κατά το Δικαστήριο, η επέμβαση στην περιουσία των προσφευγόντων προβλέπεται από το νόμο (άρθρο 923 ΚΠολΔ), εξυπηρετεί λόγους δημόσιας ωφέλειας και συγκεκριμένα τη μη διατάραξη των καλών διπλωματικών σχέσεων Ελλάδας και Γερμανίας και σέβεται την ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων του γενικού συμφέροντος και των επιταγών για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου, γιατί συνάδει με την αρχή της ασυλίας των κρατών, ενώ συνεκτιμήθηκε ότι δεν απωλέστηκε παντάπασιν η απαίτηση σε βάρος του Γερμανικού Δημοσίου, δεδομένου ότι μεταγενέστερα μπορεί να δοθεί η υπουργική άδεια για την αναγκαστική εκτέλεση.

Μπροστά σε αυτό το «ελληνικό αδιέξοδο», τα θύματα των ναζιστικών θηριωδιών προσέφυγαν στην ιταλική δικαιοσύνη προκειμένου οι ελληνικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων να αναγνωριστούν και να κηρυχθούν εκτελεστές εντός του ιταλικού εδάφους. Το **ιταλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο (Corte Suprema di Cassazione)** έκρινε εκτελεστές στην **Ιταλία τις αποφάσεις των Ελληνικών δικαστηρίων** που στηρίζονται σε εγκλήματα πολέμου και παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου που διαπράχθηκαν στην Ελλάδα από το Γερμανικό Ράιχ, χωρίς το τελευταίο να απολαύει του προνομίου της ετεροδικίας. Η **Γερμανία προσέφυγε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης κατά της Ιταλίας στις 23.12.2008. Στην εν λόγω δίκη παρέβη η χώρα μας στις 13.01.2011.**

Στην Απόφασή του της **3.2.2012**, το Δικαστήριο εκφράζει την άποψη ότι οι πράξεις των γερμανικών δυνάμεων κατοχής στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν αντίθετες στο δίκαιο του πολέμου και παραβιάζαν πανανθρώπινες αξίες. Σημείωσε, όμως, ότι η συγκεκριμένη υπόθεση αφορούσε το διαδικαστικό κανόνα της ετεροδικίας των Κρατών και όχι την ευθύνη της Γερμανίας για τις παράνομες ενέργειες της, κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Γερμανία, στην υπόθεση αυτή, απολαύει του προνομίου της ετεροδικίας και έκρινε, δεχόμενο τις αιτιάσεις της Γερμανίας, ότι τα ιταλικά δικαστήρια παραβίασαν τον κανόνα αυτό του εθιμικού διεθνούς δικαίου. Επιπλέον, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι οι αποφάσεις των ιταλικών δικαστηρίων με τις οποίες επετράπη η λήψη μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης για την Villa Vigoni με σκοπό την ικανοποίηση των θυμάτων της υπόθεσης του Διστόμου, καθώς και η αναγνώριση ως εκτελεστών στην Ιταλία των σχετικών αποφάσεων των ελληνικών δικαστηρίων, αποτελούσαν παραβίαση του διεθνούς δικαίου από ιταλικής πλευράς.

Είναι, ωστόσο, σημαντικό ότι το **Δικαστήριο έκρινε πως το γεγονός ότι ένα Κράτος απολαύει ετεροδικίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ενός άλλου Κράτους, δεν επηρεάζει το ζήτημα της διεθνούς του ευθύνης και της συνακό-**

λouths υποχρέωσης του να παράσχει αποζημίωση. Επίσης, το Δικαστήριο, αναφερόμενο στο ζήτημα της αποζημιώσεως των Ιταλών αιχμαλώτων πολέμου καθώς και άλλων απαιτήσεων Ιταλών πολιτών, οι οποίες δεν έχουν διευθετηθεί, **τόνισε ότι τα θέματα αυτά θα μπορούσαν να επιλυθούν μέσω διμερών διαπραγματεύσεων.** Με τον τρόπο αυτό το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι τα θέματα αυτά δεν έχουν κλείσει.

Συνεπώς, υπάρχει έδαφος νομικής διεκδίκησης κατ' αρχάς σε διπλωματικό επίπεδο.

Η επίδοση ρηματικών διακοίνωσης στη γερμανική κυβέρνηση θα διατηρήσει την επικαιρότητα του ζητήματος και θα αποτελέσει βάση διπλωματικής λύσης, με κατάληξη τη σύναψη διεθνούς συνθήκης.

Προς τούτο απαιτείται ο σχηματισμός ευρείας συστράτευσης δυνάμεων σε διεθνές επίπεδο. Η διεκδίκηση δεν μπορεί να εμφανίζεται ως ελληνική ιδιαιτερότητα, αλλά ως συλλογικό αίτημα δικαιοσύνης σε διεθνές επίπεδο.

Πρέπει να καταστεί συλλογική συνείδηση ότι όσο το δίκαιο δεν απονέμεται στο πρόσωπο των απογόνων των θυμάτων της ναζιστικής κατοχής, τα τραύματα από το ναζιστικό όλεθρο θα παραμένουν ανεπούλιστα.

Περαιτέρω, η εκτέλεση των αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων (επ' ωφελεία των εναγόντων συγγενών των θυμάτων) παραμένει πάντοτε εφικτή, καθώς καλύπτονται από τη δύναμη του δεδικασμένου, ακόμη και εάν έχει επιγενομένως διατυπωθεί διαφορετική κατά περιεχόμενο δικαστική κρίση σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο.

Η προσφυγή της χώρας ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης για την αναγνώριση της διεθνούς ευθύνης της Γερμανίας προϋποθέτει ότι μπορεί να θεμελιωθεί παράβαση της Γερμανίας συντελούμενη μετά το 2008. Διότι η Γερμανία αποδέχθηκε την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης μόλις το 2008, με τη ρητή επιφύλαξη ότι μπορούν να υπαχθούν στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου μόνο διαφορές που προκύπτουν από γεγονότα που λαμβάνουν χώρα μετά την ημερομηνία αυτή. Στο πλαίσιο αυτό εξεταστέο επιχείρημα θα ήταν ο ισχυρισμός ότι η Γερμανία, μετά την επανένωσή της, παραβιάζει διαρκώς - άρα και μετά το 2008 - την υποχρέωση προς καλύτερη διαπραγμάτευση για το ζήτημα των πολεμικών επανορθώσεων που ανέλαβε με τη Συμφωνία του Λονδίνου του 1953.

Τέλος, παρά το ρηθέν ότι «υπάρχουν δικαστές στο Βερολίνο», η προσφυγή ενώπιον της γερμανικής δικαιοσύνης απαιτεί προσεκτικότερη στάθμιση και περίσκεψη για προφανείς λόγους».

Στη συνέχεια, ο κ. Αλεξανδρός αναφέρθηκε στο θέμα του Κατοχικού Δανείου και ολοκλήρωσε την ομιλία του ως εξής: «**Κλείνοντας και παρά το πλήθος των ζητημάτων που εγείρονται και έχουν εγγενείς δυσχέρειες, νομικές, ιστορικές και πολιτικές, μπορούμε νομίζω να συγκρατήσουμε δύο συμπεράσματα:**

Πρώτον, ότι υπάρχει νομικό έδαφος διεκδίκησης των σχετικών αξιώσεων.

Δεύτερον, ότι οφείλουμε να ενσκήψουμε περισσότερο στα δικονομικά ζητήματα. Διότι στην περίπτωση που δεν καταστεί εφικτή η - ασφαλής προτιμότητα - αντιμετώπιση δια της διπλωματικής οδού, λυδία λίθος επιτυχούς επίλυσης του ζητήματος θα είναι η επιλογή του κατάλληλου forum για την προβολή των αξιώσεών μας».

ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΝΕΩΝ ΣΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ

Το τριήμερο 18 - 20 Οκτωβρίου 2017, μια ομάδα εφήβων από το Αμβούργο της Γερμανίας, πραγματοποίησε επίσκεψη στα Καλάβρυτα. Επικεφαλής τους ήταν ο **Dr Constantin Grohn**, ιερέας ευαγγελικής ενορίας στο Αμβούργο - Harvesthude, ο οποίος γεννήθηκε στο Bad Segeberg της Γερμανίας και οι **πρόγονοί του κατάγονται από το χωριό Μπούμπουκα κοντά στα Καλάβρυτα**.

Το πρόγραμμα της επίσκεψης στα Καλάβρυτα συντόνισε η **Ένωση Καλαβρυτινών Αθηνών**. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος κ. **Τσενές Σωτήριος** είχε και την ευθύνη της επικοινωνίας μεταξύ του επικεφαλής της γερμανικής αποστολής και των εμπλεκόμενων τοπικών φορέων.

Πρώτος σταθμός της επίσκεψής του, στις **18 Οκτωβρίου**, ήταν η **Ιερά Μονή του Μεγάλου Σπηλαιού**. Την αποστολή των Γερμανών νέων υποδέχθηκαν ο Γενικός Γραμματέας της Α.Ε.Καλαβρυτών και δημοτικός σύμβουλος κ. **Θύμιος Φλογεράς**, ο Ταμίας της Α.Ε.Κ. και δημοτικός σύμβουλος κ. **Παναγιώτης Λαζουράς** και ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Καλαβρυτών κ. **Αλέξης Λεχουρίτης**. Την ξενάγησή τους ανέλαβε ο Αρχιμανδρίτης της Ιεράς Μονής π. **Καθίλινκος**. Οι νεαροί φιλοξενούμενοι έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ιστορία της μονής αλλά και για το Ολοκαύτωμα των Καλαβρυτών από τους Γερμανούς το 1943.

Ακολούθησε δείπνο γνωριμίας στα Καλάβρυτα, με αντιπροσωπείες των διοικήσεων και νέων της Αθλητικής Ένωσης και του Πολιτιστικού Συλλόγου Καλαβρυτών.

Την επομένη μέρα, επισκέφθηκαν τα μνημεία των μαρτυρικών τόπων των **Ζαχλωρούς**, των **Ρωγών** και της **Κερπινής** με ξεναγό τον Δήμαρχο Καλαβρυτών κ. **Γεώργιο Λαζουρά**. Ακολούθησε η επίσκεψή τους στην **Ιστορική Μονή της Αγίας Λαύρας**, όπου ξεναγήθηκαν από τον Ηγούμενό της π. **Ευσέβιο**. Στη συνέχεια, μετέβησαν στον **Τόπο Εκτέλεσης** των Καλαβρυτινών από τα Γερμανικά στρατεύματα κατοχής, όπου ο κ. **Νίκος Κοηλιόπουλος** μετέφερε στους νέους τις τραγικές βιωματικές του εμπειρίες. Η περιήγησή τους στα ιστορικά μνημεία της περιοχής μας ολοκληρώθηκε με την επίσκεψή τους στο **Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος**. Εκεί ξεναγήθηκαν στους χώρους και στα εκθέματα του Μουσείου από τον Δήμαρχό μας, τον Πρόεδρο του Μουσείου κ. **Χρίστο Φωτεινόπουλο** και τους υπευθύνους του Μουσείου.

Την ίδια μέρα διεξήχθη **φιλικός αγώνας μπάσκετ** μεταξύ νέων Αμβούργου και Αθλητικής Ένωσης Καλαβρυτών. Η ημέρα έκλεισε με δείπνο και ψυχαγωγικό πρόγραμμα.

Στα πλαίσια της επίσκεψής τους, οι Γερμανοί έφηβοι χόρεψαν Ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς υπό την ευγενική καθοδήγηση της κ. **Αλέξιας Ζαχαριουδάκη - Παπαδοπούλου**, καθηγήτριας φυσικής αγωγής. Στην επιτυχία της επίσκεψης συνέβαλαν αφιλοκερδώς οι συμπατριώτες μας μουσικοί κ.κ. **Άγγελος Καλαβρυτινός**, **Γιώργος Πουπουνάκης** και **Τάσος Ιωσηφέλης**.

Την **Παρασκευή 20 Οκτωβρίου** η ομάδα των νέων ενημερώθηκε για την ιστορία του Οδοντωτού από τον Πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Καλαβρυτών κ. **Αλέξη Λεχουρίτη** και στη συνέχεια αναχώρησε για την Αθήνα.

Σε συνέχεια της επίσκεψης, ο Dr Constantin Grohn έστειλε το παρακάτω μήνυμα με την παράκληση να δημοσιευθεί στην εφημερίδα μας:

«Αγαπητή αναγνώστριά, αγαπητέ αναγνώστη,

είναι η εποχή που θα πρέπει να χτίσουμε γέφυρες στην Ευρώπη. Με την άνοδο του εθνικισμού, με την ένταση των κρίσεων και των αντιπαράθεσεων αμφισβητείται αυτό που κανονικά θα έπρεπε να είναι αναμφισβήτητο: η ειρηνική και αλληλεγγύα συνύπαρξη των κρατών και των λαών.

Τον Οκτώβριο του 2017 επισκέφθηκα

με νέους ανθρώπους από το Αμβούργο την περιοχή των Καλαβρυτών. Από τις συζητήσεις με τους ανθρώπους από την πολιτική ζωή, την εκκλησία, με ντόπιους αλλά και με μάρτυρες εκείνης της εποχής ζωντάνεψε μια εποχή της ιστορίας. Αισθανθήκαμε πόσο τα γεγονότα γύρω από τις 13 Δεκεμβρίου 1943 συνεχίζουν να επιδρούν μέχρι σήμερα. Επισκεφθήκαμε μόνο μερικούς από τους μαρτυρικούς τόπους: τα μοναστήρια του Μεγάλου Σπηλαιού και της Αγίας Λαύρας, τη Ζαχλωρού, την Κερπινή, τους Ρωγούς και τα Καλάβρυτα. Για όλη την ομάδα των νέων, αλλά και για τους συνοδούς τους ήταν μια πολύ ιδιαίτερη εμπειρία. Ευχαριστούμε όλους αυτούς που την κατέστησαν δυνατή! Θέλω να εξάρω ιδιαίτερα τους υπεύθυνους του αθλητικού συλλόγου, τον Δήμαρχο **Γιώργο Λαζουρά** και τον Πρόεδρο της εφημερίδας **Σωτήρη Τσενέ**, ο οποίος συντόνισε όλες τις επαφές.

Το πρόγραμμα αυτό ήταν ίδια επιλογή της ομάδας νέων της ενορίας Αγίου Ιωάννη - Χαρβεστεχούντε (St. Johannes-Harvesthude). Ενασχοληθήκαμε με τις αρνητικές επιδράσεις που έχουν τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις. Με τη **Μόνικα Φρανκ** (Monika Frank) από τη Γερμανική πρεσβεία και τον καθηγητή ιστορίας **Χάγκεν Φλίσσερ** (Hagen Fleischer) συνομιλήσαμε στην Αθήνα σχετικά με τις δυσκολίες των επανορθώσεων. Χαρήκαμε και για την υποστήριξη που είχαμε. Το ταξίδι στην Ελλάδα υποστήριξαν οικονομικά το ίδρυμα Carl-Duisberg, δωρητρίες και δωρητές από την ενορία, καθώς επίσης και το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικογένειας, Ηλικιωμένων, Γυναικών και Νέων.

Η οικονομική υποστήριξη δεν ήταν συνδεδεμένη με κάποια πολιτική εντολή. Αντιθέτως θεωρήσαμε ότι είμαστε ένα κομμάτι της χριστιανικής κοινωνίας, η οποία δεν εστιάζει στις διαφορές αλλά στα κοινά μεταξύ των ανθρώπων. Σε αυτά πιστεύει και ο υπογράφων, γιός γερμανού πατέρα και ελληνίδας μητέρας, της **Λούλλας Σταθούλια**, η οποία μεγάλωσε στα Καλάβρυτα και πιο συγκεκριμένα στον Μπούμπουκα. Οι σχέσεις μεταξύ Γερμανίας και Ελλάδας βασίζονταν για μεγάλο χρονικό διάστημα στους ιστορικούς δεσμούς, αλλά και στην ενοχή και στην εξάρτηση. Η γεμάτη βία κατοχή της Ελλάδας από τη Γερμανία του Χίτλερ ήταν το πιο μελανό σημείο αυτών των σχέσεων. Η λογική του απόλυτου πολέμου, του αγώνα μέχρι τέλους, δεν έλαβε υπ' όψιν τα αθώα θύματα. Οι επονομαζόμενες επιχειρήσεις «εξιλέωσης» και αντιποίνων είχαν στην ανατολική και νοτιοανατολική Ευρώπη και πτυχές γενοκτονίας. Αυτό το κομμάτι της ιστορίας επιβαρύνει και αυτό που διαπράχθηκε τότε, επηρεάζει και μεταγενέστερες γενιές. Και όμως η συνεννόηση και η συμπιλιώση είναι πάντα μια δυνατότητα (διέξοδος). Εμείς στο Αμβούργο χαιρόμαστε ιδιαίτερα να κάνουμε του χρόνου το επόμενο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Η ανταποδοτική επίσκεψη νέων από την περιοχή των Καλαβρυτών στο Αμβούργο είναι ήδη προγραμματισμένη.

Εγκάρδιους χαιρετισμούς

Ο Κωνσταντίνος Grohn (Γκρεν).

Επίσης παραθέτουμε την επιστολή που έστειλε η **Αθλητική Ένωση Καλαβρυτών**

στην **Ένωση Καλαβρυτινών Αθηνών**:

«Καλάβρυτα 16/11/2017

Προς κ. Σωτήρη Τσενέ

Πρόεδρο της Έν. Καλαβρυτινών Αθηνών

Κύριε Τσενέ, αγαπητέ συμπατριώτη.

Με την παρούσα επιστολή θα θέλαμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας για την άψογη και πολυεπίπεδη συνεργασία της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθηνών με την Αθλητική Ένωση Καλαβρυτών.

Επειτα των δικών σας ενεργειών για τη φιλοξενία μαθητών από το Αμβούργο Γερμανίας, στο μαρτυρικό τόπο μας για να δουν, να γνωρίσουν και να μάθουν πτυχές της ιστορίας του μαρτυρικού μας τόπου, επιλέξατε την Αθλητική Ένωση Καλαβρυτών για να συμμετάσχει σε αθλητικές εκδηλώσεις από κοινού με την εν λόγω αντιπροσωπεία.

Η επιλογή που κάνατε ήταν ιδιαίτερα τιμητική για μας και μας δώσατε την ευκαιρία να γίνουμε ειρηνοποιοί γέφυρες μεταξύ δύο λαών, χωρίς φοβικά σύνδρομα. Έχουμε το χρέος, όλοι εμείς και ιδίως οι νέοι μας, να διδαχθούμε από τα διαχρονικά και αέναα μηνύματα του μαρτυρίου και της θυσίας των συμπατριωτών μας αλλά και να τα μεταφέρουμε μέσα από πνεύμα συνεργασίας.

Κύριε Πρόεδρε της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθηνών,

Η Αθλητική Ένωση Καλαβρυτών, που εδώ και δεκαετίες κρατά τα σκήπτρα του αθλητισμού και της δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών της επαρχίας Καλαβρυτών, είναι πάντα αρωγός σε κάθε προσπάθεια που προάγει τον τόπο μας και η συνεργασία με αυτό το σκοπό θα συνεχιστεί με την ιστορική και δραστήρια Ένωση Καλαβρυτινών.

Με εκτίμηση

Για το Δ.Σ.

ο Πρόεδρος ο Γεν. Γραμματέας
Π. Βαρβιτσιώτης Ε. Φλογεράς

Ακολουθούν εντυπώσεις των παιδιών που συμμετείχαν στο ταξίδι στα Καλάβρυτα (μετά από πρωτοβουλία του Δρ Κωνσταντίνου Γκρεν) βάσει των ακόλουθων ερωτημάτων:

• Τι με αφορά μετά το ταξίδι στα Καλάβρυτα;

• Τελικός απολογισμός της περιοδείας **Ντίμι Μβακαλάμπο (Ntiimi Mwakalambo), 18 ετών:**

«Αποκόμισα πολλές γνώσεις: από τη μια πλευρά μεν πρακτικές γνώσεις, από την άλλη, δε, φορτίστηκα πολύ συναισθηματικά. Μου δημιουργήθηκαν συναισθήματα και συγκινήσεις τις οποίες ούτε καν που γνώριζα. Ιδιαίτερως με τους αυτόπτες μάρτυρες. Όπως σήμερα με τον Αλέξη Λεχουρίτη, που του ήρθαν κλάματα. Αυτό με άγγιξε πάρα πολύ. Βρήκα απρόβλεπτο και θαυμάσιο πόσο χρόνο και κόπο διέθεσαν οι κάτοικοι των Καλαβρυτών για μας και ενθουσιώμαι ακόμη, όταν συνομιλούσαμε - τι περιμέναμε από τους Έλληνες - και συνέβησαν πράγματα μόνο θετικά. Ήταν μια θαυμάσια εμπειρία».

Κωνσταντίνος Γκρεν (Constantin Groehn):

«Όλες οι προκαταλήψεις επιβεβαιώθηκαν. Αλλά ολόφανερα μόνον οι καλές».

Γιορίνα Χάπκε (Jorina Happke), 16 ετών:

«Και μένα μου άρεσε που οι Έλληνες μας δέχθηκαν τόσο ειλικρινά, όσο και εγκάρδια. Αλλά και στην Κάτω Ζαχλωρού όπου φάγαμε, διασκεδάσαμε πολύ άνετα μαζί μας. Η κυρία Αλέξια (χορεύτρια) ήλθε ακόμη μια φορά στο τέλος και είπε: Εάν κάποτε έρθετε πάλι στην Ελλάδα, μπο-

ρείτε ευχαρίστως να διανυκτερεύσετε σε μένα. Το ότι ήταν τόσο αυθόρμητη και είπε «μπορείτε να κατοικήσετε μαζί μου» είναι για τους Γερμανούς κάτι το εντελώς ιδιαίτερο. Και εκείνο που με συγκίνησε, ήταν τι είπε ο αυτόπτης μάρτυρας κ. Νίκος Κοηλιόπουλος στον Τόπο της Εκτέλεσης. Είναι το σημαντικότερο που απεκόμισα από αυτό το ταξίδι. Το βρήκα πολύ βαρύ (αποκρουστικό). Γιατί στεκόταν εκεί με αυτά που έζησε. Αυτό μου άφησε μια πάρα πολύ έντονη εικόνα».

Γιάνα Βίνεγκ (Jana Winneg), 17 ετών:

«Ναι, το ίδιο αισθάνθηκα και εγώ. Ακούσαμε πριν, πολλή για αυτή την ιστορία, πως διεξήχθη, τη διαδρομή της, τι συνέβη εκεί. Και μόνο αυτό ήταν αρκετά αποτρεπτικό, βαθιά αποτρεπτικό και πολύ θλιβερό. Αλλά αυτός (ο κ. Νίκος Κοηλιόπουλος) δεν αναφέρθηκε καθόλου σε αυτό. Είπε μόνο πως έφτασε εκεί, τι βρήκε μπροστά του και ανέφερε μια μόνο λεπτομέρεια, την οποία δε θέλω τώρα καν να αναφέρω, γιατί αυτός είδε τον άνδρα με το ανοιγμένο κρανίο που ακόμα ζούσε. Και αυτό δεν είναι μόνο μια διαδικασία, που το κάνει πιο αυθεντικό ακόμη και πολύ πιο βαρύ (αποκρουστικό). Είναι πολύ σοκαριστικό και δεν αποτυπώνεται πλήρως».

Σάρα Λάκμαν (Sarah Laakmann), 14 ετών:

«Με άγγιξαν περισσότερο οι αυτόπτες μάρτυρες της εποχής εκείνης, γιατί καταλαβαίνουμε πόσο ολέθριο ήταν στην πραγματικότητα. Απεκόμισα πάρα πολλά για το σπίτι μου. Για να σκεπτόμαστε συνεχώς και σε καμιά περίπτωση να μην τα ξεχνάμε. Το αποκορύφωμα της εβδομάδας ήταν για μένα η Πέμπτη, ασφαλώς οι διηγήσεις των αυτόπτων μαρτύρων, αλλά και η αναμέτρηση του μπάσκετ. Θα χαιρόμουν πολύ, εάν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί ένα ταξίδι του ομάδος μπάσκετ στο Αμβούργο».

Πασκάλης Λάκμαν (Pascal Laakmann), 14 ετών:

«Το βρίσκω καλό, ότι ένας επιζών μάρτυρας (Νίκος Κοηλιόπουλος) είπε, ότι οφείλουμε να μην επιτρέψουμε να ξενασμβεί ποτέ κάτι τέτοιο».

Αλμπερτ Κοχ (Albert Koch), 15 ετών:

«Αισθανόμαστε από τη μια μεριά τη φιλοξενία των Ελλήνων, αλλά και από την άλλη μια μεγάλη προσπάθεια προσέγγισης. Στα Καλάβρυτα είχα την αίσθηση ότι κάναμε ένα βήμα μπροστά, που δεν έχει γίνει πολύ συχνά. Και από την άλλη, η Γερμανική πλευρά δεν έχει παραδεχθεί τι έχει συμβεί στην Ελλάδα. Γεγονός που στην Ελλάδα παραμένει έντονο στη μνήμη, ενώ η Γερμανική πλευρά ανταποκρίνεται πολύ λίγο. Ήταν μια μεγάλη ανακούφιση που αυτό έγινε έστω μια φορά τώρα. Ακόμα ήταν κάτι το εντελώς ιδιαίτερο, που ο Δήμαρχος, διέθεσε τόσο πολύ χρόνο για μας. Προφανώς φαίνεται, ότι ήταν ένα μεγάλο γεγονός να βρεθούμε εκεί. Το βρήκα όμως ιδιαίτερος έκτακτο».

Φέλιξ Μαρξ (Felix Marx), 14 ετών:

«Εάν υπήρχε ανταπόδοση της επισκέψεως των Ελλήνων ερχομένων σε μας, πιστεύω προσωπικά, ότι δεν θα ήταν τόσο εγκάρδια, όπως εκεί. Δεν πιστεύω, ότι ο Όλαφ Σολτς - Olaf Scholz (ο Δήμαρχος του Αμβούργου) θα ερχόταν σε μας. Ή γενικά, ότι εμείς θα συγκεντρώναμε τόσους ανθρώπους, για να προσφέρουν. Φοβάμαι, ότι εμείς δεν θα τους μεταχειρισθούμε τόσο καλά, όπως αυτοί μας φέρθηκαν».

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

Εκδήλωση τιμής και μνήμης για τα θύματα του Ολοκαυτώματος των Καλαβρυτών συνδιοργάνωσαν οι **Ενώσεις Πελοποννησίων Αμαρουσίου και Καλαβρυτινών Αθήνας**, την **Κυριακή 3 Δεκεμβρίου 2017** και ώρα 18:30, στην αίθουσα Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αμαρουσίου.

Η εκδήλωση, η οποία τελούσε **υπό την αιγίδα των Δήμου Αμαρουσίου και Καλαβρυτινών**, με την παρουσία πλήθους Καλαβρυτινών και Μαρουσιωτών στην κατάμεστη αίθουσα του δημαρχείου, αποτύπωσε με σοβαρότητα, σαφήνεια και σεβασμό τα γεγονότα του Ολοκαυτώματος της 13ης Δεκεμβρίου 1943.

Το συντονισμό της όλης εκδήλωσης είχε αναλάβει κι έφερε εις πέρας με άψογο τρόπο ο **Πρόεδρος της Ένωσης Πελοποννησίων Αμαρουσίου κ. Δημήτρης Σμυρνής**. Ο φίλος/εγγών Δημάρχος Αμαρουσίου κ. **Γιώργος Πατούλης**, στο χαιρετισμό του συνεχάρη τις δυο ενώσεις και τους Προέδρους τους καθώς και το Δήμαρχο Καλαβρυτινών, για την άψογη οργάνωση, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Αποδίδουμε φόρο τιμής στη μνήμη των άδικα εκτελεσθέντων συνανθρώπων μας στο τραγικό Ολοκαύτωμα των Καλαβρυτινών της 13ης Δεκεμβρίου του 1943. Κρατάμε ζωντανή τη μνήμη ως ένδειξη σεβασμού απέναντι στους νεκρούς αλληλά και στις οικογένειες των αδικολογμένων Καλαβρυτινών από τους Γερμανούς Ναζί καταδικάζοντας κάθε μορφή ολοκληρωτισμού. Ενωμένοι οι Έλληνες μπορούμε να προάγουμε την ειρήνη, τη φιλία και την ευημερία των λαών. Αισθανόμαστε το βαρύτατο χρέος να κρατάμε άσπρη το καντήλι της ανάμνησης σε όλη μας τη ζωή. Η μνήμη τους παραμένει αιώνια». Σύντομους χαιρετισμούς απηύθυναν, επίσης, ο **Δήμαρχος Καλαβρυτινών κ. Γιώργος Λαζουράς** και ο **Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της Ένωσης Πελοποννησίων και μέλος του Δ.Σ. της ΕΚΑ κ. Κώστας Παπαχριστόπουλος**, ο οποίος ανέφερε μεταξύ άλλων: «Σήμερα τιμούμε ένα ολόκληρο Καλαβρυτινό κόσμο, που μετά από τόσα χρόνια έχει ακόμα το κουράγιο να δακρύζει, να συγκινείται και να μάχεται για να διατηρηθεί ζωντανή η μνήμη του ολοκαυτώματος... Με την πρωτοβουλία μας αυτή θέλουμε να τιμήσουμε τα 74 χρόνια του ολοκαυτώματος των Καλαβρυτινών, προσθέτοντας κι εμείς ένα μικρό λιθαράκι στη γενικότερη προσπάθεια ενδυνάμωσης της ιστορικής συνείδησης που είναι, ίσως, το ισχυρότερο όπλο κατά του φασισμού, του ναζισμού και κάθε μορφής ολοκληρωτισμού». Ο Πρόεδρος της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθήνας κ. **Σωτήρης Τσενές**, αφού καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους, ευχαρίστησε την Ένωση Πελοποννησίων Αμαρουσίου και τον άξιο Πρόεδρό της κ. Δημήτρη Σμυρνή, για την πρωτοποριακή ιδέα τους και την υπέρμετρη ευαισθησία τους πάνω σε γενικότερα θέματα ιστορικής, θρησκευτικής και εθνικής σημασίας, που αποδεικνύει το συνεχές ενδιαφέρον τους για τη διδδοση της ιστορικής μνήμης, διδακτικό κεφάλαιο της οποίας αποτελεί το δράμα των Καλαβρυτινών. Ανέφερε, επίσης, τα εξής: «Τα Καλάβρυτα είναι πλέον ένας αναγνωρισμένος ιστορικός σταθμός ιερής μνήμης και μετάδοσης μηνυμάτων υπέρ της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των παραδοσιακών αξιών. Είναι ένας ιστορικός σταθμός, που από το λόφο της εκτέλεσης των Καλαβρυτινών, εκπέμπονται αιώνια διδάγματα, που μας προτρέπουν να ενστερνιστούμε το πνεύμα της θυσίας και των ιστορικών αγώνων των αντρών και των γυναικών, που βίωσαν την εμπειρία του πολέμου, της κατοχής, της αντίστασης και του εμφυλίου... Το μεγαλείο της θυσίας τους πρέπει να κρατάσουμε, ως παρακαταθήκη για τους νεότερους και τις επερχόμενες γενεές, ώστε η ανθρωπίνη ζωή και αξιοπρέπεια να είναι το πολυτιμότερο αγαθό, η μέγιστη επιδίωξη».

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ο πρώην υπουργός κ. **Α. Ζαΐμης**, οι πρόεδροι των Δημοτικών Συμβουλίων Αμαρουσίου και Καλαβρυτινών κ. **Π. Βραχνός** και κ. **Δ. Κοντογιάννης**, ο Βοηθός Δημάρχου Καλαβρυτινών κ. **Ν. Μαγκαφάς**, οι αντιδήμαρχοι Αμαρουσίου κ.κ. **Ε. Γαρδέλης**, **Σ. Σταθούλης**, **Ε. Μ. Χαλιώτης** και οι δημοτικοί σύμβουλοι κ.κ. **Ε. Κατσιγιάννης**, **Δ. Καρλιώτης**, **Π. Κόνιαρης**, **Μ. Ρούσσος**, **Π. Σαγρής**, ο πρώην Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. **Α. Κανελλόπουλος**, ο εγκληματολόγος κ. **Α. Τσιγκρής**, από την Παγκαλαβρυτινή Ένωση ο επίτιμος Πρόεδρος κ. **Γ. Κοσμάς** και οι αντιπρόεδροι κ. **Α. Μπαλασσοπούλου** και **Τ. Μπουζιώτης**, ο πρόεδρος της Ένωσης Θυμάτων Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος κ. **Χ. Ερμείδης**, οι Πρόεδροι και εκπρόσωποι Καλαβρυτινών Συλλόγων κ.κ. **Α. Χρονόπουλος** (Καλαβρυτινών Πειραιά), **Σ. Μούσιος** (Λυκούριαν), **Α. Χριστοδουλόπουλος** (Δρυμού), **Γ. Μητρόπουλος** (Φιλιωτών), **Δ. Κωνσταντινίδης** (Σειρών), **Χ. Καμπερόης** (Ομοσπονδίας συλλόγων Καλαβρυτινών ο «Αρχαίος Κλειτήρ»), **Κ. Κατσιώτης** (Κρινοφυτινών), **Ι. Γίκας** (Αγ. Νικολαίου), **Α. Σκάρπας** (Λευκασίου), οι στρατιωτικοί κ.κ. **Γ. Παπαδημητρίου**, **Γ. Σπηλιόπουλος**, **Ν. Παναγιωτόπουλος**, **Κ. Μανίκας**, εκπρόσωπος του Kalavryta Press και του Kalavryta net (κ. **Β. Αποστολίδης**) και πλήθος κόσμου.

Κεντρικός ομιλητής της εκδήλωσης ήταν ο εξαιρετος επιστήμονας, με καταξιωμένη επαγγελματική σταδιοδρομία, σε ηγετικές θέσεις σημαντικών φορέων και οργανισμών, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, Καλαβρυτινός κ. Δημήτρης Χριστοδούλου με θέμα «ΜΝΗΜΗ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ», η ομιλία του οποίου είχε ως εξής:

«Αξιότιμοι κ.κ. Δήμαρχοι, αγαπητοί φίλοι των Καλαβρυτινών, εκλεκτοί μου συμπατριώτες,

1. Οι κύριοι στόχοι της σημερινής μας εκδήλωσης είναι:

- Να αποτίσουμε, με σεβασμό και οδύνη, φόρο τιμής στους εκτελεσθέντες Καλαβρυτινούς
 - Να ρίξουμε, με δέος και αληθινή συμπάραση, ματιές στη ζωή όλων όσοι έχασαν τους δικούς τους και συγχρόνως απώλεσαν και όλα τα μέσα επιβίωσής τους, εξαιτίας της αποτρόπαιης και βάρβαρης ενέργειας που έγινε διατεταγμένα και σχεδιασμένα από ένα στρατό κατοχής, το Γερμανικό στρατό.
 - Να κοιτάξουμε το τι κάνουμε εμείς, οι επιζώντες και οι επίγονοι, για να μην αλλοιωθεί η ιερή μνήμη των γεγονότων και να αποδίδεται η δέουσα τιμή σε όλους όσοι χάθηκαν και στις οικογένειές τους, που τους στερήθηκαν.
 - Να καταγράψουμε με συνέπεια και με τη μεγαλύτερη δυνατή αμεροληψία, τα γεγονότα, τις πιθανές αιτίες τους, τις προτάσεις εξηγήσεις για το αδιανόητο εγκληματικό γεγονός, να προκαλέσουμε ένα σε βάθος ψάξιμο του όλου πράγματος.
 - Να διατρανώσουμε, με ξεκάθαρο τρόπο και στεντόρεια φωνή, την άποψή μας για το ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΟΥΘΕΝΑ ΠΟΛΕΜΟΣ ΠΙΑ.
2. Είναι φανερό, ότι όλοι οι παραπάνω στόχοι της σημερινής μας εκδήλωσης, δεν μπορούν ούτε καν να θιγούν και το μόνο που μπορεί να γίνει είναι:
- να υπάρξουν μόνο, κάποιες σύντομες αναφορές για όλα τα παραπάνω αντι-

κείμενα και

- να δοθεί μια υπόσχεση, από εμάς, ότι ποτέ δε θα πάψουμε να ασχολούμαστε, με σοβαρότητα και αντικειμενική διάθεση, με το ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ των ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.

3. Σε όλα τα πράγματα, ισχύει το βασικό αξίωμα της Μηχανικής, σύμφωνα με το οποίο Ο,ΤΙ ΚΕΡΑΙΖΟΥΜΕ ΣΕ ΔΡΟΜΟ ΤΟ ΧΑΝΟΥΜΕ ΣΕ ΔΥΝΑΜΗ. Έτσι γίνεται και στην περίπτωση μας. Η μακρά πορεία μνήμης που υπάρχει για ένα ανόσιο και αποτρόπαιο γεγονός, που έγινε πριν από 74 χρόνια, αυτό το βαθύ ανάρτη απόγνωσης, οργής, απάτης λύπης, που υπάρχει ήδη μέσα μας, σιγά σιγά χάνει σε ένταση (δύναμη). Εκ των πραγμάτων, γίνεται όλο και πιο ξεμακρο. Οφείλουμε όλοι μας να μην το αφήσουμε (μέσα στην επόμενη ή τη μεθεπόμενη γενιά) να ξεφτίσει ή να απαξιωθεί. Άρα, οι εκδηλώσεις τιμής και μνήμης είναι απολύτως απαραίτητες.

4. Είναι φυσικό, αμέσως μετά τα γεγονότα της ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ, οι κρίσεις, οι γνώμες, τα τυχόν επιχειρήματα, να ξεφτίσει ή να αποβληθεί. Άρα, οι εκδηλώσεις τιμής και μνήμης είναι απολύτως απαραίτητες.

5. Σήμερα, 74 χρόνια μετά, αυτά τα αρχικά συναισθήματα είτε έχουν κάπως ατονήσει είτε έχουν μετεξελιχθεί.

Σήμερα, όπως μας ήθε ο Γιάννης Ρίτσος, στο ΚΑΠΝΙΣΜΕΝΟ ΤΣΟΥΚΑΛΙ, ισχύει:

*Και να αδελφεί μου που μάθαμε
να κουβεντιάζουμε
Ήσυχα, ήρεμα και απλά
Καταλαβαίνοντας τώρα
Δεν χρειάζονται περισσότερα*

Ακριβώς πάνω σε αυτό το κλίμα της αλληλοκατανόησης, πρέπει να βασιστούμε και τη σημερινή μας εκδήλωση. 6. Το ντοκιμαντέρ που προβλήθηκε, εκτός από τα στοιχεία της τεχνικής αρτιότητας και της καλλιτεχνικής ευαισθησίας που το χαρακτηρίζουν, δίνει, με σύντομο και εύληπτο τρόπο μια καλή εικόνα των αντικειμενικών γεγονότων. Η παραγωγή αυτού του ντοκιμαντέρ έγινε και με τη συμβολή - στήριξη του συλλόγου των ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΩΝ.

Οι προσηλαίες - χαιρετισμοί που ακούστηκαν, ήδη από το ξεκίνημα της εκδήλωσής μας, με υπευθυνότητα - σοφία - ακρίβεια, μας έβαλαν για καλή μέρα στο κλίμα της σημερινής μας εκδήλωσης. 7. Τα θέματα με τα οποία πρέπει κάπως να καταπιαστούμε τώρα είναι:

- Ποιά είναι, η με τις σημερινές μας γνώσεις, βεβαιωμένη αλήθεια και η γενικώς αποδεκτή άποψη, γι' αυτά καθ' αυτά τα γεγονότα.

Εδώ, πρέπει να αναφέρουμε ότι η μεθοδική και ψύχραιμη δουλειά πολλών ιστοριογράφων και ιστορικών ερευνητών, έχει ξεδιαλύνει και οριστικοποιήσει ορισμένα πράγματα, τα οποία καλύφθηκαν από μία αχλή υπερβολής ή μυθοπλασίας κατά τις πρώτες ημέρες της καταστροφής.

Για παράδειγμα, ο συνολικός αριθμός των εκτελεσθέντων δεν ήταν περί τα 1.200 άτομα, αλλά αρκετά μικρότερος. Στους εκτελεσθέντες δεν πρέπει να καταμετρώμε μόνο αυτούς που εκτελέστηκαν στο λόφο του ΚΑΠΗ, αλλά πρέπει να προσμετρούνται και όσοι εκτελέ-

σθηκαν στην Κερπινή, στους Ραγούς, στο Σούβαρδο, στον Πριόλιθο, στο Μέγα Σπήλαιο και την Αγία Λαύρα.

Ο περίφημος Αυστριακός φρουρός, που άνοιξε την πόρτα στα κλεισμένα στο Δημοτικό Σχολείο (που πυρπολήθηκε) γυναικόπαιδα, δεν υπήρξε ποτέ κ.λπ..

Όσοι δούλεψαν και δουλεύουν πάνω σε αυτό το θέμα, είναι πολλοί και αξίζουν ιδιαίτερη τιμή από εμάς. Εγώ θα αναφερθώ μόνο σε ορισμένους συμπατριώτες μας για τη δουλειά των οποίων έχω προσωπική γνώμη. Αυτοί είναι ο **Αρχιμανδρίτης Θεόκλητος Φεφές**, ο **Π. Νικοηλίδης**, η **Γ. Κολλιοπούλου - Κωνσταντοπούλου**, ο **Αθ. Νταφαλιάς**, ο **Δ. Κανελλόπουλος**, ο **Χ. Φωτεινόπουλος** και, ο πρόσφατα αναχωρήσας, σεβαστός καθηγητής μας, **Δ. Καθίδης**. Φυσικά και πάρα πολλοί άλλοι συμπατριώτες μας, άλλα και άτομα μη σχετιζόμενα με τα Καλάβρυτα, έχουν βάσει το λιθαράκι τους για την ακριβή ανάδειξη των πραγματικών γεγονότων.

• Ποιές ήταν οι πιθανές αιτίες - δικαιολογίες - πολεμικές ανάγκες, που οδήγησαν σε αυτό το ανόσιο εγκλήμα;

Για το θέμα αυτό έχουν παρουσιασθεί διάφορες απόψεις που είτε είναι διαμετρικά αντίθετες μεταξύ τους, είτε, κάποιες, συμπληρώνει η μία την άλλη. Από αυτές τις απόψεις καταγράφω, παρακάτω, κάποιες που συζητήθηκαν περισσότερο.

- Πρόκειται για πράξη αντιποίησης μετά τα γεγονότα που ακολούθησαν την μάχη της Κερπινής.

- Πρόκειται για ενέργεια - μήνυμα προς την Εθνική Αντίσταση και προς το σύνολο του Ελληνικού Λαού, αξιοποιώντας και το συμβολισμό που έχουν τα Καλάβρυτα συσχετιζόμενα με την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα του 1821. Με το μήνυμα ζητείται μια γενικευμένη υποταγή του λαού μας.

- Πρόκειται για ένα εγκληματικό ανανεωτικό ανανεωτικό αναγκαστικό και συγχρόνως θερμοκέφαλων στρατιωτικών, που δρουν εντός μιας στρατιωτικής μηχανής που δεν σέβεται καμία συνθήκη, κανένα ανθρωπινό δικαίωμα και καμία ηθική αξία.

- Πρόκειται για σχεδιασμένη άσκηση ακραίας βίας για να συμβάλει στην επιτυχία στρατιωτικών (Κύριος ο ίδε, ποιών;) στόχων.

- Πρόκειται για εκδήλωση ακραίου φόβου από μια στρατιωτική μηχανή που αισθάνεται να χάνει τον πόλεμο.

- Πρόκειται για υλοποίηση στρατιωτικού σχεδιασμού (που τυχαία ενέπληξε τα Καλάβρυτα στα πλοκάμια του) που σχετίζεται με μια πετυχημένη δράση παραπληρότητας που ανέπτυξαν οι μυστικές υπηρεσίες του Αγγλικού Ναυαρχείου (βλέπε και το βιβλίο OPERATION MINCEMEAT, Ben Macintyre, publications Bloomsbury, 2010).

Από όλες αυτές τις εκδοχές και από όσες άλλες μπορούν να προταθούν ακόμα, πρέπει οι ειδικοί, με τη δουλειά τους, να καταλήξουν στην επικρατέστερη/ες.

- Οι πρώτες μέρες μετά την καταστροφή είναι οδυνηρότατες αλλά και χαοτικές συγχρόνως. Οι χήρες, οι χαροκαμένες μάνες και οι αδελφές των εκτελεσθέντων, με αγωνία αναζητούν κάποιο ξινάρι, ή ό,τι άλλο σκαπτικό μέσο, για να θάψουν, κατ' ανάγκην, επιφανειακά και επί τόπου τους αγαπημένους τους. Το παγωμένο δεκεμβριανό χώμα είναι ένας νέος πρακτικός αντίπαλος στην προσπάθειά τους. Ποτισμένο το χώμα από το αίμα των εκτελεσθέντων και αφρατεμένο από το δάκρυ των οικείων τους, δυστυχώς δεν σκάβεται σε βάθος για να μπορεί να προσφέρει αιώνια παύση στους αδικολογμένους.

Για πολλά χρόνια μετά, πολλοί τάφοι παρέμεναν στο χωράφι του ΚΑΠΗ και μόνο μετά το πέρασμα μιας δεκαετίας, άρχισε δειλιά να γίνεται, σταδιακά και εξοικειωμένα, η μεταφορά των λειψάνων των εκτελεσθέντων στο νεκροταφείο της πόλης μας, για να βρουν οι νεκροί την αιώνια ανάπαυση στους οικογενειακούς τους τάφους και να ανάβει ευκολότερα,

συνέχεια στις σελ. 8-9

συνέχεια από τη σελ. 7

πάντα, ένα καντηλάκι στη μνήμη τους. - Τα νηπιακά μου χρόνια, μέχρι και το 1950-51, δεν μου επιτρέπουν να έχω αξιόπιστες προσοπικές μνήμες που να μπορώ να σας μεταφέρω. Φτάνει όμως μια κουβέντα. Ήταν δύσκολα, μα πάρα πολύ δύσκολα χρόνια.

Σε αυτά τα χρόνια, δούλεψε η ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ, που επιχείρησε έναν, κατά το δυνατόν, πιο λειτουργικό αλληλά και δίκαιο πολεοδομικό σχεδιασμό για την πολίχνη των Καλαβρύτων που αποφασίστηκε να ξαναοικοδομηθεί στον ίδιο χώρο με την πυρπολημένη γη.

Άρχισε η ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ, δηλαδή μια κρατική προσπάθεια που κατασκεύασε κάποιες οικίες - περισσότερες, για να στεγασθεί το σύνολο του πληθυσμού που αποστελείτο από άστεγες οικογένειες. Φυσικά, αυτά τα κτίσματα ήταν και είναι ακατάλληλα για κάλυψη πραγματικών στεγαστικών αναγκών, ήταν όμως και μια λύση που άμβλυσε την αμεσότητα του προβλήματος που υπήρχε εκείνη την εποχή. Κάποια από αυτά τα κτίσματα υπάρχουν ακόμα και σήμερα στα Καλάβρυτα και, μετά από πολλές μετατροπές και επεκτάσεις που έκαναν οι ίδιοι οι ιδιοκτήτες, τους καλύπτουν ακόμα κάποιες στεγαστικές ανάγκες.

- Ήλθαν από τα χωριά τους και εγκαταστάθηκαν στα Καλάβρυτα αρκετοί νέοι άνθρωποι που δημιουργήσαν πάλι την τοπική ΑΓΟΡΑ. Ήγιναν οι καινούργιοι καταστηματοάρχες και βιοτέχνες. Όλοι τους ήταν εργατικοί άνθρωποι. Ένας ρημαγμένος τόπος δεν αποτελεί σοφή επιλογή για κάποιον που θέλει και είναι τεμπέλης. - Ο Δήμαρχος των Καλαβρύτων, ο μακαρίτης **Τάκης Σπηλιόπουλος**, κατέθεσε στο δικαστήριο εκδίκασης των Γερμανικών εγκλημάτων πολέμου της Νυρεμβέργης και παρουσίασε το ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ των ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.

- Στο θέμα του ανεβάσματος του νηικού αλληλά και της συγκράτησης των ηθών (όπου και όταν αυτό ήταν αναγκαίο) κεφαλαίωδη ρόλο έπαιξε η τοπική εκκλησία αλληλά και η Μητρόπολη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας. Οι **μυτροπολίτες κ.κ. ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ** και αργότερα ο **τοποτηρητής μυτροπολίτης κ.κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ** (κατοπινά Αρχιεπίσκοπος ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ) είχαν την πνευματική καθοδήγηση της όλης προσπάθειας. Οι κληρικοί (και κατ' ευτυχία συγκυρία συγχρόνως και εκπαιδευτικοί) Ιερομόναχος **ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΚΗΠΟΥΡΓΟΣ** και ο Πρωτοπρεσβύτερος **ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ** (παπά - κουτσός), άξιοι διαδόχοι του εκτελεσθέντος **Παππά - Καλό Δημόδιου**, κράτησαν το ηθικό και την ηθική της καταστραμμένης πόλης σε πάρα πολύ υψηλό επίπεδο. Οι, επίσης, άξιοι λειψίτες που τους διαδέχθηκαν, ακολούθησαν κι αυτοί, με επιτυχία, στον ίδιο δρόμο. - Στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του πενήντα, με την παρέμβαση ανθρωπιστικών οργανώσεων, σε δύο τουλάχιστον φάσεις και με τη σύμφωνη γνώμη των οικογενειών τους, περίπου πενήντα, συνοδικώς, Καλαβρυτινόπουλα, παιδιά των θυμάτων, πήγαν στη Γερμανία για να εκπαιδευθούν και να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες. Τότε, το θέμα δίχασε την Καλαβρυτινή κοινωνία και σήμερα ακόμα, γι' αυτό το θέμα, υπάρχουν εκφράσεις πόνου ή και οργής. Γεγονός είναι ότι, σε γενικές γραμμές, αυτά τα παιδιά απέκτησαν (σχεδόν όλα) ζηλευτές επαγγελματικές

ικανότητες και πολλά από αυτά ή έγιναν υψηλόβαθμα στελέχη, στην Ελλάδα, μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών γερμανικών συμφερόντων ή σταδιοδρόμησαν επιτυχώς στη Γερμανία.

- Το πώς βιώσαμε τα χρόνια της δεκαετίας του πενήντα στα Καλάβρυτα, αυτό μπορεί να περιγραφεί σαν ΖΩΗ ΥΠΟ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ. Ας δούμε μερικές από αυτές τις καταστάσεις και τις δράσεις που ασκούνταν τότε:

I. Άρχισε μια βεβιασμένη αποχώρηση, είτε του συνόλου είτε κάποιων μελών τους μόνο, από τις περισσότερες πολυμελείς Καλαβρυτινές οικογένειες. Ο τόπος τους δεν τους κρατούσε πια. Η φυγή ήταν κυρίως προς τα εγχώρια αστικά κέντρα αλληλά και προς Η.Π.Α., ΚΑΝΑΔΑ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

II. Το μόνο χρώμα που έβληπε στα ρούχα των γυναικών ήταν το μαύρο.

III. Μικρά παιδιά, μόλις αποκτούσαν κάποια σχετική ικανότητα για εργασία, φορτώνονταν στις πλάτες τους, τους ρόλους των πατεράδων τους και των μεγαλύτερων αδελφών τους, που είχαν εκτελεσθεί και φρόντιζαν για τη συντήρηση της οικογένειας. Τώρα, αν κάποιο από αυτά τα παιδιά έκανε το γαϊδούρι με το οποίο πήγαινε να φορτώσει πουρνάρωξυλα για το φούρνο και τελικά δεν κατάφερε να το βρει, δεν του έμενε τίποτε άλλο παρά να πάει να φουρκισθεί.

IV. Η ΑΧΕΠΑ φρόντιζε να φτιαχτεί Νοσοκομείο στα Καλάβρυτα.

V. Ένας κοντόχοντρος, καραφλής και καλοσυνάτος κύριος, υπάλληλος του ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ, ερχόταν κάθε δεκαπέντε ημέρες στα Καλάβρυτα και φρόντιζε για την, στο μέτρο του δυνατού, αντιμετώπιση θεμάτων κοινωνικής προνοίας που πίεζαν περισσότερο τα χαμηλότερα - εισοδηματικά - άτομα της μικρής μας κοινωνίας.

VI. Στο Δημοτικό Σχολείο, για κάποια χρόνια, μας μοίραζαν πρωινό ρόφημα από γάλα, συνοδευόμενο από ένα κομμάτι βούτυρο αγελάδας ή από ένα κομμάτι κίτρινο τυρί (κατά πάσα πιθανότητα ήταν Cedar μακράς ωρίμανσης).

VII. Ο αξέχαστος σχολίατρος **Παν. Μπερούκας**, ερχόταν στα Καλάβρυτα από το Αίγιο κάθε Τετάρτη και φρόντιζε για την υγεία όλου του μαθητοκοσμού. Τι να φροντίσει ο δυστυχής; Τα μόνα μέσα που είχε ήταν ο υψηλός επαγγελματισμός του, η γλυκιά του μορφή και τα εμβόλια της δαμαλτίτιδας που του προμήθευε η υπηρεσία. Τα μισά από τα σχολιαρόπαιδα αποδεικνυόταν ότι είχαν κάποιες μορφές αδενοπάθειας.

- Στον τομέα της ΜΝΗΜΗΣ και της ΤΙΜΗΣ για τους εκτελεσθέντες, κυρίως έχουμε:

- Στο χωράφι του ΚΑΠΗ μπήκε ένας μεγάλος τσιμεντένιος σταυρός και γράφτηκε με μεγάλα, ευανάγνωστα, από μακριά, στοιχεία η ημερομηνία 13.12.43.
- Ξεκίνησαν τα ετήσια ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ για τους εκτελεσθέντες. Είναι από όλους μας αποδεκτό ότι για τους πιστούς της Ορθόδοξης Ελληνικής Χριστιανικής Εκκλησίας, το θρησκευτικό μνημόσυνο αποτελεί τον καταλληλότερο τρόπο απόδοσης τιμής στη μνήμη του/ων νεκρού/ων μας, γιατί ουσιαστικά πρόκειται για μια ένθερμη προσευχή, με τη συνδρομή των κληρικών, που κάνουν οι παραβρισκόμενοι στην τελειή των καταληλθότερο τρόπο απόδοσης τιμής στη μνήμη του/ων νεκρού/ων μας, γιατί ουσιαστικά πρόκειται για μια ένθερμη προσευχή, με τη συνδρομή των κληρικών, που κάνουν οι παραβρισκόμενοι στην τελειή των καταληλθότερο τρόπο απόδοσης τιμής στη μνήμη του/ων νεκρού/ων μας.

- Η συμμετοχή όλων μας στα μνημόσυνα, των τουλάχιστον 15 πρώτων χρόνων μετά την καταστροφή, ήταν απολύτως αυθόρμητη από όλους μας, ήταν πάνδημη και χαρακτηριζόταν από μεγάλη συγκίνηση

και βαθύ πόνο. Μπορεί ο χειμώνας του Δεκέμβρη να ήταν πολύ σκληρός. Μπορεί το νεροφάγωμα από το οποίο ανεβαίναμε στο χώρο της εκτέλεσης να ήταν γεμάτο νερά και λάσπες. Μπορεί το ανεμόβροχο να μας βομβάρδιζε με συνεχείς ριπές. Ήμασταν όμως όλοι εκεί, σοβαροί, βαθύτατα προβληματισμένοι, με προσοχή, σεβασμό και δέος για τις στιγμές που βιώναμε. Το κρεσέντο ήταν όταν ο διευθυντής των υπηρεσιών του δήμου μας, ο αείμνηστος **Πάνος Πόλλκας** (κατοπινός για πολλά χρόνια Δήμαρχος της πόλης μας) διάβαζε τα ονόματα των οικογενειών των εκτελεσθέντων και δινόταν αναφορά στον αείμνηστο Δήμαρχό μας, **Τάκη Γεωργακόπουλο**, που στο τέλος αποφαινόταν: «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΝΤΕΣ. ΕΠΕΞΑΝ ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ». Εκείνος ο κατάλογος με το... Καλδίρη, Καλδίρη, Καλλιοντζή, Καλοβρεντή... ακόμα βουίζει με δέος στα αυτιά μου.

- Σιγά σιγά η συγκίνηση στο ετήσιο μνημόσυνο, μετά τα 25 πρώτα χρόνια, άρχισε να φθίνει. Οι χήρες άρχισαν σιγά σιγά να φεύγουν από τη ζωή. Η τελευταία χήρα, η **Κωνσταντίνα Τσαβαλά**, έφυγε πριν δύο περίπου μήνες. Ο διάσπαρτος με τάφους χώρος του μνημοσύνου άρχισε σιγά σιγά να αδειάζει. Τα λείψανα των νεκρών μεταφέρθηκαν στο νεκροταφείο. Το μνημόσυνο πλημμύρισε από κάθε λογής μη πενθούντες επισήμους.

ΑΣ ΜΗ ΜΑΣ ΑΞΙΩΣΕΙ Η ΤΥΧΗ ΝΑ ΔΟΥΜΕ, ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΒΟΛΟ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ, ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ, ΝΑ ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΜΑΛΛΙ ΤΗΣ ΓΡΙΑΣ Ή ΣΟΥΒΛΑΚΙ ΜΕ ΠΙΤΑ.

- Το να κρατήσεις ένα χώρο σε επίπεδο κατάλληλο ώστε να αντιπροσωπεύει και να εκφράζει σωστά ένα γεγονός είναι θέμα επιλογής. Οι Γερμανοί έκαναν το Νταχάου πάρκο. Οι Πολωνοί άφησαν το Άουσβιτ να είναι - αλληλά ευτυχώς να μη λειτουργεί - σαν κρεματόριο. Εμείς, πώς τον θέλουμε το χώρο της ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ να παρουσιάζεται στο μέλλον; Θαρσύνει χρή - κι εδώ - για αποφάσεις που πρέπει να παρθούν σύντομα.

- Στα 1964-65, μετά από πανελλήνιο έρανο και μετά τον ανάλογο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό, τοποθετήθηκε ένα αξιόλογο μνημείο στο χώρο της εκτέλεσης. Το βραβείο δόθηκε και η εκτέλεση του έργου έγινε από τον Αρχιτέκτονα **ΗΛΙΑ ΣΚΟΥΡΜΠΕΛΟ** και τον καθηγητή μορφολογίας κυρίων του ΕΜΠ, **ΙΩΑΝΝΗ ΛΙΑΠΗ**. Το γλυπτό της ΜΑΝΑΣ έγινε από τη Γλύπτρια **ΑΝΝΑ ΒΑΦΙΑ**.

Η βασική ιδέα του μνημείου είναι ότι κάποιοι λιτοί τσιμεντένιοι τοίχοι θα πρέπει να δίνουν την έννοια του ΜΠΛΟΚΟΥ - ΤΗΣ ΠΕΡΙΚΛΕΙΣΤΗΣ ΠΑΓΙΔΑΣ.

- Την επιγραφή του μνημείου τη συνέταξε, μέσα στην τάξη μας, ο αείμνηστος γυμνασιάρχης μας (του οκτατάξιου γυμνασίου μας) **Γ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ**. Έγινε συζήτηση μέσα στην τάξη. Διάφοροι μαθητές έθεσαν κάποια θέματα και έκαναν συγκεκριμένες υποδείξεις. Ο κ. γυμνασιάρχης ενσωμάτωσε, στο τελικό κείμενο, τα περισσότερα σημεία των υποδείξεων των μαθητών.

- Αργότερα, εμείς, είτε σαν μαθητές είτε σαν πρόσκοποι, φυτέψαμε ένα μάλλον συντηρητικό αριθμό από διάφορα κωνοφόρα στο χώρο της ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ και περιφερειακά, σε σχέση με τους τσιμεντένιους τοίχους. Μια ιδιαίτερα κατασκευασμένη κρύπτη γέμισε με καντήλια αφιερωμένα στην ιερή μνήμη του κάθε εκτελεσθέντος.

- Μετά εμάς, το μαθητοκοσμο, μας ακολούθησε και ο Δήμος Καλαβρύτων, με το φύτευμα ενός σημαντικού αριθμού

πλάτυφυλλων θάμνων.

- Κάποια στιγμή, μετά από μερικά χρόνια, άρχισε να «ζουγκλοποιείται» ο χώρος και ο Δήμος άρχισε τα κλαδέματα και την αραίωση των φυτών. Ανθρακες ο θησαυρός. Το μνημείο καλύφθηκε από τις αστοχίες μας και την άγνοιά μας. Η έννοια του μπλόκου, που ήθελαν να δώσουν οι εμπνευστές του ΜΝΗΜΕΙΟΥ, χάθηκε.

- Και πάλι ΘΑΡΣΕΙΝ ΧΡΗ. Τώρα πρέπει να πάρουμε κάποιες αποφάσεις. Ένα ΜΝΗΜΕΙΟ που απευθύνεται σε όλο τον κόσμο, θα ήταν υπερβολή και εγωισμός, μόνον εμείς, να προσδιορίζουμε τη μορφή και το χαρακτήρα του. Θέλουμε τις υποδείξεις των ειδικών και - δόξα τω Θεώ - πολλά Καλαβρυτινόπουλα έγιναν σημαντικοί αρχιτέκτονες και διαμορφωτές τοπίου. Αλληλά και πολλοί, μη Καλαβρυτινοί, μπορούν να έχουν λόγο επί του θέματος.

Ας έλθουμε τώρα και στο τελευταίο κομμάτι της σημερινής μας παρουσίασης, δηλαδή στο γιατί πρέπει να διατηранώσουμε το σύνθημά μας **ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΟΥΘΕΝΑ ΠΟΛΕΜΟΣ ΠΙΑ**.

- Είναι γεγονός ότι, ουσιαστικά, στην ΕΥΡΩΠΗ, μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, δεν έχουμε κάποιον πόλεμο, εκτός από δύο εξαιρέσεις, δηλαδή τα πολεμικά γεγονότα στα επί μέρους τμήματα της τέως Γιουγκοσλαβίας και τα βραχύχρονα πολεμικά γεγονότα στην Κριμαία. - Αν σκεφθούμε ότι στην Ευρώπη, από τα 100 χρόνια του 16ου αιώνα τα 97 χρόνια ήταν πόλεμος, τότε το πράγμα έχει βελτιωθεί σε απολύτως ικανοποιητικό βαθμό. Η δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κατ' αρχάς και η μετεξέλιξή τους σε Ευρωπαϊκή Ένωση αργότερα, βοήθησαν ουσιαστικά σε αυτό το αποτέλεσμα, δηλαδή στο **ΟΧΙ ΠΙΑ ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**.

- Αν όμως στην ΕΥΡΩΠΗ τα πράγματα πήγαν καλά, σε όλη τον άλλον κόσμο δεν πήγαν καθόλου καλά. Περίπου 800. 000 με 1.000.000 άτομα αλληλοσκοτώθηκαν το 1994/95 στη Ρουάντα στις μάχες ανάμεσα στους ψηλούς Χούτους και τους κοντούς Τούτσι.

- Στο Κογκό, από το 1960 και μέχρι τώρα, γίνεται πόλεμος, σε μια χώρα που οι κλιματολογικές συνθήκες συνηγορούν για τη συλλογή τριών εσοδίων το χρόνο.

- Το ίδιο γίνεται και σε πάρα πολλά άλλα σημεία του κόσμου, όρα Κασμίρ, Μιανμάρ, Τσετσενία, Καραμπάχ, Οσσετία, Συρία, Υεμένη, Σομαλία, Λιβύη κ.λπ.

Το τι προσπάθεια θα πρέπει να κάνουμε προς την αναγκαία και επιθυμητή κατεύθυνση πάνω σε αυτό το θέμα, πρέπει να το ψάξουμε με πολύ προσοχή όλοι μας.

Ας κλείσουμε με μερικούς στίχους του μεγάλου φίλου των Καλαβρύτων, του αείμνηστου ποιητή και πολιτικού **Γιάννη Κουτσόχρα**, που αναφέρονται στα Καλάβρυτα, μετά την καταστροφή τους.

*Παν τα Καλάβρυτα
Το Αρκάδι - το Κούγκι να βρουν
Θεία η φυγή
Σκλάβοι μας γη.*

*Τι, τα Καλάβρυτα - τ' Αρκάδια
Δεν ζουν στα ανήλια τα Παγκάδια.
Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και το ενδιαφέρον σας».*

Μετά την ομιλία του κ. Χριστοδούλου, ακολούθησε η προβολή αποσπασμάτων από το **βραβευμένο ντοκιμαντέρ «Καλάβρυτα: Άνθρωποι και Σκιές» του Σκηνοθέτη Ηλία Γιαννακάκη, παραγωγής της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθηνών** και ακολούθησαν οι συγκινητικές βιωματικές μαρτυρίες των συμπατριωτών μας κ.κ. **Πάνου Κουμάντου, Κώστα Κωστόπουλου και Σωτήρη Θα-**

νόπουλου, που πραγματικά καθήλωσαν τους παρευρισκόμενους.

Αναμνήσεις Πάνου Κουμάντου

«Πριν από την καταστροφή, οι Γερμανοί είχαν καταλάβει για μέρες τα Καλάβρυτα και διπύθουναν από κει τις επιχειρήσεις τους, προκαλώντας φόβο και ανησυχία στους κατοίκους όλης της περιοχής. Τότε εγώ ήμουν μόλις τριών ετών. Προφανώς όμως, τα γεγονότα ήταν τόσο έντονα, που παρά τη μικρή μου ηλικία έχω ακόμη κάποιες μνήμες.

- Θυμάμαι χαρακτηριστικά μια μέρα να βλέπω, πάνω από τα πηλατάνια στην πηλατεία των Καλαβρύτων, να πετούν δεκάδες αεροπλάνα με φοβερό θόρυβο. Τώρα καταλαβαίνω ότι ήταν αυτά που βομβάρδισαν την Βυσσώκα, ανήμερα του Αγίου Ανδρέα στις 30 Νοεμβρίου. Το θέαμα και ο ήχος αυτών των αεροπλάνων με στοιχειώνει για πολλά χρόνια στα όνειρά μου!

- Θυμάμαι, επίσης, πως μια μέρα, καθώς έπαιζα στην πηλατεία μπροστά από το σπίτι μας, με πήραν κάποιοι Γερμανοί στρατιώτες αγκαλιά, με ανέβασαν σ' ένα μαύρο τζιπ, και μου έδειχναν, τα αμέτρητα στα παιδικά μου μάτια, όργανα μετρήσεων και επικοινωνίας. Σαν να βλέπεις το κόκπιτ αεροπλάνου - όλα κατάνυρα. Οι γονείς μου κατατρόμαξαν, αλλά οι Γερμανοί απλά με είχαν πάρει για να παίξουν και να με εντυπωσιάσουν. Και το πέτυχαν!

Οι Καλαβρυτινοί είχαν σίγουρα φοβηθεί με τους Γερμανούς, αλλά ήταν εντελώς ανυποψίαστοι για τη μεγάλη καταστροφή που τους περίμενε. Ανυποψίαστοι και ανύποπτοι!

Λίγες μέρες πριν την καταστροφή, ο Μήτσος, ο αδελφός της μητέρας μου, που ήταν αντάρτης στο ΕΑΜ, πέρασε από τα Καλάβρυτα και προειδοποίησε τους γονείς μου ότι οι Γερμανοί θα τους σκοτώσουν. Δεν τον πίστεψαν βέβαια, θεωρώντας ότι τους Καλαβρυτινούς, που ήταν φιλήσυχoi άνθρωποι και αθώoi, δε θα μπορούσαν να τους πειράξουν οι Γερμανοί.

Την Κυριακή, 12 Δεκεμβρίου, του Αγίου Σπυριδώνος, ο πατέρας μου, που ήταν φιλόλογος καθηγητής στο Γυμνάσιο Καλαβρύτων, είχε επιφορτισθεί να κάνει την καθιερωμένη ομιλία στην εκκλησία. Όταν γύρισε στο σπίτι είπε στη μάνα μου «Βασιλική, δεν ήρθες να με ακούσεις στην εκκλησία» και η μητέρα μου του απάντησε «Θανάση μου, έχουμε μικρό παιδί και δεν μπορούσα, θα σε ακούσω του χρόνου».

Την άλλη μέρα, τη Δευτέρα, 13 Δεκεμβρίου, αθώoi και ανυποψίαστοι οι Καλαβρυτινοί οδηγήθηκαν στη μεγάλη σφαγή.

- Θυμάμαι που μπήκαμε στο Δημοτικό Σχολείο και στρίψαμε αριστερά με τις γυναίκες. Επειδή ήμουν πολύ μικρός και στην αίθουσα υπήρχε μεγάλος συνωστισμός, η μητέρα μου με έβαλε να καθίσω πάνω σε μια ντουλάπα της αίθουσας.

- Θυμάμαι, ακόμη, ότι με τη μητέρα μου βγήκαμε από την αίθουσα τελευταίοι και στην έξοδο, τη μεγάλη πόρτα του Σχολείου, είδα ένα στρατιώτη με προτεταμένο το όπλο του. Φοβήθηκα πολύ!

- Στη συνέχεια, θυμάμαι πως ένοιωσα προς τον οδοντωτό και συνεχίσαμε μέσα από χωράφια, όπου φτάσαμε και μπήκαμε μέσα σε μια μεγάλη αίθουσα - αποθήκη θα ήταν - και καθίσαμε όλοι γύρω-γύρω. Εκείνη τη στιγμή, θυμάμαι πως ένοιωσα ένα μεγάλο φόβο και ένα τεράστιο κενό μέσα μου. Τίποτα άλλο δε μένει στη μνήμη μου από εκείνη την αποφράδα ημέρα.

- Γενικά, η μητέρα μου με προστάτευε από τις σκηνές της τραγικής εκείνης

ημέρας. Με έδωσε σε μια φίλη της να με φυλάξει και εκείνη ανηφόρισε στο τόπο της εκτέλεσης, για να μεταφέρει τον νεκρό πατέρα μου στο Νεκροταφείο και να τον θάψει στα παγωμένα χώματα του Δεκέμβρη.

- Την επόμενη μέρα, θυμάμαι ότι πήγαμε με την μητέρα μου στο σπίτι μας, που ήταν στην πηλατεία. Εκεί, κάτω από την ξύλινη σκάλα, υπήρχε μία καταπακτή, όπου η μητέρα μου είχε κρύψει μian απλήδα, δηλαδή ένα υφαντό χαλί. Το έβγαλε και το έσωσε και θυμάμαι ότι άχνιζε ακόμη. Είχε καίει μόνο σε μερικές άκρες. Το έχω ακόμη.

- Τις επόμενες μέρες πήγαμε στη Βυσσώκα (Σκεπαστό σήμερα) που ήταν το χωριό του πατέρα μου. Το πατρικό του σπίτι είχε καεί, αλλά το διπλανό, που ήταν πολύ παλιό και ερειπωμένο, δεν το είχαν κάψει. Όλη η οικογένεια του Πατέρα μου μείναμε εκεί. Θυμάμαι ότι ήμουν πολύ χαρούμενος γιατί στο καθιστικό έπεφταν νιφάδες χιονιού, προφανώς από την ερειπωμένη κεραμοσκεπή.

Οι μνήμες μου είναι λίγες αλλά φοβερά έντονες. Τα γεγονότα που δεν θυμάμαι πρέπει να βρίσκονται χωμένα στο υποσυνείδητό μου.

Μέχρι την ηλικία των 25 χρόνων περίπου, είχα πολύ συχνά νυχτερινούς εφιάλτες.

Ο πόνος μαλακώνει με τον καιρό αλλά οι μνήμες μένουν βαθειά χαραγμένες!!!».

Αναμνήσεις Κώστα Κωστόπουλου

«74 χρόνια συμπληρώνονται φέτος από το ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων, μίας από τις πλέον τραγικές σελίδες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Στη διάρκεια των γεγονότων της 13ης Δεκεμβρίου 1943, πάνω από 1300 άτομα βρήκαν τραγικό θάνατο, αθώα θύματα της ναζιστικής θηριωδίας. Μεταξύ των 13 δισσωθέντων και από τη χαρακτηριστική βολή, τραυματισθείς, ήταν και ο πατέρας μου, Σταύρος Κωστόπουλος.

Ο πατέρας μου, για τον οποίο θα πω δυο λόγια μόνο, ήταν επί 25 χρόνια μετάνστης στην Αμερική (ταξίδεψε δυο φορές για την Ελλάδα το 1912 και το 1922 για να πολεμήσει για την πατρίδα του), επέστρεψε στην Ελλάδα και απέκτησε πολυμελή οικογένεια με τη σύζυγό του και μητέρα μας Ελένη Κωστοπούλου - Παπαθεοδώρα. Την πρώτη ημέρα του ολοκαυτώματος, οι πρώτες ριπές των γερμανικών πολυβόλων βρήκαν τον πατέρα μου στην αριστερή ποδοκνημική άρθρωση με σοβαρό τραύμα που αιμορραγούσε κι έτσι φαίνεται ότι γλύτωσε από τη χαρακτηριστική βολή στον κρόταφο, καθώς όταν μετά τον έλεγξαν για σημεία ζωής, εκείνος είχε βρεθεί σε ημιλιποθυμία κατάσταση από τη μεγάλη απώλεια αίματος. Θυμάμαι που μας διηγούνταν αυτά που άκουγε κατά την ώρα της εκτέλεσής, όπως «εμένα μικρό παιδί τι με σκοτώνετε;», «αίν μινούτε»: ένα λεπτό, μια ριπή και σιωπή, άλλος που υπέφερε από τα βαρύτατα τραύματά του και παρακαλούσε τους εκτελεστές «δώσε μου άλλη μια να με τελειώσεις» και πάλη «αίν μινούτε»: ένα λεπτό, μια ριπή και τέλος.

Όταν ο πατέρας μου συνήλθε, δεν άντεχε να βλέπει γύρω του τη φρίκη των κατακρεουργημένων συμπατριωτών του και κουνούσε το χέρι ζητώντας βοήθεια. Η μητέρα μας, τότε ήδη πολύτεκνη μητέρα, αφού είχε σωθεί μαζί με τα υπόλοιπα γυναικόπαιδα που βρίσκονταν στο χώρο του σχολείου, ανηφορίζοντας προς το λόφο της εκτέλεσης, συνάντησε την Ιωάννα Γεωργακοπούλου που της είπε «ο δικός σου ζει,

τρέξε για γιατρό» και προς μία στιγμή γύρισε προς την πόλη για να ψάξει για γιατρό. Αντικρίζοντας, όμως, την πόλη μέσα στον καπνό, στις στάχτες και τα αποκαϊδία, αναρωτήθηκε «πού πάω;» και συνέχισε το δρόμο της προς το λόφο της εκτέλεσής. Εκεί βρήκε τον πατέρα μας, φίλησε το αιματοβαμμένο χέρι, έκανε το σταυρό της και, κοιτώντας το θολό ουρανό, αναφώνησε «μεγάλο το θαύμα σου Θεέ μου». Έδεσε το τραύμα που αιμορραγούσε, σκίζοντας τη φόδρα της ζακέτας της και μετέφερε τον πατέρα μας πάνω σε μία κουβέρτα στο χώρο του γυμναστηρίου, ο οποίος δεν είχε καίει, προσπαθώντας στη διαδρομή, με ό,τι είχε διαθέσιμο, λίγο κρασί ή ξύδι, να τον συνεφέρει από τις λιποθυμικές του κρίσεις, λόγω της αιμορραγίας του τραύματος και του κρύου. Εκεί τον φρόντισε ο γιατρός από την Βυσσώκα, ο νευρολόγος Νικολετσόπουλος, να τον έχει ο Θεός μαζί του...

Η στρατιωτική και ουσιαστική απέναντί μας ομόφωνη απόφασή της, 35% αναπηρία στον πατέρα μας, εκ του αμάχου πληθυσμού, εξομοιούμενη προς στρατιώτη, η δε Φιλαρμονική των Καλαβρύτων συνόδευσε τη σορό του στην εξόδιο ακολουθία του στις 5 Ιανουαρίου 1956.

Κλείνοντας, θα αναφέρω το εξής: Κάθε λαός που σέβεται τον εαυτό του, πρέπει να έχει ιστορική μνήμη, όχι βέβαια για να μισεί και να εκδικείται, αλλά για να διατηρώνει στον κόσμο τα δεινά του πολέμου και να παραδειγματίζει, με αυτόν τον τρόπο, τις νεότερες γενιές, ιδίως στις μέρες μας, που έχουμε δείγματα αναζωπύρωσης του νεοναζισμού, δυστυχώς όχι μόνο στην Ευρώπη, αλλά και στη χώρα μας.

Ας είναι αιωνία η μνήμη τους, γιατί οι νεκροί πεθαίνουν όταν λησμονούνται».

Αναμνήσεις Σωτήρη Θανόπουλου

«Κάθε ένας της δικής μου γενιάς, έχει και τη δική του ιστορία. Πολλοί από εμάς έζησαν στιγμές μεταξύ ζωής και θανάτου, χωρίς να το γνωρίζουν. Το έμαθαν κατόπιν.

Για να έχουμε ζωντανή τη μνήμη μας, πρέπει να γνωρίζουμε και τα γεγονότα. Να πω ότι μετά την άνοιξη του 1943, οι Γερμανοί συγκεντρώνουν μεγάλες δυνάμεις στρατού στην Πελοπόννησο για να αντιμετωπίσουν πιθανή απόβαση των συμμάχων και το αντάρτικο που τους δημιουργεί σοβαρά προβλήματα με δολιοφθορές κ.λπ.

Έτσι, την 15η Οκτωβρίου 1943, ένας λόχος Γερμανών ξεκινά από το Αίγιο προς τα Καλάβρυτα για αναγνώριση και την επόμενη ημέρα, 16 Οκτωβρίου, το απόγευμα, δέχεται στην Κερπινή επίθεση ανταρτών που τους περίμεναν. Κατόπιν μάχης, την 17η Οκτωβρίου οι αντάρτες συλλέγουν 82 αιχμαλώτους, ανάμεσά τους και 3 τραυματίες και ο διοικητής του λόχου Schober. Μεταφέρουν τους αιχμαλώτους στα Καλάβρυτα: Μεγάλη η νίκη των ανταρτών, μεγάλος ο ενθουσιασμός του πληθυσμού, μεγάλη η ήττα των Γερμανών και η πώση του ηθικού του στρατεύματός τους.

Μετά από 3-4 ημέρες οι αντάρτες παίρνουν τους 3 τραυματίες από το νοσηλευτήριο και τους εκτελούν 1 χιλιόμετρο έξω από τα Καλάβρυτα στη θέση Ξυδιά. Τους άλλους τους μεταφέρουν στα Μαζείκια (Κλειτορία). Εκεί οι κάτοικοι τους δίνουν ρούχα και τροφή καθημερινώς.

Από εδώ αρχίζουν τα δύσκολα, δηλαδή η διαχείριση των Γερμανών αιχμαλώτων. Αρχίζουν διαπραγματεύσεις μέσω Επισκοπής Καλαβρύτων και Αιγιαλείας στο Σκεπαστό (Βυσσώκα) -εκεί ήταν και το αρχηγείο των ανταρτών- δια

την ανταλλαγή των Γερμανών αιχμαλώτων. Στις 28 Νοεμβρίου 1943 ναυαγούν οι διαπραγματεύσεις και στις 29 Νοεμβρίου 1943 Γερμανικά αεροπλάνα βομβαρδίζουν το Σκεπαστό. Πολλά τα θύματα, μεγάλες καταστροφές.

Στις 5 Δεκεμβρίου αρχίζει η επιχείρηση του Γερμανικού στρατού, με κανόνες μάχης, προς την επαρχία Καλαβρύτων από Τρίπολη - Βυτίνα - Πάτρα - Αίγιο. Την ίδια ημέρα οι αντάρτες μεταφέρουν τους αιχμαλώτους προς τον ορεινό όγκο του Χελμού και στις 7 Δεκεμβρίου το απόγευμα, τους εκτελούν στη θέση Μαγέρου, πλησίον του χωριού Μάζι.

Στις 8 Δεκεμβρίου, πρωινές ώρες, δύο -από τους τρεις- δισσωθέντες Γερμανοί αιχμαλῶτες, κινούνται ανεξάρτητοι μεταξύ τους, συναντούν Γερμανικό στρατό κοντά στο χωριό Πλανιτέρου και ο τρίτος εξ αυτών στο Μάζι. Για τους Γερμανούς η εκτέλεση των αιχμαλώτων ήταν γεγονός. Την ίδια ημέρα (08.12.1943), μετά το μεσημέρι, αρχίζουν να περνούν στην Κερπινή, τους Ραγούς, την Άνω και Κάτω και Ζαχλωρού, το Μέγα Σπήλαιο και όποιον έβρισκαν μπροστά τους.

Στις 9 Δεκεμβρίου οι Γερμανοί εισέρχονται στα Καλάβρυτα, μας ομιλούν και μας απαγορεύουν την κυκλοφορία μέχρι νεωτέρας διαταγής. Ζητούν από τον Πρόεδρο της Κοινότητας, Χρήστο Παπανδρέου, να μάθουν για την τύχη των 3 τραυματιών. Οι Καλαβρυτινοί είχαν μεταφέρει τα πτώματά τους μετά την εκτέλεσή τους, στο νεκροταφείο Καλαβρύτων, πίσω από την εκκλησία.

Στις 9 Δεκεμβρίου γίνεται ομαδική εκτέλεση στο Σούβαρδο και το Βραχνί και στις 10 Δεκεμβρίου στον Αυχένα Πριοιθίου. Την ίδια ημέρα πραγματοποιήθηκε η νεκροψία των τριών εκτελεσθέντων αιχμαλώτων τραυματιών.

Στις 11 Δεκεμβρίου, πριν το μεσημέρι έγινε νεκρώσιμος ακολουθία για τους τρεις εκτελεσθέντες τραυματίες. Στο νεκροταφείο, πλήθος κόσμου... Ψιλόβρεχε... Ήμουν εκεί με άλλα παιδιά, κρατούσαμε τα εξαπτερά. Ακολούθησε ομιλία του αρχιμανδρίτη Δωρόθεου και απόδοση τιμών από τους Γερμανούς στρατιώτες. Την ίδια ημέρα, το απόγευμα, ξεκινά Γερμανικός στρατός από τα Μαζείκια με μία ομάδα πολιτών (9 άτομα) για να μεταβούν στη θέση Μαγέρου, όπου είχαν εκτελέσει οι αντάρτες τους αιχμαλώτους.

Στις 12 Δεκεμβρίου οι Γερμανοί βρίσκουν τους αιχμαλώτους, τους ανασύρουν από το γκρεμό και τους ενταφιάζουν σε 4 μεγάλους τάφους. Το απόγευμα, χωρίς σεβασμό στους οδηγούς, τους εκτελούν στο ίδιο μέρος - ανάμεσά τους και ο αδερφός της μητέρας μου. Διέφυγε ένας.

Στις 13 Δεκεμβρίου το πρωί χτυπά η καμπάνα, με τη διαταγή όλοι να πάμε στο σχολείο με μία κουβέρτα και ψωμί για μία ημέρα. Τον πατέρα μου και το μεγάλο μου τον αδερφό, το Μίμη, τους είχαν υπό κράτηση στο ξενοδοχείο ΑΝΕΞΙΣ μετά από έρευνα που έγινε στο σπίτι μας προ 2 ημερών. Μαζί με τη μητέρα μου συναντήσαμε έξω από την Αγία Κυριακή τον πατέρα μου, χωρίς το Μίμη (23 ετών τότε), τον είχαν πάρει μαζί τους οι Γερμανοί. Επιστρέφω στο σπίτι να πάρω νερό και ήμουν σχεδόν ο τελευταίος που ανεβαίνω τα σκαλιά του σχολείου, δίνω το νερό στη μητέρα μου, βλέπω στο παράθυρο τον πατέρα μου και τρέχω στον άδειο πλέον διάδρομο να ανοίξω την πόρτα για να πάω στον πατέρα μου, αλλά, λόγω φθοράς

συνέχεια στη σελ. 13

ΑΘΛΟΝ ΠΟΙΗΣΕΩΣ “ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑ” - ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΧΡΗΣΤΟΥ ΛΕΟΝΤΗ

Το βράδυ της 12ης Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε στην κατάμεστη αίθουσα εκδηλώσεων της πρώην μαθητικής εστίας Καλαβρύτων, η καθιερωμένη παρουσίαση και βράβευση των ποιημάτων του γνωστού πανελλήνιου μαθητικού ποιητικού διαγωνισμού. Και φέτος οι συμμετοχές των μαθητών όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων από την Ελλάδα και την Κύπρο ήταν πολυάριθμες και ιδιαίτερα ποιοτικές, αποδεικνύοντας ότι το Δράμα των Καλαβρύτων και το Μήνυμα Ειρήνης που εκπέμπεται από την πόλη μας, εξακολουθούν να συγκινούν και να εμπνέουν νεαρούς «ποιητές».

Τα αποτελέσματα του διαγωνισμού είχαν ως εξής:

ΔΗΜΟΤΙΚΟ

ΒΡΑΒΕΙΟ: Τίτλος Ποιήματος: «Σ' ευχαριστώ»
Μαθητής: Σπύρος Κεφαλάς
Σχολείο: Δημοτικό Σχολείο Καλαβρύτων
«Αγλαΐα Κόντη-Ελένη Χάμψα»
Δασκάλα: Χριστίνα Δημητρίου
ΕΠΑΙΝΟΙ: α) Τίτλος Ποιήματος: «Ένα Τριανταφυλλένιο Χρέος»
Μαθητής: Παναγιώτης Πιερράκος
Σχολείο: 1ο Δημοτικό Σχολείο Σκάλας Λακωνίας
Δάσκαλος: Παναγιώτης Καραμούζης
β) Τίτλος Ποιήματος: «Προς τιμή των Καλαβρύτων»
Μαθήτρια: Στυλιανή Κωνσταντίνου
Σχολείο: 2ο Δημοτικό Σχολείο Παναγιώτη Αιγινίας
Δάσκαλος: Ευάγγελος Βαθμάς

ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΒΡΑΒΕΙΟ: Τίτλος Ποιήματος: «Ο Χορός της Φωτιάς»
Μαθήτρια: Ελένη Παπαμανωλοπούλου
Σχολείο: 4ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου «Ζεκάκειο»
Καθηγήτρια: Λουκία Μπαντέ
ΕΠΑΙΝΟΙ: α) Τίτλος Ποιήματος: «Μνήμη»
Μαθητής: Ρόμπερτ Ρέυνικ
Σχολείο: 19ο Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο - Λ.Τ. Αρμελικήπων
Καθηγητής: Μιχαήλ Ρέμπας
β) Τίτλος Ποιήματος: «Μνήμης Ιερό»
Μαθητής: Παναγιώτης Γεωργίου
Σχολείο: Εκπαιδευτήρια Δούκα
Καθηγήτρια: Κορίνα Δρύλλη

ΛΥΚΕΙΟ

ΒΡΑΒΕΙΟ «Πάνος Πόλλας»: «Δεν πρόλαβες»
Μαθήτρια: Εβελίνα Σούκου
Σχολείο: Ιδιωτικό Λύκειο Ωθηση Αττικής
Καθηγήτρια: Κυπαρισσία Παναγιάρη
ΕΠΑΙΝΟΙ: α) Τίτλος Ποιήματος: «Φόρος τιμής σε σας που πέσατε στα Καλάβρυτα»
Μαθητής: Χρίστος Θεοφάνους
Σχολείο: Xenion High School
Καθηγήτρια: Γιώτα Πίττα
β) Τίτλος Ποιήματος: «Η Εκάβη των Καλαβρύτων»
Μαθητής: Αριστοτέλης Κούτσικος

Σχολείο: Γεν. Λύκ. Φαρκαδόνας Τρικάλων
Καθηγήτρια: Ευαγγελή Παθέκα

ΑΕΙ

ΒΡΑΒΕΙΟ: Τίτλος Ποιήματος: «Κι εσύ, Διαβάτη του Καπνής»
Φοιτήτρια: Στυλιανή Θεοχάρη
Σχολή: Τμήμα Φιλολογίας Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
ΕΠΑΙΝΟΙ: α) Τίτλος Ποιήματος: «Όταν σφίγγουν τα χέρια»
Φοιτητής: Χρήστος Τσαγκάρης
Σχολή: Ιατρική Σχολή Παν/μίου Κρήτης
β) Τίτλος Ποιήματος: «Τ' ακούρντιστο ρολόγι»
Φοιτήτρια: Ιωάννα Μπαλαούρα
Σχολή: Νομική Σχολή Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

Στο σύντομο χαιρετισμό της, η Πρόεδρος του Διεθνούς Ιδρύματος «Γιάννη Κουτσοχέρα και Λένας Στρέφη-Κουτσοχέρα», κ. **Λέτα Κουτσοχέρα**, είπε μεταξύ άλλων: «Κάθε τέτοιες μέρες του Δεκεμβρίου ερχόμαστε εδώ, να τιμήσουμε τη μνήμη των μαρτύρων που εκτελέστηκαν από τα Γερμανικά στρατεύματα κατοχής. Ερχόμαστε εδώ, στη Μαρτυρική Πόλη των Καλαβρύτων, κάθε χρόνο και είναι πάντα σα να ερχόμαστε για πρώτη φορά, πάντα με το ίδιο δέος, στεκόμαστε μπροστά στο μνημείο των ηρώων που ντυφειστήκαν από τους στρατιώτες της Βέρμαχτ, στο λόφο του Καπνής, ο ίδιος θηγμός βγαίνει από τα σπλάχνα όταν μπροστά στο μνημείο των μαρτύρων, ακούγονται τα ονόματά τους ένα - ένα ν' αντηχούν στους αιθέρες... Με την ίδια ευλάβεια στεκόμαστε μπροστά στο μνημείο του ιερού λόφου, όπου κάθε 13 του Δεκεμβρίου ένα βουνό από δάφνινα στεφάνια μαρτυρεί ότι η τιμή και η δόξα ανήκει σε αυτούς που έγιναν θυσία για την πατρίδα και την ελευθερία... Γι' αυτούς ερχόμαστε κάθε χρόνο εδώ, για να τους αποδώσουμε ταπεινά, φόρο τιμής και μνήμης, γι' αυτούς κάθε 13 του Δεκεμβρίου είναι μεσσίες οι σημαίες στους δρόμους εδώ στα Καλάβρυτα. Γι' αυτούς έχει θεσπιστεί από το Δήμο Καλαβρύτων ο ποιητικός διαγωνισμός «Αθλον Ποίησης Γιάννης Κουτσοχέρας» και λειτουργεί χωρίς διακοπή από το 1995 μέχρι σήμερα υπό την αιγίδα του, με αρωγό το Ίδρυμα Κουτσοχέρα... Όλα τα ποιήματα, φέρνουν τη σφραγίδα μιας νεανικής γνησιότητας και σκέψης και δείχνουν ότι οι νέοι, μπροστά σε τέτοια θέματα ωσάν αυτό του Καλαβρυτινού ολοκαυτώματος, συμμετέχουν και ευαισθητοποιούνται.

Μας είχε πει στην ποιητική του παρακαταθήκη «Καλάβρυτα του '43» ο Γιάννης Κουτσοχέρας:

**Όταν ανεβαίνετε στα Καλάβρυτα
ρίχντε ένα ευλαβικό κλαδί του ελάτου
στα Καλάβρυτα του '43.**

Και έρχονται οι νέοι και καταθέτουν εδώ, κλώνο κλώνο την ποίησή τους στα Καλάβρυτα του '43, να μείνει ακέραιη η μνήμη των θυμάτων του ολοκαυτώματος των Καλαβρύτων μέσα από τα ποιήματά τους, από γενιά σε γενιά, να μην ξεχαστεί ποτέ η τραγωδία αυτή που γράφτηκε με αίμα... Τα Καλάβρυτα άντεξαν, στάθηκαν ορθά κι αγέρωχα μπροστά στα χαλάσματα... Με το Σταυρό εκεί ψηλά στο λόφο να στέκει ως ένα Σύμβολο πίστης, τιμής και μνήμης για να θυμίζει πως η ζωή συνεχίζεται και μαζί της και η Μνήμη, για να θυμίζει πως σιγοκαίει και θα σιγοκαίει πάντα ευωδιαστό θυμιάμα εκεί ψηλά στον λόφο του Καπνής...».

Στη συνέχεια, οι διακριθέντες μαθητές/φοιτητές απήγγειλαν τα ποιήματά τους, συγκινώντας όλους τους παρευρισκόμενους.

Η βραδιά έκλεισε με τον ιδανικότερο τρόπο, καθώς ακολούθησε η συναυλία **ΜΝΗΜΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΑΣ**, του καταξιωμένου μουσικοσυνθέτη **Χρήστου Λεοντή** που με την επταμελή ορχήστρα του παρουσίασε δύο από τα πιο emblematicά έργα του:

- την **«ΚΑΤΑΧΝΙΑ» (Κατοχή-Αντίσταση-Απελευθέρωση)**, σε ποίηση **Κώστα Βίβρου** και κείμενα **Νικηφόρου Βρεττάκου**, ένα έργο που πρωτοκυκλοφόρησε το 1964 με ερμηνευτές το Στέλιο Καζαντζίδη και τη Μαρινέλλα και αφηγητή το Δημήτρη Μυράτ και
- το **«ΚΑΠΝΙΣΜΕΝΟ ΤΣΟΥΚΑΛΙ»**, σε ποίηση **Γιάννη Ρίτσου**, που μελοποιήθηκε το 1973 και κυκλοφόρησε το 1975 με ερμηνευτές το Νίκο Ξυλούρη, την Τάνια Τσανακλίδου και το Βασίλη Μπαρνή.

Ήταν πραγματικά μια ξεχωριστή βραδιά που άρμοζε στο κλίμα των ημερών. Ο Χρήστος Λεοντής, συγκινημένος ευχαρίστησε για την τιμή που του έγινε να συμμετέχει στις εκδηλώσεις μνήμης, θυμίζοντας ότι είχε ξαναέρθει προ πολλών ετών. Ακούραστος, δωρικός, διπύθνη επί ένα δίωρο σχεδόν την ορχήστρα του. Τόσο οι γνωστοί τραγουδιστές **Μίλτος Πασχαλίδης** και **Ιωάννα Φώρτη** όσο και ο αφηγητής **Κωνσταντίνος Κωνσταντόπουλος** ήταν απλά συγκλονιστικοί. Πολλοί από το κοινό σιγοτραγουδούσαν συγκινημένοι στίχους αυτών των τραγουδιών που σημάδεψαν τόσες γενιές: «Το σπίτι μου βουβάθηκε κι ο κήπος μου μαράθηκε, μου κόψαν τον βλαστό μου... Πες μου κι εσύ, του δειλινού καμπίνα, γιατί να γίνω μάνα...», «Δε θέλω να μου δέσετε τα μάτια, τον ήλιο π' ανατέλλει να χαρώ κι αν κάνετε τα στήθια μου κομμάτια, εσείς πεθαίνετε κι όχι εγώ...». Το παρατεταμένο χειροκρότημα των όρθιων θεατών φάνερωνε την αποδοχή και τη διάχυτη συγκίνηση.

«Σ' ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ»

(Θυμάμαι ότι από τις 9 Δεκέμβρη του 1943, όταν οι Γερμανοί μπήκαν στα Καλάβρυτα...)

Κάθε φορά που έφευγα μου έλεγες:
-«Φοβάμαι μήπως πίσω δε γυρίσεις,
μήπως από την ευτυχία
που ζω στο πλάι σου
αφήσει ο πόλεμος
μονάχα αναμνήσεις».
Και ο κακός εχθρός,
που λες και το 'ξερε
το πόσο απελπισμένα μ' αγαπούσες,
φρόντισε να χωρίσω από σένανε
που μόνο δίπλα μου ανέπνεες και ζούσες.

Εμάς τους δύο μας χώρισε ο θάνατος
και η γερμανική θηριωδία,
μα εσύ μου λες πως έγινα θάνατος,
πως εγράψε για μένα η ιστορία.
Μου λες πως έρχονται
και προσκυνούν οι άνθρωποι,
το λόφο που ξεψύχισα μια μέρα,
πως γονατίζουν οι ηγέτες των λαών,
εκεί που έπεσε
των Γερμανών η σφαίρα.

Ποτέ μου δε φαντάστικα πως κάποτε
θα γίνω ήρωας στα μάτια των πολλών.
Ξέρω μονάχα πως ορφάνεψε το σπίτι μας
και πως δε στέγνωσαν
τα μάτια των παιδιών.
Ξέρω ακόμη πως υψώθηκαν αγέρωχη,
πως έγινες μια νέα Αντιγόνη,
πως αγωνίστηκες
για σένα και για μένανε,
εσύ που έτρεμες να μείνεις λίγο μόνη.

Σ' ευχαριστώ λοιπόν για την αγάπη σου,
για τη θυσία, την τεράστια υπομονή σου
και πάνω απ' όλα
για το σύμβολο που έγινε
η πονεμένη και σεβάσμια μορφή σου.
Σ' ευχαριστώ γιατί η πόλη μας ξανάηθε
με τον αγύνα και το μόχθο το δικό σου
που κράτησες για πάντα την εικόνα μου
μες στην καρδιά και στην ψυχή
σα φυλαχτό σου.

Θα σου χρωστούν ευγνωμοσύνη οι λαοί
και η πατρίδα θα σ' ευχαριστεί σ' αλήθεια,
γιατί είχες πίστη, είχες δύναμη πολλή
και μια καρδιά σα σίδερο στα στήθια...

«Ο Τελευταίος μάρτυρας»

Σπύρος Κεφαλάς, Μαθητής
Δημοτικού Σχολείου Καλαβρύτων

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Το πρωινό της Τρίτης, 12 Δεκεμβρίου, πραγματοποιήθηκε μία σεμνή και συγκινητική εκδήλωση στο Δημοτικό Σχολείο της πόλης μας. Τα παιδιά της χορωδίας του σχολείου, ντυμένα στα μαύρα, τραγούδησαν με τις αγγελικές φωνούλλες τους Γκάτσο, Ελθύτη, Ρίτσο και απήγγειλαν ποιήματα. Μεταξύ αυτών και ο μαθητής **Σπύρος Κεφαλάς** που απήγγειλε το ποίημά του με τίτλο «Σ' ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ» που βραβεύθηκε στο φετινό ΑΘΛΟΝ ΠΟΙΗΣΕΩΣ. Κεντρικός ομιλητής ήταν ο κ. **Θεόδωρος Θα-**

νόπουλος, τ. Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής, μέλος του Συλλόγου Θυμάτων Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, ο οποίος αναφέρθηκε με τρόπο καθηλωτικό στο χρονικό των τραγικών γεγονότων του Δεκεμβρίου του '43.

Παρόντες στην εκδήλωση, εκτός από γονείς και παιδιά, ήταν ο Δήμαρχος Καλαβρύτων κ. **Γ.Λαζουράς**, οι εκπρόσωποι του Δ.Μ.Κ.Ο. κ.κ. **Θ. Χαλμούκης** και **Θ. Παναγόπουλος**, ο Αντιπρόεδρος της Ένωσης Καλαβρυτινών Αθίνας κ.

Ευθ. Βαζαφός, ο σχολικός σύμβουλος κ. **Θ. Βαθμάς**, ο δημοτικός σύμβουλος κ. **Λ. Βασιλόπουλος**, ο πρόεδρος της Ένωσης Θυμάτων Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος κ. **Χαρίλαος Ερμείδης** και ο Γραμματέας του Σωματείου Αυτοκινητιστών κ. **Κων/νος Καρυτινός**.

ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ» ΚΙ ΕΝΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΠΙΣΤΟΛΙ LUGER

Ευχαριστήρια επιστολή απέστειλε το Δ.Σ. του Δημοτικού Μουσείου Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος (Δ.Μ.Κ.Ο) με αποδέκτες τους

- **Δημήτριο Βίτσα**, Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Αμύνης
- **Παπαδημητρίου Γεώργιο**, Ταγματάρχη ΓΕΣ/Γ1
- **Γεώργιο Σταματιάδη**, Διευθυντή Δ' Κλάδου/ΓΕΣ
- **Κώστα Σπαρτινό**, Βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ Ν. Αχαΐας
- **Λυμπερή Δημήτριο**, Αντιστράτηγο ε.α.
- **Τσενέ Σωτήριο**, Πρόεδρο Ένωσης Καλαβρυτινών Αθηνών.

Η επιστολή έχει ως εξής:

«Το Δ.Σ. του Δημοτικού Μουσείου Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος Δ.Μ.Κ.Ο.

αισθάνεται βαθύτατα την ανάγκη να σας εκφράσει τις θερμές του ευχαριστίες για το έμπρακτο ενδιαφέρον σας και τις άμεσες ενέργειές σας προκειμένου να περιέλθουν στο Δ.Μ.Κ.Ο - μετά από αίτημά μας - προς αξιοποίηση και ενίσχυση των σκοπών του, η ιστορική μονογραφία με τον τίτλο «Επιχείρηση "Καλάβρυτα"». Η δράση της 117 Μεραρχίας Κυνηγών μέσα από τα γερμανικά αρχεία» που εξέδωσε η Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού (Δ.Ι.Σ) το έτος 2012, κι ένα γερμανικό πιστόλι "Λούγκερ" (Luger), πανομοιότυπο με αυτό που χρησιμοποιήθηκε από τους στρατιώτες της Βέρμαχτ στις μαζικές εκτελέσεις (χαριστική βοήθη) του ανδρικού πληθυσμού της πόλης και χωριών της

επαρχίας Καλαβρύτων κατά τη διάρκεια της Επιχείρησης "Καλάβρυτα", 5-15 Δεκεμβρίου 1943.

Ήδη, το μεν βιβλίο, αφού ανατυπώθηκε σε 1.500 αντίτυπα από το τυπογραφείο του Γ.Ε.Σ - με δαπάνη του Δ.Μ.Κ.Ο., διατίθεται από το πωλητήριο του τελευταίου. Το δε πιστόλι - αποστρατικοποιημένο πλέον - εκτίθεται στους εκθεσιακούς χώρους του Μουσείου και μαζί με δύο άλλα όπλα συμπληρώνει τη συλλογή των φονικών μέσων που χρησιμοποιήθηκαν για τη δολοφονία των αθώων συμπατριωτών μας.

Για άλλη μια φορά σας ευχαριστούμε για το αμέριστο ενδιαφέρον σας προς το έργο μας, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά η μέριμνα και η φροντίδα για τη διάσωση και

διάδοση της ιστορικής γνώσης, τη διαφύλαξη δηλαδή της ιστορικής μνήμης του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση
Για το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος
Χρήστος Φωτεινόπουλος»

Ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Δ.Σ. της Ε.Κ.Α. αισθανόμεστε την ανάγκη να απευθύνουμε τις θερμότερες ευχαριστίες μας στο συμπατριώτη μας Στρατηγό κ. Δημήτρη Λυμπερή στον οποίο αποτανθήκαμε ζητώντας τη συνδρομή του για την προμήθεια του πιστολίου Luger. Η ανταπόκρισή του υπήρξε άμεση και χάρη στις ταχύτατες ενέργειές του οι προσπάθειές μας ευδοκίμησαν.

συνέχεια από τη σελ. 1

του θείου, του αδελφού, του συμμαθητή, του γείτονα, του φίλου. Άνθρωποι που οι αισθήσεις τους έχουν καταγράψει ανεξίτηλα εικόνες, ήχους, μυρωδιές θανάτου.

Στα βουνά της βορείου Ηπείρου καταρίφθηκε ο μύθος πως ο Αξοντας ήταν αήττητος. Είναι επίσης διεθνώς αναγνωρισμένη η σημασία της αντίστασης του Ελληνικού λαού στην έκβαση του πολέμου. Το 1943 ο ένοπλος αγώνας είχε κορυφωθεί. Στη μάχη της Κερκινής οι Γερμανοί υπέστησαν ήττα με νεκρούς, τραυματίες και αιχμαλώτους. Φρύαξαν οι κατακτητές και έβαλαν σε εφαρμογή σχέδιο τρομοκρατίας, με εμπρησμούς σπιτιών και σφαγές αμάχων. Φωτιά και τσεκούρι!

Εμποτισμένοι από την ιδεολογία του εθνικοσοσιαλισμού, οι Ναζί είχαν υιοθετήσει το δόγμα του ολοκληρωτικού πολέμου. Γι' αυτούς, επρόκειτο για πόλεμο μέχρι εσχάτων και οι άμαχοι, πέρα από κάθε ηθικό φραγμό, θεωρούνταν εν δυνάμει εχθροί.

Η ιστορία των Καλαβρυτινών είναι γνωστή. Τους οδήγησαν στο χωράφι του Καπνι. Η πόλη κάτω κοιγόνταν. Τη στιγμή που η αγωνία για τον τόπο τους και τους δικούς τους έσμιγε με την αβεβαιότητα για τη δική τους τη ζωή, τους γάζωσαν τα πολυβόλα. Ακολούθησε η χαριστική βολή...

Απόγευμα, ώρα 2 και 34 λεπτά. Το έγκλημα είχε ολοκληρωθεί. Ασάλευτοι οι ωροδείκτες της εκκλησίας δείχνουν ες αεί την ώρα της θυσίας. Ακολουθούσε το δράμα των γυναικών. Αλλήλοφρονες οι γυναίκες όρμησαν ψάχνοντας τους δικούς τους ανθρώπους. Τι έγινε κατόπι, τι έγινε όταν νύκτωσε, τι έγινε την άλλη μέρα, αναλογίζομαι και με κατακλύζει θαυμασμός για το κουράγιο που αποκάτ ο άνθρωπος μέσ' στην καταστροφή και δέος για τον ηρωισμό αυτών των βαριόμοιρων γυναικών.

Ο χρόνος όμως είναι αδυσώπητος. Οι μαυροφορέμενες χήρες, κόρες, αδερφές όλο και γίνονται λιγότερες. Στην πρώτη γραμμή της τελετής τις έχουν ήδη αντικαταστήσει οι κάθε ηλικίας επίσημοι. Τη θέση του αβάσταχτου πένθους πήρε η μνήμη και η ιστορική έρευνα τις μαρτυρίες των αυτοπτών. Αναρωτιέμαι τι νόημα θα έχει αυτή η ημέρα μετά από δυο ακόμη γενιές, όταν δε θα υπάρχουν πια προσωπικά βιώματα. Όταν οι νεκροί θα είναι μακρινοί συγγενείς ή άγνωστοι, όταν οι πολιτικές σκοπιμότητες, τα συμφέροντα των εθνών, οι συμμάχες, η παγκοσμιοποίηση, το πολιτικό ορθό της μελλοντικής εκείνης εποχής, θα παρεμβάλλουν το δικό τους πρίσμα στην οπτική του δράματος της 13ης Δε-

κεμβρίου 1943.

Αυτά σκεπτόμενος, τρανώνει μέσα μου η πεποίθηση ότι έχουμε σπουδαίο καθήκον απέναντι στους νεκρούς μας, να κρατήσουμε άσβεστο το νόημα της θυσίας τους. Να διασώσουμε τη μνήμη και να ενισχύσουμε την ιστορική συνείδηση γύρω από τα γεγονότα των Καλαβρύτων. Το ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων πρέπει να πάρει τη θέση που του αξίζει, σαν ένα πανανθρώπινο μήνυμα για ειρήνη, ελευθερία και δημοκρατία.

Αιώνια η μνήμη!»

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους Πρόεδροι και εκπρόσωποι Ενώσεων, Συλλόγων και Φορέων.

Από την Παγκαλαβρυτινή Ένωση ο Πρόεδρος κ. **Δήμος Βαρβιτσιώτης** και ο Αντιπρόεδρος κ. **Τάκης Μπουζιώτης**. Από το Σύλλογο Καλαβρυτινών Πειραιώς, ο Πρόεδρος κ. **Αθανάσιος Χρονόπουλος**. Από την Ομοσπονδία «Αρχαίος Κλειτώρ» ο Πρόεδρος κ. **Χρήστος Καμπέρος** και ο Γ.Γ. κ. **Κώστας Κατσιάρης**, Πρόεδρος Κρινοφυτινών. Ο Αντιδήμαρχος Δήμου Αγ. Δημητρίου και Πρόεδρος Συλλόγου Σοφωτινών κ. **Σούλης Σοφιανόπουλος**. Από το Λευκάσιο, ο Πρόεδρος κ. **Αθανάσιος Σκάρπας**. Από τη Δάφνη ο Πρόεδρος κ. **Άγγελος Καυγιάς**. Από τη Λυκούρια ο Πρόεδρος κ. **Σωκράτης Μούσιος**. Από το Σύλλογο Καμενιαντών - Δροβολοβιτών - Δεσινιωτών, ο Αντιπρόεδρος κ. **Βασίλης Καλογερόπουλος**. Από το Δρυμό, ο κ. **Αθανάσιος Χριστοδουλόπουλος**. Από το Παγκράτι, ο Γ.Γ. κ. **Χρήστος Μούσιος**. Ο εκπρόσωπος του Συλλόγου Αγωνιστών 1821 και μέλος Δ.Σ. της Παγκαλαβρυτινής κ. **Πετμεζάς Αντώνιος**. Ο Επίτιμος Πρόεδρος της Ένωσης κ. **Λάμπρος Παπαδημητρίου**. Ο Στρατηγός ε.α. κ. **Γεώργιος Παπαδημητρώπουλος**, οι Αντιπέραιχοι ε.α. κ. **Γεώργιος Αθανασίου** και κ. **Τάκης Γιαννακάριος** και ο πολιτευτής Αχαΐας κ. **Ηρακλής Ρούπας**.

Ο διαχειριστής της ηλεκτρονικής εφημερίδας «Καλάβρυτα news», κ. **Νίκος Κυριαζής**, ο διαχειριστής της ηλεκτρονικής εφημερίδας «Καλάβρυτα net», κ. **Βασίλης Αποστολόπουλος** και εκπρόσωπος του «Καλάβρυτα press».

Με την ολοκλήρωση της εκδήλωσης, οι παρευρισκόμενοι φιλοξενήθηκαν σε κοντινό cafe.

ΤΟ ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ

Στις 4 Νοεμβρίου 2017, συγκροτήθηκε σε σώμα το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Θυμάτων Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, μετά τη Γενική Συνέλευση των Μελών και τις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στις 29 Οκτωβρίου 2017, στο ξενοδοχείο Kalavrita Canyon.

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης έχει ως εξής:

Χαρίλαος Ερμείδης

Πρόεδρος,

Χρύσα Λεχουρίτη Αντιπρόεδρος,
Φώτης Κουτσουγιαννόπουλος

Γενικός Γραμματέας,
Νίκος Βαρδακαστάνης Ταμίας,
Ευθύμιος Βαζαΐος Έφορος.

Ο Πρόεδρος κ. Χαρίλαος Ερμείδης, με επιστολή που απηύθυνε προς τα Μέλη της Ένωσης Θυμάτων, ευχαρίστησε όλους όσους συμμετείχαν στη Γενική Συνέλευση Αρχαιρεσιών και τον τίμησαν με την ψήφο τους καλώντας «όλους για ένα νέο ξεκίνημα, πιο δυναμικό

ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι και οι επιδιώξεις της Ένωσης Θυμάτων Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος και να δικαιωθούν οι εκτελεσθέντες στην Ράχη του Καπνι, σε όλη την περιφέρεια των Καλαβρύτων και κατ' επέκταση σε όλη την Ελλάδα, μετά από την συνεργασία μας με όλες τις ανά την Ελλάδα Ενώσεις και Συλλόγους Θυμάτων των Ελληνικών Ολοκαυτωμάτων».

ΟΤΑΝ ΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΙ, ΛΑΚΩΝΙΚΑ, ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οι νόμοι, πρέπει να είναι υπεράνω όλων και να κυβερνούν. **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ**

Όταν μάθεις να ξοδεύεις λιγότερα από όσα κερδίζεις έχεις βρει το κλειδί της φιλοσοφίας. **BENIAMIN ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ**

Οι οικονομικές δυσκολίες δε συγχωρούν τις ερωτικές αμαρτίες των φτωχών, ούτε τα χρήματα δικαιολογούν, εκείνες, των πλούσιων. **ΑΛΕΞΗΣ ΛΑΥΡΑΣ**

Αισιόδοξος, είναι ένας άνθρωπος που βλέπει παντού πράσινα φανάρια· απαισιόδοξος είναι εκείνος που βλέπει παντού κόκκινα· ο αληθινά συνετός άνθρωπος έχει αχρωματοψία. **ΑΛΒΕΡΤΟΣ ΣΒΑΪΤΣΕΡ**

Είναι παραδοσιακά η μοίρα της αλήθειας να ξεκινά, σαν αίρεση και να τελειώνει, σαν πρόληψη. **ΑΛΝΤΟΥΣ ΧΑΞΕΛΕΥ**

Η τέχνη της προόδου είναι να διατηρείς, την τάξη, εν μέσω αλλαγής. **ΑΛΦΡΕΝΤ ΝΟΡΘ ΟΥΑΙΧΕΝΤ**

Η σωματική εργασία μας απαλλάσσει από την ασχολία του μυαλού και αυτό είναι που κάνει τους φτωχούς ευτυχισμένους. **ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΝΤΕ ΛΑ ΡΟΣΦΟΥΚΩ**

Συχνά, ένας άνθρωπος προικισμένος με ανώτερα προσόντα δεν μπορεί να προσαρμοστεί στην κοινωνία· δεν πάνε, στη λαϊκή με ράβδους χρυσού· πηγαίνουν με ψιλά. **ΝΙΚΟΛΑ ΣΑΜΦΟΡ**

Δεν είναι δυνατόν να καταλάβεις ένα άνθρωπο από την πρώτη ματιά, γιατί συνήθως τις αρετές καλύπτει με το πέπλο της σεμνότητας, ενώ τα ελαττώματα φοράνε τη μάσκα της υποκρισίας. **ΖΑΝ ΝΤΕ ΛΑ ΜΠΡΥΤΙΕΡ**

Ποτέ μην εμπιστεύεσαι μια γυναίκα που λήει την πραγματική της ηλικία. Αν μπορεί να πει αυτό, είναι ικανή για τα πάντα.

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΙΑΝΤ

Εκτιμάς, καλύτερα, μία γυναίκα, όταν, την βλέπεις, στο φως, σαν ζωγράφος και στο σκοτάδι, σαν χαράκτης. **ΑΛΕΞΗΣ ΛΑΥΡΑΣ**

Όλεις οι ευτυχισμένες οικογένειες μοιάζουν μεταξύ τους· κάθε δυστυχισμένη οικογένεια είναι δυστυχισμένη με το δικό της τρόπο. **ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΪ**

Το μεγαλύτερο λάθος, που μπορείς να κάνεις, στη ζωή σου, είναι να φοβάσαι συνεχώς ότι θα κάνεις λάθος. **ΕΛΜΠΕΡΤ ΧΑΜΠΑΡΝΤ**

Το πιο άνοστο φαγητό, για τις πεθερές, είναι της νύφης τους· το πιο δύσπεπτο, για τις νύφες, είναι της πεθεράς τους. **ΑΛΕΞΗΣ ΛΑΥΡΑΣ**

Είναι ευκολότερο να πολεμάς για τις αρχές σου παρά να ζεις σύμφωνα μ' αυτές. **ΑΛΦΡΕΝΤ ΑΝΤΛΕΡ**

Ένας άνθρωπος που διακηρύσσει συνεχώς ότι δεν είναι ηλίθιος πρέπει να έχει τις υποψίες του. **ΟΥΙΛΣΟΝ ΜΙΖΝΕΡ**

Το σφθαημό αντί σφθαημού, καταλήγει να κάνει όλο τον κόσμο τυφλό. **ΜΑΧΑΤΜΑ ΓΚΑΝΓΙ**

Όταν ένας γέρος πιστεύει ότι ο θάνατος, είναι μακριά, είναι αισιόδοξος· αν πιστεύει ότι είναι κοντά είναι βαριά άρρωστος· αν πιστεύει ότι ο θάνατος είναι Προαγωγή, είναι καλόγερος. **ΑΛΕΞΗΣ ΛΑΥΡΑΣ**

Υπεύθυνος για την επιλογή
Σπύρος Γεωρ. Καμπέρος (Αλέξης Λαύρας)
Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Συγγραφέας. AlexisIavras.gr

ΘΥΡΑΝΟΙΞΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Την **Παρασκευή 3 Νοεμβρίου**, τελέστηκαν τα Θυρανοίξια του **Ιερού Ναού Αγίου Χαράλαμπος** στα **Καλάβρυτα**.

Ο Ναός κατασκευάστηκε με την επισημονική επιμέλεια του Καλαβρυτινού κ. **Σπύρου Σαματζόπουλου**.

Τα Θυρανοίξια τέλεσε ο Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίας Λαύρας π. **Ευσέβιος**, ο οποίος προσκόμισε τα Ιερά Λείψανα του Αγίου Χαράλαμπος που φυλάσσονται στην Ιερά Μονή.

Έξω από τον Ιερό Ναό και πριν ανοίξει η κεντρική θύρα, τελέστηκε ο Μικρός Αγιασμός.

Μετά την ψαλμωδία του «Άρατε πύλιν», εισήλθε στο ναό μαζί με τους Ιερείς των Καλαβρύτων και τους πιστούς, ο π. Ευσέβιος και ράντισε όλο το ναό με Αγιασμό.

Η τελετή ολοκληρώθηκε εντός του ναού με την τέλεση της ακολουθίας του Εσπερινού.

Την επομένη το πρωί τελέστηκε και η πρώτη Θεία Λειτουργία.

Παραθέτουμε την ομιλία του κ. Σπύρου Σαματζόπουλου:

«Είχα την τύχη και την ευλογία, να σχεδιάσω και να επιβλέψω, ως ένα σημείο, την κατασκευή της μικρής εκκλησίας του Αγίου Χαράλαμπος, στον επαρχιακό δρόμο που πάει προς την Ι.Μ. Αγίας Λαύρας, λίγο έξω από τα Καλάβρυτα.

Πρόκειται αρχικά για ιδιωτικό ναό που είχα την Τύχη, η εκκλησιούσα βαφτιστικιά, οικογενειακή φίλη **Ουρανία Γεωργαντά**, να μου αναθέσει τη μελέτη και επιβλέψη.

Ο νεοσύστατος Ιερός Ναός του Αγ. Χαράλαμπος ανεγέρθη με δαπάνες και δωρεές της εκληπούσας Ουρανίας Γεωργαντά σε οικοπέδο ιδιοκτησίας της, που βρίσκεται επί της επαρχιακής οδού Καλαβρύτων - Αγ. Λαύρας, στην περιοχή «Καλαβρυτινή» βρύση.

Δεν ήταν τυχαίο που μου ανέθεσε αυτό το έργο και οφείλω να αναφερθώ στις συνεχείς αναφορές της Ουρανίας Γεωργαντά για το νονό της και παππού μου Σπύρο Σαματζόπουλο και τη νονά της και γιαγιά μου Αθηνά Σαματζοπούλου. Μου έλεγε ότι καθημερινά σχεδόν περναγε πολύ χρόνο στην φιλόξενη οικογένειά τους. Στις καλές εποχές προπολέμια αλλά και στις οικονομικά δύσκολες.

Την επισκεπτόμουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στο σπίτι της διότι ήταν δυσκίνητη. Αρχικά μου ζήτησε και σχεδίασα ένα ναό με υπέρδιπλο μέγε-

θος του σημερινού. Όταν ολοκληρώθηκαν τα σχέδια και ο φάκελος για την Ναοδομία (τα Αρχιτεκτονικά, τα στατικά κ.λπ.) μου ζήτησε να ξανασχεδιάσω ένα μικρότερο ναό, μια μικρή εκκλησία, για ευνότους οικονομικούς λόγους. Πράγμα που έκανα και σήμερα είμαι ευτυχής που παραβρίσκομαι στα θυρανοίξια.

Το 1996, λοιπόν, με αφορμή τη μελέτη του ναού, είχα την Ευλογία να "μυθώ" στα "μυστικά" της «Αισθητικής Θεώρησης της Βυζαντινής Τέχνης», περί του Υψηλού, του Ωραίου, την πηλαστικότητα της Χάρης και την αισθητική της αποσύνθεσης..., που κυριεύουν τις βυζαντινές εκκλησίες από τον ΙΑ' μέχρι τον ΙΔ' αιώνα. Είχα την Ευλογία να ανατρέξω στα, από το έτος 1970, «Αρχεία» του καθηγητή Αρχιτεκτονικής Μορφολογίας και Ρυθμολογίας της Αρχιτεκτονικής Σχολής του ΕΜΠ, **Παν. Μιχελή**. Η ιδέα λοιπόν και ο σχεδιασμός έχει προκύψει ευθέως και κατ' αναλογία στις διαστάσεις, από τη μελέτη των επτά αποτυπωμένων αυτών βυζαντινών ναών.

Ο Ναός του Αγ. Χαράλαμπος είναι μία μικρή εκκλησία βυζαντινού ρυθμού.

Αποτελείται από τον Κυρίως Ναό με μικτό εμβαδόν 46,68 τ.μ. και το Ιερόν με μικτό εμβαδόν 19,21 τ.μ. Επίσης έχει Πρόναο με μικτό εμβαδόν 22,26 τ.μ. Το συνολικό εμβαδόν του ναού είναι 88,15 τ.μ. και έχει προστέγασμα εισόδου εμβαδού 1,20τ.μ.

Ο ναός είναι **βυζαντινού ρυθμού**, τύπου «εγγεγραμμένος σταυροειδής τετρακίονιος μετά τρούλου». Ο τρούλος τοποθετείται πάνω σε υψιπενές τύμπανο το οποίο με τη σειρά του στηρίζεται σε τέσσερις στρογγυλούς κίονες. Ο φέρων οργανισμός του ναού αποτελείται από οπλισμένο σκυρόδεμα με θερμολόωση, εξωτερικά επενδύεται με πλαζευτή λιθοδομή με αρμούς και έχει κεραμοσκεπή.

Αξίζει να αναφερθώ στις ιστορικές και αισθητικές αρχές, που αποτυπώνονται στη μορφολογική έκφραση των θρησκευτικών πεποιθήσεων, της εποχής εκείνης, στη ναοδομία, από θεολογική και αισθητική άποψη.

Η τέχνη μετά την οικονομική

Μετά την αναστήλωση των εικόνων, οι Βυζαντινοί αρχιτέκτονες έφτιαξαν ένα νέο τύπο ναού. Αυτός προέκυψε από συνδυασμό βασιλικής και περικέντρου ναού. Ήταν ένα τετραγωνικό κτίσμα, που

είχε στο εσωτερικό του σχήμα σταυρού και στην κορυφή του τρούλο. Αυτός ο τύπος επικράτησε με διάφορες παραλλαγές και ονομάστηκε βυζαντινός ρυθμός.

Βυζαντινού ρυθμού είναι: Η Αγία Σοφία στη Θεσσαλονίκη, ο Όσιος Λουκάς στη Βοιωτία, η Γοργοεπήκοος, η Καπνικαρέα και τουλάχιστον ακόμη πέντε στην Αθήνα, η Παναγία στο Δαφνί, η Νέα Μονή της Χίου κ.ά.

Από την εποχή αυτή η εικονογράφηση των ναών γίνεται κυρίως με ψηφιδωτά και με ορισμένο τρόπο. Στον τρούλο ζωγράφιζαν τον Παντοκράτορα, στην κόγχη του ιερού βήματος την Παναγία και στους τοίχους τις δώδεκα μεγάλες γιορτές, όπως τη Γέννηση, τη Σταύρωση και την Ανάσταση του Χριστού. Οι αγιογράφοι έδωσαν στις μορφές τη χάρη και τη φυσικότητα της αρχαίας ελληνικής τέχνης.

Τέτοιες αγιογραφίες με ψηφιδωτά σώζονται σήμερα στις εκκλησίες του Οσίου Λουκά, της Νέας Μονής στη Χίο, του Δαφνίου στην Αττική και αλλού.

Ο χριστιανικός ναός είναι εσωστρεφής δηλ. κτισμένος «προς τα έσω», σε αντίθεση με τους «εθνικούς» ναούς που είναι εξωστρεφείς.

Μέσα στο χριστιανικό ναό πρέπει να δημιουργείται Χώρος. Η διαμόρφωση και η διάπληση του Χώρου και ο ζωγραφικός διάκοσμος, μας αποκαλύπτουν έναν «κόσμο» που δεν τον προμαντεύουμε από έξω. Αυτό αντικατοπτρίζει την έκφραση της ψυχικής διάθεσης του χριστιανού να ζήσει περισσότερο με τον εσωτερικό του κόσμο, παρά με τον εξωτερικό. Από την άλλη μεριά, η λιτή εμφάνιση των εξωτερικών όψεων του ναού, καλείται να εκφράσει το μεγαλείο και βάθος του περιεχόμενου Κόσμου του ναού, όπως το πρόσωπο εκφράζει την ανθρωπινή ψυχή!

Μέσα στο Ναό πρέπει να δημιουργείται το αίσθημα του Χώρου όσο και η εντύπωση του Υψηλού! Η έκφραση της υπερβατικής αυτής έννοιας του Υψηλού είναι η βαθύτερη ανάγκη που έχει να εξυπηρετηθεί και να αναδείξει ο χριστιανικός ναός.

Από τα περίκεντρα θεολογικά κτίρια

αντλείται η θεολογία του τρούλου, ο οποίος μιμείται την ουράνια σφαίρα, για να εκφράσει έτσι το θρησκευτικό συναίσθημα του Υψηλού μεγαλείου.

Θα ήθελα να κάνω πολλές ακόμη αναφορές σε αυτά τα θέματα, διότι σε συνέχεια και παράλληλα αυτής της μελέτης, ασχολήθηκα με τη βοήθεια του ιερέως Πατρός Κωνσταντίνου στην Αποτύπωση του Μητροπολιτικού Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου Καλαβρύτων (την μελέτη πρόσφερα στη μνήμη του πατέρα μου) και, κυρίως στη μετέπειτα εκπόνηση Αρχιτεκτονικής προμελέτης με προτάσεις για την ενίσχυση και βελτιστοποίηση του Ναού. Έχει ο Θεός και ελπίζω να ευοδωθεί, να συνεχιστεί η προσπάθεια και να συναντηθούμε... πάλι το συντομότερο.

Θέλω κλείνοντας, να αναφερθώ και να ευχαριστήσω, όλους όσοι συνέβαλαν στην πραγματοποίηση αυτού του Έργου, την ευρύτερη οικογένεια της εκληπούσας βαφτιστικιάς και κυρίως οικογενειακής φίλης Ουρανίας Γεωργαντά, το τότε εκκλησιαστικό συμβούλιο του Ι.Ν.Κοιμ. Θεοτόκου και την Ι. Μητρόπολη Καλαβρύτων & Αιγιαλείας για την Αδειοδότηση του Ναού και το σημερινό εκκλησιαστικό συμβούλιο και όλους όσοι συνεχίζουν να δουλεύουν, για την ολοκλήρωση του Έργου του Ι.Ν. Αγίου Χαράλαμπος Καλαβρύτων στο εσωτερικό αλλά και τον περιβάλλοντα χώρο και βεβαίως για τη λειτουργία του Ναού».

Σπύρος Γ. Σαματζόπουλος
Αρχιτέκτων

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΠΛΗΓΕΝΤΕΣ ΤΗΣ ΜΑΝΔΡΑΣ

Την **Τετάρτη, 13 Δεκεμβρίου**, μέλη του Δ.Σ. του **Πολιτιστικού Συλλόγου Καλαβρύτων** επισκέφθηκαν τη Μάνδρα Αττικής για να παραδώσουν τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης στους πληγέντες συνανθρώπους μας.

Τα μέλη του Συλλόγου βρέθηκαν στο Πνευματικό κέντρο Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης του Δήμου Μάνδρας Αττικής σε μία συμβολική αλλά και ουσιαστική αξιόπαινη κίνηση τους.

Η επιλογή της ημέρας δεν ήταν τυχαία.

Όπως δήλωσε το Δ. Σ. του Συλλόγου: «... επιλέχθηκε η συγκεκριμένη ημερομηνία ως συμβολική, λόγω της καταστροφής της πόλης μας από τους Ναζί αλλά και η αυτοπροσώπων παρουσία μας για να βρεθούμε κοντά στους συνανθρώπους μας που έχουν ανάγκη. Ευχαριστούμε δε, όλους όσοι συμμετείχαν στη συλλογή ειδών πρώτης ανάγκης και ιδιαίτερα τον **Πολιτιστικό Σύλλογο Μανυσίου** και τα **Σούπερ Μάρκετ Σπυρόπουλος Γεώργιος** και **Τσαβαλός Αχιλλέας**».

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΣΤΕΛΕΧΟΣΗ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

ΠΚ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.

Αλκibiάδου 77-79, Αγ. Πεντελέων Ανταρών, ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 82.38.442, 210 82.10.216, Fax: 210 82.38.442
Κινητό: 6944 525.571

ΑΣΠΙΔΑ
ΟΜΙΛΟΣ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ

Δίπλωσας... και συμφέρει

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΑΝ. ΤΣΑΒΑΛΑΣ
εμπορία τροφίμων - ποτών

supermarket

Μ. Σουλίου & Α. Βουλδίου
Εργατικές Ημερήσιες - Καλαβρύτα
Τηλ.: 26920 23749
Κιν.: 6972 267377

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

ΚΟΣΤΑ ΜΕΡΜΗΓΚΑ

Γιάννη Κουτσόκερα 6, Καλάβρυτα
Τηλ.: 26920 22.854, Κιν.: 6972 284.133

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ Ι.Μ. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ & ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Η **Ιερά Μητρόπολις Καλαβρυτών και Αιγιαλείας** έχει τις ρίζες της βαθιά μέσα στους χριστιανικούς αιώνες, καθώς είναι μία από τις παλαιότερες Ιερές Μητροπόλεις του ελληνικού χώρου, έχοντας καταγράψει περίληψη εκκλησιαστική και εθνική ιστορία. Παρά, όμως, τη μακρόχρονη αυτή πορεία της, δεν ευτύχησε να έχει ένα εκκλησιαστικό μουσείο, όπου θα αντικατοπτριζόταν κάτι από την αίγιλή της ιστορίας της.

Ό,τι όμως δεν πέτυχε μέχρι τώρα η βραδυκίνητη κρατική μηχανή και οι πνευματικοί πατέρες που διαποίμναν αυτόν τον τόπο, το πέτυχε ο **Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Αμβρόσιος**, ο οποίος έθεσε ως κύριο μέλημά του τη σύσταση ενός άρτιου εκκλησιαστικού μουσείου, το οποίο την Κυριακή, 19 Νοεμβρίου, άνοιξε τις πύλες του υποδεχόμενο εκατοντάδες Αιγιαλείς που παρέστησαν στην τελετή εγκαινίων του, τα οποία έγιναν με κάθε μεγαλοπρέπεια.

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Αμβρόσιος: «Όποιος ελπίζει στον Θεό δεν χάνεται!»

Στη σύντομη ομιλία του ο σεπτός Ποιμέναρχης μας αναφέρθηκε στις δυσκολίες που αντιμετώπισε ο ίδιος και οι συνεργάτες του προκειμένου, όχι μόνο να δρομοποιηθεί, αλλά και να ολοκληρωθεί η δημιουργία του εν λόγω μουσείου. «Η διαδικασία περιούλησης των κειμηλίων ήταν άκρως επίπονη! Ένα έργο τεράστιο και δυσχερές! Ένα ψυχικό μαρτύριο! Και αυτό διότι, έπειτα από μια σειρά ψευδών ειδήσεων και κατηγοριών ότι δήθεν συλλέγονται ιερά κειμήλια προς πώληση, με στοχοποίησαν αδικώς και αναίτως... Και αντί

να τύχω επαίνου για την πρωτοβουλία μου αυτή, δυστυχώς επί σειρά ετών εμφανίζομαι ως κατηγορούμενος ενώπιον των δικαστηρίων, θύμα της αντιδραστικής και μοχθηρής διαθέσεως εκείνων που με πολλή και συκοφαντικά εφευρήματα προσπαθούσαν να ανακόψουν την υλοποίηση του εκκλησιαστικού μουσείου.

Παρόλα αυτά, τηρώντας άψογα τους κανόνες παράδοσης και παραλαβής των κειμηλίων, απαλλασσόμουν διαρκώς από τις άδικες κατηγορίες, καθώς οι σκευωρίες των ανθρώπων αυτών έπεφταν στο κενό...», σημείωσε προσθέτοντας χαρακτηριστικά πως «όποιος ελπίζει στον Θεό δεν χάνεται!».

Λίγο πριν ολοκληρώσει, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας θέλησε να ευχαριστήσει δημοσίως για την άριστη, όπως την χαρακτήρισε, συνεργασία τόσο την κ. **Αναστασία Κουμούση**, Έφορο Αρχαιοτήτων Αχαΐας, όσο και τον συνεργάτη της, κ. **Νικόλαο Ροδόπουλο**, Αρχιφύλακα του Αρχαιολογικού Μουσείου Αιγίου, στους οποίους προσέφερε από μία Ιερά Εικόνα της Παναγίας Τρυφνής.

Ιδιαίτερη δε μνεία έκανε, τέλος, τόσο στην κ. **Χρύσα Δημητρίου**, την «ψυχή» (όπως τη χαρακτήρισε) του Εκκλησιαστικού Μουσείου, όσο και στον Αρχιερατικό Επίτροπο Αιγίου, π. **Χρήστο Τσάκαλο**, στους οποίους προσέφερε επίσης από ένα αναμνηστικό δώρο, ευχαριστώντας τους για την προσφορά - συνεργασία τους.

Αναστασία Κουμούση: «Ένα από τα ωραιότερα εκκλησιαστικά μουσεία της Ελλάδας!»

Μάλιστα, η κ. Κουμούση, λαμβάνοντας το λόγο και απευθυνόμενη στον Ποιμέναρχη μας, είπε: «Η Αρχαιολογική Υπηρεσία πάντα σας στήριζε, διότι ξέραμε ότι κάνετε το σωστό. Διότι, εάν δεν είχατε συγκεντρώσει όλα αυτά τα κειμήλια με πόνο ψυχής, θα είχαν χαθεί... Είναι ένα από τα ωραιότερα εκκλησιαστικά μουσεία της Ελλάδας και το λέω αυτό με την εμπειρία 30 και πλέον χρόνων. Εννοείται πως είναι το μοναδικό στην Αχαΐα και γι' αυτό σας ζητώ να το αγαπήσετε, να το τιμήσετε και να το προστατεύσετε!».

Το εν λόγω Εκκλησιαστικό Μουσείο συνεστήθη με την υπ' αριθμόν 16/30.9.1980 Πράξη, η οποία εγκρίθηκε από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος και ακολουθώντας δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ. 94/1.5.1981). Οι εργασίες για την ανοικοδόμηση του κτηρίου άρχισαν σχεδόν αμέσως, καθώς ο θεμέλιος λίθος τέθηκε το καλοκαίρι του 1982. Κατόπιν πολλών παραστάσεων προς τους αρμόδιους κυβερνητικούς παράγοντες, παρακλήσεων και ικεσιών προς εξεύρεση πόρων, τελικά, με τη σύναψη τριών επάλληλων δανείων, κατορθώθηκε η ταχεία προώθηση και ολοκλήρωση των οικοδομικών εργασιών.

Η δημιουργία ενός άρτιου Εκκλησια-

στικού Μουσείου ήταν ένα από τα πρώτα μελήματα του Σεβασμιωτάτου, ο οποίος όχι μόνο κατόρθωσε να περισώσει τα διάσπαρτα εκκλησιαστικής τέχνης κειμήλια που επί χρόνια βρίσκονταν σε αποθήκες ιερών μονών και εκκλησιών της περιοχής, αλλά και έπραξε τα δέοντα για τη συντήρηση, την ασφάλεια και την προβολή τους. Έτσι, ο απολογισμός αυτής της μακρόχρονης προσπάθειας ήταν να συμπεριληφθούν στα αξιόλογα εκθέματα του Μουσείου, ένα αυτούσιο τέμπλο της Ιερής Μονής Αγίου Νικολάου Βουρών Αιγιαλείας, 100 περίπου εικόνες, χειρόγραφα, ιερά σκεύη, ιερά καλύμματα, άμφια, χρυσοκέντητος Επιτάφιος, αντιμήνια, παλιές σφραγίδες, μοιλυβδόβουλλα, σιγίλλια και πόρπες, ενώ περιλαμβάνονται επίσης είδη λαϊκής τέχνης αλλά και κειμήλια εθνικού χαρακτήρα, όπως χειρόγραφες επιστολές, φουστάνες και όπλα αγωνιστών της Επανάστασης του 1821.

5ος ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΟΥ ΣΚΙΤΣΟΥ (2017)

Στις 16 και 17 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκαν στο **Καθολικιστικό Διακονικό Κέντρο Καλαβρυτών**, οι εκδηλώσεις για το σκακιστικό σκίτσο με θέμα το Καλαβρυτινό Ολοκαύτωμα, που διοργάνωσε ο **ΣΕΠΟΚΕ** υπό την αιγίδα του **Δήμου** μας, ολοκληρώνοντας με τον καλύτερο τρόπο τις φετινές εκδηλώσεις μνήμης. Η συμμετοχή στο διαγωνισμό ήταν μαζική: 601 δημιουργοί, προερχόμενοι από όλη την επικράτεια, απέτισαν φόρο τιμής στα θύματα του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος και συνέβαλαν στην ανάπτυξη των ιδεών της Ειρήνης, της Ισότητας, της Ελευθερίας και της Συμφιλίωσης μεταξύ των λαών. Ευχάριστη έκπληξη αποτέλεσε η συμμετοχή των γερόντων - τροφίμων του ΚΕΔΙΚ και του Κέντρου φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων. Τα φετινά σκίτσα ήταν εξαιρετικής ποιότητας καθιστώντας το έργο της κριτικής επιτροπής ιδιαίτερα δύσκολο. Η αθρόα συμμετοχή των συμπατριωτών μας αλλά και επισκεπτών στις εκδηλώσεις αυτές αποδεικνύουν ότι ο θεσμός αυτός έχει αγκαλιαστεί από τον κόσμο.

Οι Εκδηλώσεις (ανάμεσα σε άλλα) συμπεριλάμβαναν ποικίλα Σκακιστικά Δρώμενα (από **Ν. Καμπάνης**), Εργαστήριο Δημιουργίας Σκίτσου (από

Γιάννη Γερούλια - Σοφία Μητράκη), Έκθεση Σκακιστικού Σκίτσου από ξένους γελοιογράφους (Επιμέλεια **Γιάννης Γερούλιας**), Εισηγήσεις για Παιδαγωγική-Μορφωτική - Πολιτιστική αξία Ζατρίκιου (από **Αγγελική - Μαρία Καραγεωρή**), Τιμητικές Διακρίσεις, Επαίνους, Βραβεύσεις.

συνέχεια από τη σελ. 9

στο πόμοιο, η πόρτα δεν άνοιξε, ενώ ταυτοχρόνως, ένας άοπλος Γερμανός, που με έβλεπε, μου φώναξε και κουνούσε τα χέρια του για να φύγω. Εγώ επέμεινα κι αυτός με γρήγορα βήματα, με άρπαξε από το δεξί μου χέρι, δίνοντάς μου μία δυνατή σπρωξιά έξω από το διάδρομο. Πηγαίνω στη μητέρα μου, με το παράπονό μου που δεν με άφησε αυτός ο Γερμανός να μω μέσω. Μέσω από το παράθυρο του γραφείου του σχολείου έβλεπα έξω αρκετούς αξιωματικούς Γερμανούς. Το μεσημέρι, οι φλόγες από τα γύρω σπίτια έφθασαν πολύ κοντά μας. Τότε μας έπιασε ένας πανικός. Κλάματα, ουρλιαχτά, ανοίξαμε

πόρτες, παράθυρα να βγούμε έξω. Κρεμαστός, για να μειώσω το ύψος, πηδώ από το παράθυρο, μαζί και η μητέρα μου. Έξω οι Γερμανοί δεν μας εμπόδισαν. Περίμεναν προφανώς το τρανάκι να τους μεταφέρει στο Διακοφτό. Το βράδυ μάθαμε για την εκτέλεση. Η νύχτα ήταν πολύ σκληρή. Την επομένη, ημέρα Τρίτη, ανηφορίζουμε προς τον τόπο της εκτελέσεως. Τα σώματα των νεκρών πατέρων - αδερφών, ο ένας πάνω στον άλλο. Πολύ δύσκολο το ψάξιμο. Έπρεπε να περπατάς πάνω στα σώματα και από κάτω ήσαν άλλοι. Μέσω στο σωρό ζητούσες να μάθεις μήπως είδαν το δικό σου. Να ακούς λόγια όπως «βρήκα δύο παιδιά και ψάχνω για τον πατέρα τους».

Η ΠΑΓΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ: «ΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΑ... ΜΕ ΤΟ ΝΕΡΟ Τ' ΑΘΑΝΑΤΟ...»

Η **Παγκαλαβρυτινή Ένωση** πραγματοποίησε την πρώτη παρουσίαση της Βιβλιογραφικής και μουσικής συλλογής με τίτλο: «**Τα Καλαβρυτινά... με το νερό τ' αθάνατο...**» την Κυριακή 26 Νοεμβρίου 2017 στο Πολιτιστικό Κέντρο του **Δήμου Αθηνών** «**Μελίνα Μερκούρη**» στο **Θησείο**.

Στο δεξί τύπου που εξέδωσε η Παγκαλαβρυτινή Ένωση αναφέρει:

«Η Παγκαλαβρυτινή Ένωση, συνεχίζοντας τη μακρά της προσπάθεια στην ανάδειξη και διάχυση της λαϊκής παράδοσης του τόπου μας, έχει τη χαρά και την τιμή να σας προσκαλέσει στην πρώτη παρουσίαση της Βιβλιογραφικής και μουσικής συλλογής με τίτλο: «**Τα Καλαβρυτινά... με το νερό τ' αθάνατο...**», που κυκλοφόρησε στο πλαίσιο συμπλήρωσης 120 χρόνων από την ίδρυση της και είναι αφιερωμένη «**στους Καλαβρυτινούς όπου γης, αλλά και σε όσους αγαπούν τα Καλαβρυτά με τα χωριά τους, σαν δικό τους τόπο**»!

Στη μοναδική αυτή έκδοση περιέχονται:

Α. Ένα καταπληκτικό βιβλίο (με 240 σελίδες), με πολύτιμα σημεία αναφοράς για τη μνήμη και την ταυτότητα της μουσικής μας παράδοσης.

Β. Τέσσερα μουσικά CD, με 52 συνολικά από τα γνωστότερα παραδοσιακά

τραγούδια των Καλαβρυτών, που καθρεφτίζουν τους αγώνες, τους πόθους, τις χαρούμενες ή τις δύσκολες στιγμές του λαού μας όσο και τις στιγμές ηρωισμού και δόξης.

Οι συντελεστές, που συνέβαλαν στην πραγμάτωση του αξιοθαύμαστου αυτού έργου είναι:

- Τα μέλη της συντακτικής ομάδας
- Ο **Δημήτρης Βαρβιτσιώτης**, πρόεδρος της «ΠΑΓΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΗΣ ΕΝΩΣΗΣ»
- Ο **Δημήτρης Σταθακόπουλος**, Δικηγόρος, μουσικολόγος και ιστορικός ερευνητής
- Ο **Γιώργος Δαλιάνης**, μύστης και λάτρης της μουσικής παράδοσης
- Ο **Νίκος Παπακωνσταντόπουλος**, λογοτέχνης και συγγραφέας και
- η ομάδα του παραδοσιακού τραγουδιού «**Η Ρωμιόσση**».

Για τις εκτελέσεις που άρχισαν οι Γερμανοί μετά την εκτέλεση των αιχμαλώτων από τους αντάρτες, δεν γνωρίζαμε τίποτε απολύτως, εκτός μεμονωμένων περιπτώσεων.

Στο Μουσείο του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος υπάρχουν όλες οι απόρρητες διαταγές των Γερμανών για την επιχείρηση ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ. Η τελευταία διαταγή 1-12-43. Από το 749 Σύνταγμα Κυνηγών 96/43 με θέμα: Επιχείρηση ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ. Παράγραφος γ: «Επιχείρηση αναζήτησης των μελών του 5/749 Λόχου Κυνηγών που αιχμαλωτίστηκαν στις 18-10-1943 κοντά στους Ρογούς, με ετοιμότητα επιβολής αντίστοιχων αντιποίνων».

συνέχεια από τη σελ. 2

το υγρό μεσημέρι του Ιουνίου του 2007, να ταξιδεύω από το Νότιο Ιλλινόις για να σε συναντήσω...

Οδηγώντας προς τον Νίκο στις αχανείς εκτάσεις των Κεντρικών Ηνωμένων Πολιτειών, γύριζε ο νους μου πίσω χρόνια πολλά, στα Καλάβρυτα του τέλους της δεκαετίας του '50, που 'χα προλάβει, μικρός μαθητής του Δημοτικού Σχολείου Καλαβρυτών... οδηγούσα κι αναρωτιόμουν, ποιοί άραγε να 'ταν οι βαθύτεροι λόγοι αυτού του ενός κάποιου «χρέους συνάντησης», που 'νοιώθα προς τον Νίκο... Φίλοι δεν μπορούσε να 'μαστε, εγώ έξι, εκείνος δεκάξι χρονών - αμέσως μετά ο Νίκος ξενιτεύτηκε για τη Γερμανία, όπου ζούσε ο μεγάλος του αδερφός -, ούτε κάποιος άγιος δεσμός μας συνέδεε, πέραν της αγάπης και του σεβασμού του προς τη μητέρα μου, ως καθηγήτριά του...

Ποιός αλήθεια από τη γενιά μας, την πρώτη μετά την «Εκτέλεση», που 'χε το «προνόμιο», να της εντυπωθούν ανεξίτηλα η ρημαγμένη πολιτειούλα και οι χαρακτήρες της, δε θυμάται τον Νίκο τον Μπαρούνη... Έτσι καθώς οδηγούσα, τον έφερνα στη θύμησή μου, μεγαλύτερός μου κάπου δέκα χρόνια, ήτανε τότε στα δεκάξι/δεκαεφτά του, μαθητής του Γυμνασίου μας, με το ζωηρό του έντονο βλέμμα, το ασκτικό του πρόσωπο με τα έντονα λακκάκια στα μάγουλα - ίδιος πίνακας του Γκρέκο -, τα γυμνασμένα, δυνατά του χέρια και πόδια, να επιδεικνύει - παρ' όλη την αναπηρία και στα δυο του πόδια, που τον ανάγκαζε να περπατάει ανάλογα τις δεξιότητές του στα σχολικά μονόζυγα κι έτσι, ως εάν τα πηληγμένα του πόδια να 'χανε κι αυτά φτερά, να πηδάει ψηλά και να γραπώνει τα σίδερα των μονόζυγων και να αιωρείται, ατρόμητος και ρωμαλέος και ν' ανταγωνίζεται τον Τάκη τον Νικολάου με τον οποίο μάλιστα είχαν επίσημα συναγωνιστεί στο πλαίσιο των Γυμναστικών Επιδείξεων του Γυμνασίου μας με ειδικά αθλοθετημένο βραβείο, είχε δε αποτελέσει η μονομαχία εκείνη, που παραμένει αξέχαστη, ένα από τα σημαντικότερα αθλητικά γεγονότα της εποχής...

Μπορεί να μας τον φάνταζε ακόμη πιο ρωμαλέο κι όμορφο το χρονικό της ζωής του. Ο Νίκος ήταν ένα από τα ηρωικά παιδιά του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, ήταν, ούτως ή άλλως, ένας «ήρωας» για μας, που 'χαμε από μικροί μάθει να μετράμε τον κόσμο στο ρυθμό που τον εκφωνούσε κάθε 13 του Δεκέμβρη ο Πάνος ο Πόλης στο λόφο του Καπή...

Στο νου μου ερχόταν ακόμη ο Νίκος στα ποδοσφαιρικά του Γούτου, όπου κανείς δεν μπορούσε να τον καθυποτάξει. Τον παρακολουθούσα, μικρό παιδάκι, ζούλα χωμένος στα ποδοσφαιρικά κι αναρωτιόμουν, πώς μπορούσε να 'χουν τέτοια ρώμη τα χέρια και τα πόδια του...

Όλες αυτές οι σκέψεις έρχονταν στο νου καθώς οδηγούσα το αυτοκίνητο του εξαδέλφου μου κι αναρωτιόμουν, πλησιάζοντας, πώς αλήθεια να 'τανε, κοντά στα εξήντα πέντε του τότε, ο Νίκος...

Νωρίς το απόγευμα έφτασα στο ζεστό σου εργαστήρι... Είχε πιάσει να βρέχει, μπόκα κι έκλεισα την πόρτα. Μπροστά μου, πίσω από 'ναν πάγκο, με περίμενες, ήρεμος κι ωραίος, ίδιος ο Νίκος εκείνος που θυμόμουν τόσα χρόνια, ήες και στιγμή δεν είχε περάσει από την τελευταία μας συνάντηση κι ας είχαν περάσει διαβή τριάντα χρόνια...

«...Ηρθες λοιπόν, ρε Δημητράκη...», μου 'πες, καθισμένος πίσω από τον πάγκο του ραφτάδικου...

-«...Ρε Νίκο, δεν άλλαξες καθόλου...», σ' απάντησα βουρκωμένος καθώς αγκαλιάζομαστε.

-«...Να 'σαι καλά Δημητράκη, που 'ρθες να με βρεις...», είπες κι η φωνή σου είχε ξαναγίνει εκείνη η δυνατή, σταθερή και βαθεία φωνή, που θυμόμουν...

Με κοίταζες ώρα, στο μυαλό σου πέραγαν σίγουρα θύμψεις από τα Καλάβρυτα των πολλών σου φίλων, που 'χες να τους δεις δεκαετίες ολόκληρες, θύμψεις της ρημαγμένης τότε πολιτειούλας μας, που ξανασηνόντανε μέρα τη μέρα... Σε κοίταζα κι είχα ξαναγυρίσει στα παλιά κείνα αγαπημένα Καλάβρυτα που βιώσαμε και γίνηκαν αξεπέραστο κομμάτι της ζωής μας...

-«...Πώς πάνε τα Καλάβρυτα;», ρώτησες...

-«Τι να σου πω, ρε Νίκο, πρέπει να 'ρθεις μια φορά, δε θα τα γνωρίσεις...», σ' απάντησα, «...όμορφα σπύια με κόκκινες κεραμιδιωτές σκεπές, μπαρ, εστιατόρια, καφέ..., κόσμος πολλός, που πάει κι έρχεται... κι ένα ωραίο χιονοδρομικό κέντρο, που έφτιαξε ο Πόλης. Πρέπει να 'ρθεις να τα δεις...».

Με κοίταζες, ήες και σκεφτόσουν, τι άραγες να 'ταν αυτό, που σε κρατούσε δεμένο στην Αμερική, τόσα χρόνια τώρα..., που δεν σ' άφηνε να πάρεις μια φορά ένα αεροπλάνο και σε λίγες ώρες να ξαναβρεθείς στα Καλάβρυτα...

-«Τελευταία φορά που συναντηθήκαμε, Νίκο, πάνε πάνω από τριάντα χρόνια, ήταν έξω από το περίπτερο του «Κουτοσμίχαλου», θυμάσαι την κυρά Βάσω..., την αδερφή του...».

-«Όλους τους θυμάμαι, Δημητράκη», μ' απάντησες με σίγουρη σταθερή φωνή...

Ώρα πολύ είχαμε κάτσει κι αναθυμήθηκες μαζί μου τους Καλαβρυτικούς, μεγάλους και μικρούς, εκείνους της εποχής και τις πράματιες τους... τους θυμόσουν όλους και όλα.

Σπίτι το σπίτι, μαγαζί το μαγαζί, φέραμε στη μνήμη τα παλιά αγαπημένα Καλάβρυτα, που μας είχαν «ομιλήσει»... Όσο κι αν ο χρόνος τίποτα δεν αφήνει ορθό, για όλους εμάς, τους Καλαβρυτικούς νεολαίους εκείνους της εποχής, που 'χαμε μάθει να λαμβάνουμε τα μηνύματα από τον κόσμο, πέρα από τον Βελή και τον Χελμό, με το σφύριγμα του «μουντζούρη» στις 8.20 κάθε βράδυ, για ν' ακολουθεί η απόλυτη νουχία, αλλή κι η φωνή του ανδρονίου κι η φωνή του γκιώνη..., εκείνα ακριβώς τα καταρμαγμένα Καλάβρυτα, τα δικά ΜΑΣ μοναδικά Καλάβρυτα..., τα καταρμαγμένα από τη λαίλαπα του φασισμού μα και τα πανέμορφα Καλάβρυτα του Χελμού και του Βελή και του Ερύμανθου και του Βου-

ραϊκού, που διατήρησαν, ιδιαίτερα εκείνα τα δύσκολα πέτρινα χρόνια, άσβεστη την παράδοση των χειραφετημένων και περήφανων κατοίκων τους, την ευρωπαϊκή κουλτούρα και τη δίψα για πρόοδο..., που, παρ' όλη τη βία των επιδρομών και τη συμφορά που υπέστησαν κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ο πυρήνας τους παρέμεινε, ώστε η όμορφη ιστορική πόλη ν' αντέξει, ν' ανασυνταχθεί μα και να διατηρήσει και να καλλιεργήσει υψηλότατο επίπεδο πολιτισμού... Κι ήταν ίσως αυτό το αντίδοτό μας και το ελπιζήριό μας, εμάς, των Καλαβρυτινών Νεολαίων, κόντρα στη δίνη του Ολοκαυτώματος και στα ερείπια, που 'χασκε η όμορφη πολιτεία..., που αναστήσαμε και μες, και μάλιστα κατά τρόπο ώστε να μην διακοπεί ποτέ η επαφή με τον κόσμο και την πρόοδο, η επαφή με τις τέχνες και τον πολιτισμό και τις επιστήμες και τον αθλητισμό και την πολιτική, έστω κι αν οι συνθήκες μας είχαν κρατήσει έκλειστους στα ψηλά βουνά, που μας περιέκλειαν ασφυκτικά και μας ανάγκαζαν σε γεωγραφική απομόνωση από τον κόσμο...

Εκείνα τα Καλάβρυτα κι εκείνη η Καλαβρυτινή Νεολαία είχε τους «ήρωές» της, τους χαρακτήρες - πρότυπα, που την κράτησαν ζωντανή και την ώθησαν στις δράσεις εκείνες, οι οποίες θα της εξασφάλιζαν την ικανότητα, να 'ναι ενημερωμένη για τις εξελίξεις της εποχής και να παίρνει θέση...

Εσύ, Νίκο, ήσουν από τους «ήρωες» της Καλαβρυτινής Νεολαίας εκείνους της εποχής, ήσουν ο πρώτος, ο Άριστος... Συνδύαζες τη ρημαγμένη πολιτειούλα μας και τα ερείπιά της - είχες χάσει τον πατέρα σου στο Ολοκαύτωμα, τον ανθρακωρύχο προλετάριο από την Κύμη, που δούλευε σκληρά στα λιγνιτωρυχεία των Καλαβρυτών - με τη θέληση για ζωή, για πρόοδο και καινοτομίες, για ρηξικέλευθες απαντήσεις στα ερωτήματα της εποχής. Γιατί, αν και λαβωμένος βαρείς στα πόδια σου, ώστε να χρειάζεσαι ιδιαίτερα βασανιστική προσπάθεια για να περπατήσεις, είχες τη ρώμη και την ικανότητα, να 'σαι πρώτος και στο μονόζυγο και στο ποδοσφαιράκι και στη μουσική (έπαιζες καταπληκτικό μπουζούκι) και στην παληγκαριά...

Είχες το σθένος και την ψυχική δύναμη να φτάσεις στην άλητη άκρη του κόσμου και να προκόψεις, κρατώντας κάπου βαθιά μέσα σου τ' αγαπημένα Καλάβρυτα και σίγουρα και τον πόνο της απόστασης..., ούτε στιγμή δεν μ' άφησες κατά τη συνάντησή μας να νομίζω, ότι σου 'λειπε κάτι..., λιγομίλητος και βαθυστόχαστος, όπως ήσουν, μου 'δειξες, εκείνες τις λίγες ώρες, ό,τι καλύτερο είχες..., τα τέσσερα αδέρφια σου (ο μεγάλος, που 'σαστε από τον ίδιο, εκτελεσμένο, πατέρα, είχε ήδη φύγει νωρίς από τη ζωή, στη Γερμανία), που πρόκοψαν στην Αμερική -μόνο ο Βασί-

Νίκος Σπυρόπουλος, Νίκος Μπαρούνης, Γιώργος Φουφρής

λάκης έλειπε, λίγο αργότερα θα 'ρχότανε κι αυτός μαζί με την αγαπημένη και πονεμένη μάνα σου, η οποία - όπως μου 'χει διηγηθεί η καθηγήτριά σου και μητέρα μου - σε κρατούσε στην αγκαλιά της και σε πήγαινε στο σχολείο, να μάθεις γράμματα, τις παγωμένες Καλαβρυτινές χειμωνιάτικες μέρες..., το εργαστήρι σου, την πόλη που ζούσες, τα στέκια σου..., ούτε στιγμή δεν άφησες να νομίζω, πως κάτι σου 'λειπε..., πόση δύναμη ψυχής χρειαζόταν, αλήθεια, για να μη μου φανερώσεις την άσβεστη θύμηση των Καλαβρυτών, που κουβάλαγες μέσα σου..., την έβλεπα όμως, Νίκο, στα μάτια σου, στον τρόπο που με κοίταζες, στον τρόπο που μου μιλούσες, στα αισθήματα και τα συναισθήματα, που σε κάθε σου κουβέντα και σε κάθε σου θύμηση και σε κάθε σου αναφορά στους αγαπημένους φίλους των παιδικών και των εφηβικών σου χρόνων πλημμύριζαν το μικρό σου εργαστήρι και μένα...

Όταν σ' αποχαιρέτησα, ήταν πια αργά. Σε παρακάλεσα, την επόμενη φορά που θα βρισκόμαστε πάλι, να μην αρνιόσουν να συνταξιδέσουμε. Τα Καλάβρυτα σε περιμεναν... και σίγουρα θα 'χες κι εσύ κάτι να κάνεις εκεί... Τουλάχιστον να συναντούσες για ύστατη φορά τους παλιούς αγαπημένους σου φίλους, τον Κατσικανταή, τον Τζιρίτη, τον Τσάμη, τον Ντελίσια, τον Νικολάου, τον Παπαδημητρώπουλο, τον Φουφρή, τον Μπίρμπα, τον Τσένε..., και να ξαναστεκόσουν έξω απ' το περίπτερο του «Κουτοσμίχαλου» και, βλέποντάς με, να μου φώναζες με τη χαρακτηριστική στεντόρεια φωνή σου «... Δημητράκη..., pes χαιρετίσματα στη μάνα σου, την Παπαγιάννη...».

Μόλις είχαμε αποχωριστεί κι είχα γυρίσει, τελευταία φορά να σε δω κι έτσι, καθώς αυτοκίνητο κι οδηγός απομακρυνόμαστε, μια ομίχλη νόμισα πως μ' είχε περιλούσει και δεν μπορούσα πια να ξεδιαλύνω, αν είχα στ' αλήθεια έρθει στο West Allis της Αμερικής για να σε βρω ή στα Καλάβρυτα των παιδικών μας χρόνων...

Μια ομίχλη πυκνή, αεδιάλυτη σε τύλιξε και σε πήρε τώρα πια για πάντα, αγαπημένε μας Νίκο κι ορφάνεψαν τα παιδικά μας χρόνια...

Δεκέμβρης 2017
Δημήτρης Νίκας

**ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ
& ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ**

www.kalavrita-hotels.gr

ΧΩΡΙΑΤΙΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ
στο ΕΚΕΠΑΤΟ 2χιλ. από τα Καλάβρυτα

- Γάμοι
- Βαπτίσεις
- Συνεομιλίες
- Καθαριότητα
- Περιποίηση
- Τιμές λογικές

**ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΟΥΠΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΜΟΥΖΗΣ**

Τηλ. Ουλάς: 26920-22431, 26920-23321, Τηλ. Καλαμά: 26920-24042, Κινητό 6944 850515

ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ, ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ, ΣΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΦΛΟΓΑ

Οι ολόθερμες ευχές του Δημάρχου, των Αρχών, των πολιτών και των νέων των Καλαβρύτων, συντροφεύουν, την Ολυμπιακή Φλόγα των XXIII Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων της Πιονγκτσάνγκ 2018, στο μεγάλο ταξίδι της σε 60, περίπου, πόλεις και περιοχές στην Ελλάδα, μέχρι να παραδοθεί στην Οργανωτική Επιτροπή των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων της Πιονγκτσάνγκ, για να συνεχίσει τη διαδρομή της στα πέριχτα του κόσμου και να φωτισθεί, κατά την έναρξη, σε όλη τη διάρκεια των Αγώνων της Πιονγκτσάνγκ.

Την Τρίτη, 24 Οκτωβρίου, σε μια, κατάνεστη από πολίτες και νέους, κεντρική πλατεία των Καλαβρύτων, μπροστά στην ιστορική εκκλησία, ο Δήμαρχος Καλαβρύτων, **Γιώργος Λαζουράς**, όλες οι Αρχές της πόλης, η Φιλαρμονική Νέων του Δήμου, η ποδοσφαιρική ομάδα Αθλητική Ένωση Καλαβρύτων, οι μαθητές του Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου Καλαβρύτων και πλήθος Καλαβρυτινών πολιτών, με συγκίνηση, χαρά και πολλή χειροκροτήματα, υποδέχθηκαν την Ολυμπιακή Φλόγα, την οποία άναψε στο βωμό, η πρωταθλήτρια Μαραθωνοδρόμος, από την Κέρτεζη Καλαβρύτων, **Σοφία Ρήγα**, και είχαν μεταφέρει, προηγουμένως, από τον Τόπο της Εκτέλεσης, προερχόμενη από την πλευρά του Χιονοδρομικού Κέντρου, οι λαμπαδηδρόμοι, **Λεωνίδας Σπυρόπουλος**, Διευθυντής του Χιονοδρομικού Κέντρου Καλαβρύτων, **Κατερίνα Κοσμοπούλου**, αριστούχος του Λυκείου Καλαβρύτων και **Ελένη Στουρνάρα**, εισαχθείσα με τα περισσότερα και υψηλότερα μόρια, στο Πανεπιστήμιο.

Στην εκδήλωση παρίσταντο και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Λαμπαδηδρομίας της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής, **Θανάσης Βασιλειάδης** και ο Εκπρόσωπος της Οργανωτικής Επιτροπής των XXIII Χειμερινών Ολυμπιακών

Αγώνων από την Πιονγκτσάνγκ, **Γιουντζού Χουνγκ**, οι οποίοι και απηύθυναν χαιρετισμό στους συγκεκριμένους.

Ο Δήμαρχος Καλαβρύτων, Γιώργος Λαζουράς, υποδεχόμενος την Ολυμπιακή Φλόγα, απηύθυνε τον παρακάτω χαιρετισμό:

«Καλωσορίζουμε και υποδεχόμαστε, σήμερα, στα ιστορικά και μαρτυρικά Καλαβρύτα, την Ιερή Ολυμπιακή Φλόγα.

Το Σύμβολο των Ολυμπιακών Αγώνων, με Οικουμενική απήχηση και σημασία.

Το Σύμβολο του Πνεύματος, της Γνώσης και της Ζωής.

Το Σύμβολο που αντιπροσωπεύει την προσπάθεια για τη Νίκη.

Υποδεχόμαστε την Ολυμπιακή Φλόγα στα ιστορικά Καλαβρύτα, έναν τόπο με μακραίωνη διαδρομή και ένδοξο και ιστορικό παρελθόν.

Έναν τόπο, που, ήδη, από την Αρχαιότητα, έχει γεννήσει ονομαστούς Ολυμπιονίκες, όπως:

ο **Αζάν**, στην Πυγμαχία Παίδων

ο **Ευρύβαντος**, από τους Αρχαίους Λουσσούς

ο **Αλκείτος**, ο **Κριτόδαμος** και ο **Κλεόμαντις**, από τον αρχαίο Κλείτορα και πολλοί άλλοι, καθώς και, στους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας, του 1896, τον **Ιωάννη Μητρόπουλο** (χρυσό σε κρίκους), από τη Ζαχλωρό και τον **Αριστόβουλο Πετιμεζά**, από τα Καλαβρύτα.

Έναν τόπο, που, και σήμερα, επιδεικνύει επιτυχίες και νίκες στον Πολιτισμό, στα γράμματα, στις τέχνες και στον αθλητισμό, μεταξύ άλλων, με τη λαμπαδηδρομία Μαραθωνοδρόμο, **Σοφία Ρήγα**, τους, πολλή υποσχόμενους νέους, **Θάνο Τσιρίκο**, στις καταδύσεις, και **Αλέξη Μιχαηλίδου**, στο τσε-κβο-ντο.

Στα Καλαβρύτα, που αποτελούν, κατ'εξοχήν, χειμερινό και ορεινό Δήμο και προσορισμό, με κορωνίδα το μοναδικό Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων, αλλά, ταυτόχρονα, είναι και μια πόλη, ειρήνης, προόδου, αγώνα και πρωτοπορίας.

Περνώντας από την πόλη μας και το Δήμο μας, η Ολυμπιακή Φλόγα - σύμβολο των Ολυμπιακών Αγώνων, εμπνεύμαστε από τα μηνύματα και τις αξίες, που αυτή εκπέμπει, συγκινούμαστε από το συμβολισμό της και ελπίζουμε και αγωνιζόμαστε το φως της, φως του πνεύματος, της ζωής και της νίκης, να φέρει την ειρήνη στους δοκιμαζόμενους λαούς, την πρόοδο και την

ανάπτυξη στον κόσμο και την επιτυχία και τη διάκριση στους αθλητές, που θα συμμετάσχουν στους αγώνες.

Η διαδρομή της Ολυμπιακής Φλόγας από τα Καλαβρύτα, που είναι πρωτοπόρα στους εθνικούς αγώνες, με μεγάλη συνεισφορά στα γράμματα, τις τέχνες και τον αθλητισμό, τα Καλαβρύτα, όπου ξεκίνησαν πρώτα τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του 1821 και που έζησαν, πριν από 74 χρόνια, τη φρίκη και την τραγωδία του πολέμου και της ναζιστικής γερμανικής θηριωδίας, μας δίνει την ευκαιρία να διατρανώσουμε και να βροντοφωνάξουμε: Ποτέ πια πόλεμος, ΕΙΡΗΝΗ, φιλία και συναδέλφωση των λαών, καταδίκη του ναζισμού και του κάθε μορφής ολοκληρωτισμού, διαρκής αγώνας για την πρόοδο, τη Νίκη, την ανάπτυξη, διαρκής αγώνας, για το μεγάλο, το ωραίο και το αληθινό.

Με τη χώρα τέλεισης των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων, τη Δημοκρατία της Κορέας, και την πόλη διεξαγωγής τους, την Πιονγκτσάνγκ, μας συνδέουν και μας ενώνουν όχι μόνο τα εξαιρετικά Χιονοδρομικά Κέντρα - όπως το δικό μας - που διαθέτει, όχι μόνο η σταθερή βούληση των λαών μας στην ελευθερία, τη Δημοκρατία και τις πανανθρώπινες αξίες, αλλά και ο αγώνας μεγάλου αριθμού Καλαβρυτινών στο Εκστρατευτικό Σώμα της Κορέας, τα έτη 1950-1953, που έδωσαν νικηφόρες μάχες στα υψώματα 381, 326, Σκότς, Νόρι και Χάρι, μάχες με επιτυχίες, που απέσπασαν το θαυμασμό των συμμάχων.

Ο Δήμος Καλαβρύτων, το Χιονοδρομικό μας Κέντρο, οι πολίτες μας, οι νέοι μας, η Φιλαρμονική του Δήμου μας, η Ποδοσφαιρική Ομάδα - Αθλητική Ένωση Καλαβρύτων - όλοι οι Έλληνες, εμπνεύμαστε από τις αρχές του Ολυμπισμού και αγωνιζόμαστε και στοχεύουμε, πάντα, γρηγορότερα, υψηλότερα, δυνατότερα, citius, altius, fortius.

Με αυτά τα χαρακτηριστικά και με αυτές τις αρχές και στοχεύσεις έγινε και η επιλογή των τεσσάρων λαμπαδηδρόμων μας (Λεωνίδα Σπυρόπουλου, Κατερίνας Κοσμοπούλου, Σοφίας Ρήγα, Ελένης Στουρνάρα), που, με τις επιτυχίες τους και τις αριστεύσεις τους στα

γράμματα και στον αθλητισμό, προωθούν, με το δικό τους τρόπο, τα Ολυμπιακά ιδεώδη.

Κύριε Γιουντζού Χουνγκ, Εκπρόσωπε της Οργανωτικής Επιτροπής των XXIII Ολυμπιακών Αγώνων της Πιονγκτσάνγκ 2018, από την ιστορική και μαρτυρική πόλη των Καλαβρύτων και από το καλύτερο, ασφαλέστερο και ομορφότερο Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων - είναι το μοναδικό Χιονοδρομικό με θέα θάλασσα, στην Ελλάδα - ευχόμαστε η Ιερή Ολυμπιακή Φλόγα, που θα παραλάβετε, σε 7 ημέρες, στο Παναθηναϊκό Στάδιο, να είναι **καθορίζικη, να φέρει νίκες και επιτυχίες στους αθλητές των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων της Πιονγκτσάνγκ και Ειρήνη, στην περιοχή σας και σε όλο τον κόσμο, όχι μόνο, κατά τις ημέρες διεξαγωγής των αγώνων, αλλά παντοτινά.**

Καλό ταξίδι, Ιερή, Ολυμπιακή Φλόγα. Στείλε, από όπου διαβείς και στα πέριχτα του κόσμου, το πανανθρώπινο μήνυμα της Ειρήνης, της Ζωής, της Ελευθερίας, του Αγώνα και της Νίκης.

Τα Καλαβρύτα, οι κάτοικοί τους, οι νέοι μας, σε συντροφεύουν, νοερά, σε αυτό το ταξίδι και σε ευχαριστούν, γιατί, **κάθε τέσσερα χρόνια, αναβιώνεις, ξανασυναντεύεις, αναθερμαίνεις το Ολυμπιακό Πνεύμα, στην ιστορική και ορεινή πόλη μας και δεν ξεχνάς να περάσεις από τα Καλαβρύτα.**

Όπως ευχαριστούμε και την Ε.Ο.Ε. και τον Πρόεδρό της, κ. **Σπύρο Καπράλη**, και της Ολυμπιακής Λαμπαδηδρομίας, κ. **Θανάση Βασιλειάδη** και όλα τα μέλη της, που, πάντα, περιλαμβάνουν, στην Ολυμπιακή Λαμπαδηδρομία και τα Καλαβρύτα.

Καλό ταξίδι, ζωοδότρια, νικηφόρα, ειρηνοποιά, Ολυμπιακή Φλόγα.

Καλή επιτυχία στους XXIII Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες της Πιονγκτσάνγκ 2018».

ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑ

Την Κυριακή, 19 Νοεμβρίου 2017, πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στην αίθουσα της **Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών (ΕΕΛ)**, μία άρτια οργανωμένη ημερίδα αφιερωμένη στο σπουδαίο Άνθρωπο, Ποιητή, Πολιτικό, Οραματιστή και φίλο των Καλαβρύτων, **Γιάννη Κουτσοχέρα**.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών, άνθρωποι που είχαν την τύχη να γνωρίσουν τον τιμώμενο από κοντά ή μέσα από το σπουδαίο έργο του. Την Ένωση Καλαβρυτινών Αθηνών εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της κ. **Σωτήρης Τσενές**.

Χαιρετισμούς απηύθυναν ο Πρόεδρος της ΕΕΛ, κ. **Κ. Καρούσος**, ο Αντιπρόεδρος της κ. **Π. Ναθαναήλ**, ο Πρόεδρος του Ομίλου Εξυπηρετητών κ. **Α. Δρίτσας**, ο Πανεπιστημιακός κ. **Π. Καραφωτιάς**, ο Δήμαρχος Καλαβρύτων κ. **Γ. Λαζουράς**, η τ. Υπουργός κ. **Λ. Κατσέλη**, η Διευθύντρια του περιοδικού «Νέα Σκέψη» κ. **Φ. Στεφανοπούλου** - **Μπαλτασούρα**.

Ακολούθησαν οι ομιλίες της ποιήτριας κ. **Φ. Ζαμπαθά - Παγουλιάτου** με θέμα: «Ο Γιάννης Κουτσοχέρας μέσα από την Λογοτεχνία και τους Αγώνες του», του τ. Υπουργού και οικονομολόγου κ. **Γ. Ανωμερίτη** με θέμα «Ποίηση και πολιτική: Ο Γιάννης Κουτσοχέρας και οι νέοι», της ιστορικού κ. **Βάνας Μπεντεβή** με θέμα «Το Ανθρωπιστικό στοιχείο στην ποίηση του Γιάννη Κουτσοχέρα».

Ενδιάμεσα απαγγέλλονταν ποιήματα κι ακουγόταν μελοποιημένη ποίηση του Γιάννη Κουτσοχέρα.

Την εκδήλωση έκλεισε με την ομιλία της το μέλος της ΕΕΛ και Πρόεδρος του **Διεθνούς Ιδρύματος «Γιάννη Κουτσοχέρα και Λένας Στρέφης Κουτσοχέρα**, ποιήτρια και εικαστικός, κ. **Λέτα Κουτσοχέρα**, η οποία ανέφερε μεταξύ άλλων τα εξής: «Η ποίηση του Γιάννη Κουτσοχέρα, βαθιά θυμική και δοξαστική, αγίζει τις θεμελιακές έννοιες της ύπαρξης. Ο λόγος του είναι συνυφασμένος με τον Αγώνα, την Ελευθερία, την Αλήθεια, την Ανθρωπιά και την Αγάπη. Ενοράται και προσδοκά την τελείωση του ανθρώπου και στέλνει το δικό του μήνυμα, ακέραιο και διαυγές, σημαντικό και σημαίνον... Κάθε μόριο του λόγου του εκφράζει την ανησυχία του για τον άνθρωπο και τον συνάνθρωπο... Ο ίδιος έλεγε: «Είμαστε Έλληνες με το νου και την καρδιά. Ελληνοί όμως

και Πολίτες του Κόσμου»... Ένας γνήσιος Αχαιός ήταν, υπερήφανος για την καταγωγή του, για το χωριό του, την γενέτειρά του, όπως την έλεγε, την Ζήρια, που την ύμνησε με τα τραγούδια του, όπως ύμνησε τη φύση, τους μύθους και τους θρύλους... Ένας υπερασπιστής του δίκαιου λόγου, της νόησης και της διάνοησης. Ένας σημαioφόρος της Ειρήνης, της Αγάπης και του Ανθρωπισμού, που ύψωνε την φωνή του ν' ακουστεί, σε όλους τους καιρούς... Ο διάσημος λογοτέχνης και κριτικός Ρ. Πορτείο είχε πει για τον Κουτσοχέρα: «Ένας ποιητής ανάμεσα στους πιο μεγάλους, ένας κήρυκας ποτέ λαχανιασμένος, ποτέ αποθαρρυνμένος και προ πάντων, στη ζωή και στο θάνατο, ένας άνθρωπος που θα είναι αιώνια ένας άνθρωπος ολόρθος. Ένας Άνθρωπος»... Πιστεύω στο «ιδεώδες της αρετής» του Θουκυδίδη, αυτό έκανε σημαία του και προχωρούσε στη ζωή και στον θάνατο... Γι αυτό σήμερα, μετά από 23 χρόνια από την αποδημία του, ανεμίζουν οι λέξεις και τα ποιήματά του, ως μπαϊράκια που μας ανυψώνουν και μας εμπνέουν, για να προχωρήσουμε και ν' αγωνιστούμε σε αυτή τη δύσκολη εποχή που ζούμε... Ένας διαμορφωτής ήταν μιας άλλης αντίληψης και αίσθησης των πραγμάτων. Σκόρπισε το δικό του φως στον αστερισμό

της ποίησης και άφησε το δικό του ίχνος στο γένος των ποιητών... Ένας εμπνευστής ήταν και είναι. Μήπως άψωψε εμείς εδώ, δεν εμπνεύμαστε από τη ζωή και το έργο του; Στην κοίτη του ποταμού του, το νερό ρέει ακόμη, μοσχοβολούν ακόμη οι μυρτιές του. Τίποτε δεν έχει χαθεί από τη ζωή του, εφ' όσον τα έργα που άφησε πίσω του μας εμπνέουν, εφ' όσον η μνήμη του μας ακολουθεί...».

**Πάντα να πολεμάς και ν' αντιστέκεσαι
Κι αν μένεις μόνος
Μονάχος, έρημος, γαλήνιος
Να πολεμάς για το καλό του ανθρώπου
Να πολεμάς για το γνωστό και τ' άγνωστο
Για την καλή και την κακή τη μοίρα
Και για τους άπονους θεούς
Και τους απόνθρωπους ανθρώπους
Και στους πολλούς, στους λίγους,
ν' αντιστέκεσαι
Κρατώντας την ψυχή σου βάτο φλεγόμενη
Για φως, πάντα για φως
Για το καλό του Ανθρώπου...**

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΑΣ

Χιόνι... παγωνιά... και το ξεροβόρι να σεργιανίζει από τις κορφές του Χελμού στις πλαγιές της Βελιάς και του Κάστρου και να φτάνει ως την κοιλάδα του Βουραϊκού. Όμορφα τα Καλάντα!.. Τα χειμωνιάτικα!.. Τα Χριστουγεννιάτικα!.. Τα χιονισμένα!..

Και εμείς, πριν από τόσες μέρες κανονίζαμε να πούμε τα κάλαντα. Ένα-ένα παιδί ή παρέες - παρέες. Με ποιο τρόπο... τι ώρα... από πού θα αρχίζαμε...

Κι όλη αυτή η ετοιμασία έδινε την ξεχωριστή όψη και την ιδιαίτερη ευχαρίστηση, που νιώθει η παιδική ύπαρξη τις μέρες κείνες πριν απ' τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά, που κορυφώνονταν με τον ερχομό τους. Κι η αποθυμία κι η απεκδοχή, μέσα σου φούντωναν, περιμένοντας την ώρα. Κι ένας αγώνα για την καλύτερη οργάνωση της παρέας, που θα απέφερε περισσότερα οφέλη, άρχιζε.

Κι η παραμονή της παραμονής των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς ήταν η τελευταία ημέρα, που ορίζονταν οι λεπτομέρειες.

Κι η τελευταία "πρόβα" για την καλύτερη εκτέλεση των καλάντων.

- Άντε και να τα πούμε όλοι μαζί να δούμε τα θυμόμαστε καλά;

Να δούμε αν συγχρονιζόμαστε, να δούμε ποιοι θα παίξουν όργανο και ποιοι και ποιος θα κρατά το χαρτοκούτι με τη σχοιμή, όπου μέσα θα ρίχνονταν τα κέρματα (δεκά-

ρες, εικοσάρες, πενήνταράκια, δραχμές και κάπου - κάπου κανένα τάληρο).

Έτοιμη η ορχήστρα μας: βράδυ παραμονής της παραμονής-τέλειωσαν και τα σχολεία κι αύριο πρωί - πρωί ξεκινάμε.

... Ήμασταν τρεις φίλοι: συμμαθητές-συμμουσικοί. Ο Θύμιος, ο Τάκης κι εγώ.

Κι είχαμε συμφωνήσει εκείνη τη χρονιά, το 1962, να συγκροτήσουμε τη μικρή μας ορχήστρα κι από κοινού να πούμε τα κάλαντα.

Ήταν όλα έτοιμα και την άλλη μέρα (παραμονή των Χριστουγέννων) με το χάραμα, 7 η ώρα το πρωί παρακαλώ, ραντεβού στο σπίτι του Θύμιου.

... Ήμέρωσε η μέρα του Θεού... Με ένα βοριά που περόνιαζε, μ' ένα μουντό ουρανό και μια παγερή ατμόσφαιρα, που ζωγράφιζε τις μύτες και τα αυτιά με κόκκινο χρώμα.

Βαριά παλτά, κουκούλες, κασκόλ, μάλινα γάντια και ξεκινάμε. Ο Θύμιος με το ακορντεόν, ο Τάκης με το κλαρίνο κι εγώ με το τρίγωνο και το χαρτοκούτι. Γρήγορα-γρήγορα να περάσουμε απ' όσο γίνεται περισσότερα σπίτια και να

υπολογίζουμε στη μεγάλη αμοιβή.

Στη μικρή μας πόλη μια αναστάτωση έβλεπες. Μια ζωντάνια. Μια κινητικότητα. Παιδιά μικρά, μεγάλα, μεγαλύτερα, μόνα τους, δυο-δυο, τρία-τρία... να λένε τα κάλαντα. Και γέμιζε ο παγωμένος αέρας από ζεστές παιδικές φωνές. Τρεξίματα... χυπήματα στις πόρτες... και συχνά - πυκνά: «Να τα πούμε;»... «Πέστε τα!.. πέστε τα!..».

- Καλήν ημέραν άρχοντες κι αν είναι ορισμός σας, Χριστού τη θεία γέννηση να πω στ' αρχοντικό σας...

Και μπλέκονταν οι "μελωδικές" φωνές με τους μουσικούς ήχους του ακορντεόν και του κλαρίνου κι έφταναν τα κέρματα απ' το υστέρημα των νοικοκυρών κι ως έκανε κανένα φάλλσο το κλαρίνο του Τάκη, γιατί η παγωνιά είχε κοκαλώσει τα δάχτυλα και τα χείλια.

Όμως, χαμογελούσε το παιδικό πρόσωπο όσο το χαρτοκούτι βάραινε.

Και ζούσαμε όμορφα, ευτυχισμένα, αγγελικά, κείνες τις στιγμές, που για εμάς ήταν πράγματι ώρες χαράς, ανεμελιάς κι αγαλλίας.

...Κι απ' τα Χριστούγεννα στην Πρωτοχρονιά. Η ίδια παρέα. Εμείς οι τρεις φίλοι.

- Να τα πούμε βρε παιδιά και την Πρωτοχρονιά! Έτσι είναι το έθιμο.

Πάρθηκε η απόφαση με το ίδιο σχήμα, με το ίδιο πρόγραμμα, με την ίδια πρακτική.

Νωρίς πρωί παραμονή Πρωτοχρονιάς... Ο Θύμιος με το ακορντεόν, ο Τάκης με το κλαρίνο κι εγώ με το τρίγωνο και το χαρτοκούτι... Εκείνες τις μέρες του 1962.

... Ξεφυλλίζοντας τις σελίδες της μνήμης... στις ώρες της μοναξιάς... στις ώρες της αναπόλησης και της φαντασίας... στις ώρες της παιδικής θύμησης...

Ακούς τις φωνές των παιδικών φίλων, με τους γλυκούς ήχους του κλαρίνου και του ακορντεόν, να λένε μες στου μυαλού τη σκέψη τα κάλαντα...

- Να τα πούμε;

- Πέστε τα... πέστε τα...

- Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά, ψιλή μου δενδρολιβανιά, κι αρχή καλός μας χρόνος, εκκλησιά με τ' άγιο θρόνος...

ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ!!!

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ!!!

Θεόδωρος Γ. Θανάπουλος

Η ΚΑΡΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Η Ε. Κ. Α. εγκαινίασε κάρτα προνομίων για τα μέλη της με μοναδικές εκπτώσεις σε μια σειρά επιχειρήσεων.

Η Ένωση προχώρησε σε αυτή την πρωτοβουλία εκμεταλλευόμενη τη δύναμη, το κύρος και την αξιοπιστία της, προσφέροντας την κάρτα σαν απόδειξη της προσήλωσής της στη μεγάλη Καλαβρυτινή οικογένεια των μελών της.

Οι κάτοχοι της κάρτας επωφεληθούν από μοναδικές προσφορές και εκπτώσεις. Στο χώρο της υγείας έχουν πρόσβαση

στους γιατρούς με 25€ μόνο, δωρεάν ασθενοφόρο και πολλές άλλες παροχές στις υπηρεσίες που προσφέρει ο Όμιλος Ιατρικού Αθηνών (Ιατρικό Κέντρο Αθηνών, Παιδιατρικό Κέντρο Αθηνών, Ιατρικό Ψυχικού, Παθ. Φαλήρου και Περιστερίου).

Πολλές άλλες εκπτώσεις σε διαμονή, ένδυση και διάφορα προϊόντα καταναλωτικά ή είδη πρώτης ανάγκης (Λεπτομέρειες στην ιστοσελίδα της Ένωσης <http://enosikalavritinon.gr/node/29>).

Οι προσφορές ανανεώνονται και εμπλου-

τίζονται συνεχώς. Η κάρτα είναι πλαστική, καλαίσθητη, στο μέγεθος πιστωτικής κάρτας και παρέχεται στα ταμειακώς ενήμερα μέλη της Ένωσης στο συμβολικό ποσό των 2€. Αρκεί να τηλεφωνήσουν ή να ζητήσουν την έκδοση της κάρτας τους με επιστολή ή e-mail στην Ένωση.

Η Ένωση Καλαβρυτινών Αθηνάς απέδειξε με την έκδοση της κάρτας της ότι συμβαδίζει με την εξέλιξη της εποχής, προσφέροντας παράλληλα στα μέλη της μοναδικές ευκαιρίες.

ΚΑΡΤΑ ΜΕΛΟΥΣ 2017 / 2018
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΔ. ΑΦΗ. ΜΕΛΟΥΣ: 0003

Επίτροπος Δ. Νίκας
Χειρουργός Οφθαλμίατρος

Επιστημονικός Διευθυντής MedifEye-Institute
Διπλωματούχος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Οφθαλμολογίας
Εκδικεμένος στο Οφθαλμιατρείο Αθηνών

Μιλτιάδου 1, 14562 Κηφισιά
Τηλ: 210 8013793-4, Fax: 6944581487
Site: www.medifeye-institute.gr
E-mail: info@medifeye-institute.gr

Εύκολη πρόσβαση από τον σταθμό Κηφισιάς του ΗΣΑΠ. Υπάρχει η δυνατότητα στάθμευσης στο άρτιο του καρπού σε ανάγεια Parking

ΧΡΥΣΑ ΔΕΧΟΥΡΙΤΗ
MSc στη Εφαρμοσμένη Ψυχολογία των Μαθησιακών Δυσκολιών
Ψυχολόγος • Παιγνιοθεραπεύτρια • Οικογενειακή Θεραπεύτρια
Τοάχα 32, Αμπελόκηποι

chrissalechouri@yahoo.gr
Κιν.: 6937.031625

Συναισθηματικές Διαδρομές

Επικοινωνήστε με:

- Τηλέφωνο: 6937.031625
- Email: chrissalechouri@yahoo.gr
- Facebook: [chrissalechouri](https://www.facebook.com/chrissalechouri)

SUPER MARKET
"ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ"
Από το 1949

Διανομή κατ' οίκον

Τηλ.: 26920 29070
Οιτ.: 26920 22300

Έναντι ΚΤΕΛ Καλαβρύτων

ΧΕΛΜΟΣ
Παραδοσιακά Ζυμαρικά
Καλαβρύτων

Δεσμεύεται μας η ποιότητα και η συνέπεια μιας γενιαικής κληρονομιάς

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΖΥΜΑΡΙΚΩΝ
"ΧΕΛΜΟΣ" & "ΒΙΟ-ΧΕΛΜΟΣ"
ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ ΑΒ. ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ
3ο χλμ. Καλαβρύτων Πύργου
Τηλ: 26920-22404 & 26920-22907
email: info@helmos.com - web: www.helmos.com

Kalavrita Canyon
Hotel & Spa

Καλαβρύτα Αχαΐας
Τηλ.: 26920 22004, Fax: 26920 24305

www.kalavritacanyon.gr

ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΗ ΗΧΩ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: ΤΣΕΝΕΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ, ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΥΔΗ - ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΚΑΜΠΑ - ΧΟΝΔΡΟΝΙΚΟΛΑ ΑΝΤΙΟΠΗ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΤΕΛΛΑ, ΧΑΜΨΑ ΕΛΕΝΗ, ΧΑΜΨΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Η εφημερίδα παρέχει βήμα σε όλους. Τα ευηλόγητα κείμενα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους. Τα κείμενά σας, τις απόψεις και τις συμβουλές σας μπορείτε να τις στέλνετε και ηλεκτρονικά στο e-mail: kalavrytiniho@gmail.com